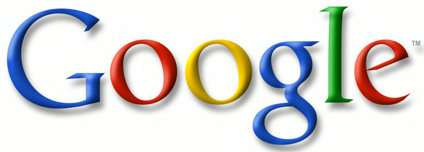

JOACHIM LUDVIG PHISTER

ET TEATERLIV

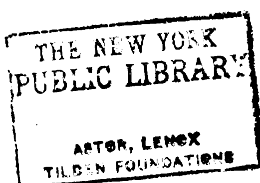
VED

OTTO ZINCK

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
GRÆBES BOGTRYKKERI
1896

JOACHIM LUDVIG PHISTER.

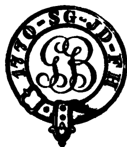

JOACHIM LUDVIG PHISTER

ET TEATERLIV

VED

OTTO ZINCK

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

GRÆBES BOGTRYKKERI

1896

Som Tillæg: Phisters Repertoire, ved ARTHUR AUMONT

Da jeg første Gang saa Phister og kom i Berøring med ham, havde jeg ikke fyldt mit 7de Aar. Min Fader havde taget mig med til Generalprøven paa *Køge Huskors* 1831, hvor han som Syngemester ved Teatret, og som den, der havde arrangeret Musiken til Vaudevillen, skulde være tilstede.

Jeg erindrer, at Fader lukkede mig ind i en oplyst Sal, hvor jeg skulde vente, til han kom igen og hentede mig. Det var Foyeren, hvor to lange Spejle og flere store Portræter paa Væggene særlig tiltrak sig min Opmærksomhed. Lidt efter, husker jeg tydeligt, kom Carl Winsløw ind, fuldstændig paaklædt og maskeret som Arthur i Vaudevillen. Mig tog han ingen Notits af, men gik til min Forundring frem og tilbage og smaasnakkede med sig selv; en Gang imellem blev han staaende foran et af Spejlene og mønstrede sin Paaklædning.

Endelig kom Fader og førte mig ned paa Scenen, hvor jeg i Prosceniet til venstre i et Aflukke for Maskinmesteren — det kaldtes Skabet — skulde sidde og se paa Spillet. Paa Scenen var flere af dem, der skulde være med i Stykket, samlede, deriblandt mindes jeg Frydendahl og Fru Heiberg, ligesom jeg ogsaa saa Rosenkilde og Foersom, som jeg kendte hjemmefra.

Saa kom Phister; Fader vinkede ad ham og sagde, idet han forestillede mig: «Her ser Du min Dreng!» Jeg

fandt det paafaldende, at Fader sagde «Du» til ham, medens han sagde «De» til Fader.

Noget efter at Prøven var begyndt, kom Phister hen til mig og rakte mig en Pakke Kager; de maa uden Tvivl have tiltalt mig mere end Prøven, for det véd jeg, at jeg var falden i Søvn, da Fader efter dens Slutning kom for at hente mig ud af «Skabet», men Kagerne var spiste.

I den paafølgende Tid kom jeg ofte paa Faders Syngeskole, hvor jeg snart lærte flere af Personalet at kende.

Saa gik der en lang Række Aar. Jeg var bleven Student og havde besluttet at gaa til Teatret. Jeg henvendte mig straks til Phister, som dengang boede i Rosenborggade, hvor han vedblev at bo til sin Dødsdag, og bad ham om at prøve og vejlede mig til min Debut.

Han modtog mig med stor Venlighed og sagde, at det kun vilde være en lille Afbetaling paa den Gæld, hvori han stod til min afdøde Fader, hans gamle Lærer, hvem han skyldte saa meget.

Fra den Dag kom jeg jævnlig i Phisters Hus og har saaledes personligt kendt ham og omgaaedes ham i mange Aar. Det var særlig i de sidste Aar af hans Liv, hvor hans legemlige Svaghed mere og mere tog Overhaand, at jeg oftere besøgte ham. Han blev altid glad, naar eg kom.

Da jeg havde fattet den Plan at skrive hans Teaterliv, meddelte jeg ham det en Aften.

«Ja, det maa Du gerne gøre,» sagde han, «men Du maa love mig ikke at lade det komme ud, før jeg engang er død.»

Fra den Aften begyndte jeg at nedskrive alle hans mundtlige Meddelelser, og han hjalp til med at samle Stoffet.

Da jeg i Sommer saa omtrent var færdig med det hele, tog jeg en Dag Manuskriptet med mig ud til ham i Hellebæk. I Løbet af de Par Dage, jeg boede hos ham og hans Hustru, fik jeg læst alt for dem begge.

Noget rettede han, andet supplerede han, men var tilfreds og godkendte alt; da jeg havde sluttet Læsningen, sagde han:

«Jeg har kun Et at bemærke, det er, at Du har rost mig alt for meget.»

Da saa Sommerferien var forbi, ordnede og omskrev jeg det hele, og var netop saa vidt færdig hermed Mandag den 14de Septbr. Kl. 12½ Aften, at der nu kun var at tilføje en Slutning, naar han engang døde.

Næste Morgen modtog jeg Budskabet om hans Død.

OTTO ZINCK.

I.

Slægten og Hjemmet.

Slægtsnavnet Phister er af dansk Oprindelse og staar ikke i Forbindelse med det tyske Fister.

Phister selv førte sit Stamtræ tilbage til Slutningen af det 17de Aarhundrede, da en Mundkok Jokum Frederiksen Phister nævnes som bosiddende i København. Han blev gennem sin Søn, Fernandus Phister, der var Præst i Sejerslev paa Mors (født 1694, død 1752) og dennes Søn, Joachim Frederik Phister, der var Præst i Gjerslev ved Slagelse (født 1735, død 1797), Tipoldefader til den store Skuespiller, hvis Liv de efterfølgende Blade skal fortælle.

Denne Joachim Frederik Phister, der foruden teologisk Embedseksamen ogsaa havde absolveret juridisk Embedseksamen, begge med første Karakter, var en høj, svær Mand og i Besiddelse af en udpræget humoristisk Sans for Livets store Latterligheder og smaa Pudserligheder. Han ægtede 1774 Jomfru Elisabeth Kirstine Undahl fra Norge og fik med hende fire Børn, af hvilke Ludvig Harbo Phister, der fødtes

i Gjerslev Præstegaard 1779, var vor Ludvig Phisters Fader.

Han blev sat i Slagelse lærde Skole og var netop naaet op i Mesterlektien, da den senere Skuespiller Christen Niemann Rosenkilde, hvis Fader var Bogbinder i Slagelse, kom ind i Sinkelektien. Omtrent samtidigt døde Sognepræsten i Gjerslev, og den attenaarige Ludvig Harbo Phister blev ved hans Død Ejer af 5000 Rdlr.

Han, der havde faaet en meget lemfældig Opdragelse, var af et livligt Temperament og flot anlagt: han lukkede Skolebøgerne i, forlod Skolen og flyttede til København for at tage Del i Hovedstadens Adspredelser. Forinden sin Afrejse fra sin Fødeegn gjorde han et stort Bal paa Gæstgivergaarden i Slagelse, der spurgtes viden om og gav «den unge Phister», som han kaldtes, et vist Relief.

Efter et halvt Aarstids lystige Liv i Hovedstaden mærkede han, at det begyndte at ebbe stærkt i Pengekassen, og han indsaa snart, at det var nødvendigt at tage Skeen i en anden Haand: han tog da atter fat paa Bøgerne, fik sig en privat Informator og naaede endelig 1799 at blive Student med anden Karakter.

Men da var ogsaa den fædrene Arv fortæret, og han maatte nu ernære sig som Lærer. Et Par Aar efter blev han ansat som Første-Lærer ved Nikolaj Skole og giftede sig snart efter, 19de Juni 1801, med sin Trolovede Christine Marie Zartmann (f. 14de Juni 1777), der var langt ude beslægtet med den senere Admiral af samme Navn.

De boede først i Læderstræde, hvor Sønnen Joachim Ludvig, der opkaldtes efter sin Farfar og sin Fader, fødtes; snart efter flyttede de til Admiralgade, hvor de boede under Københavns Bombardement i 1807. Huset her havde en Kælder, der var bombefast, og dér søgte Madam Phister og Børnene Ly for Engelskmændenes Bomber og Granater, medens hendes Mand som akademisk Borger deltog i Studenterkorpsets Vagttjeneste paa Voldene.

Fra Admiralgade flyttede de noget senere til selve Nikolaj Skole, som var beliggende mellem Fortunstræde og Store Kirkestræde. Deres Lejlighed omfattede baade Værelser i Stuen og paa første Sal; de første havde de indrettet til egen Beboelse, medens de lejede de andre ud til Pensionærer.

Madam Phister, der var en pyntelig og sirlig lille Kone var et sandt Mønster paa en Husmoder. Hun ikke alene opdrog med opofrende Kærlighed og Omhu de ti Børn, som hun i Aarenes Løb blev Moder til, men forstod ogsaa ved klog Sparsommelighed og ihærdig Flid i alle huslige Anliggender at faa de smaa Midler til at slaa til.

Oppe paa et Kvistkammer havde hun indrettet en hel lille Skræddersal, hvor hun selv og de ældste Pigebørn hjalpes ad med at sy de mindre Børns Klæder og Fodtøj. Og hvor flink hun var til Syning, derom vidner det, at hun, da hendes ældste Søn Fritz blev Kadet, selv syede hans Uniform deroppe paa Kvistværelset.

Hendes Mand maatte ved Siden af sin Lærergærning

ligeledes tage fat med i Hjemmet. Han savede og huggede Brændet og havde, som et lille Bierhverv, etableret en Øl-Aftapningsforretning i Kælderen. Om Sommeren Klokken 4 og om Vinteren Klokken 6 var han paa Benene, iført sit store Forklæde, med Huen paa Hovedet og Pampusserne paa Fødderne. Naar Flaskerne var skyllede, og Aftapningen og Tilpropningen besørget, maatte Børnene hjælpe til med at bære Flaskerne hen til Skomager Goltz, der boede i Nabokælderen og drev Ølhandel. Gamle Phister var tillige i mange Aar Kommissionær for Landmænd.

Han, der havde arvet sin Faders robuste Skikkelse og gode Humør, besad et enestaaende Talent til at efterligne Folks Talestemmer, ligesom han til Fuldkommenhed talte jydske og sjællandske Bondedialekter. Heri blev Sønnen Ludvig hans lærvillige Elev, men erklærede altid, at han aldrig havde naaet Faderen.

1840 fik denne Klokkerembedet ved Helliggejstes Kirke; heri mente Sønnen at have haft væsenlig Del. Embedet var opslaaet vakant, og Faderen havde indgivet sin Ansøgning. Inden det endnu var besat, fandt det Aars Kongefugleskydning Sted, og tilstede var ogsaa Phister, der et Par Aar i Forvejen var blevet Medlem af Selskabet, hvad han forøvrigt vedblev at være lige til sin Død, skønt han i de sidste halvhundrede Aar vist ikke var med ved noget Møde eller nogen Fest.

Efter Middagen kom Phister i Samtale med Overpræsident Kjærulf, der havde holdt Talen for Kongen, og Phister udtalte da i stærke Udtryk sin Beundring for Overpræsidentens Tale, medens han i Samtalens

Løb tillige fik bragt sin Faders Ansøgning om Klokkerembedet paa Bane. Ved det animerede Aftensbord udtalte den oprømte Overpræsident til Phister, at det var ham en Fornøjelse at kunne meddele, at hans Faders Ansøgning vilde blive bevilliget.

Gamle Klokker Phister var med sin høje og svære

Phisters Medlems-Skive i «Det kgl. københavnske Skydeselskab.»
(Underskriften er: Diderich Menschen-Skræk, Scene 13.
Henrich i Krigs-Habit. Jøden. Jeronimus.
Bist du der Vater von dem Schelm? Ach, ach,
den Hund soll sterben. was Böses hab ich giort?)

lidt krumbøjede Skikkelse og i sin gammeldags Paaklædning i mange Aar en velkendt Personlighed paa Københavns Gader, og bevarede trods sin Døvhed, der allerede var begyndt at indfinde sig i hans 21de Aar, sin Jovialitet og sit gode Humør lige til sin Død. Han var et Par Gange paa Grund af sin daarlige Hørelse bleven kørt over paa Gaden, uden dog at tage Skade.

En Vinteraften blev det, medens han var ude, et voldsomt Snefog, og da han fra Charlottenborg vilde styre Kursen over Kongens Nytorv til Lille Kongens-

Klokker Ludvig Harbo Phister.
(Efter Fotografi.)

gade, kunde han ikke orientere sig. Han traf da en ham ukendt Herre — det var Balletmester August Bournonville — og bad ham hjælpe sig over Torvet. Bournonville, der kendte den Gamle, vilde begynde en

Samtale, men det var spildt Ulejlighed, da den Anden ikke kunde høre et Ord.

Dagen efter fortalte Bournonville Historien til Phister, og, da denne om Middagen besøgte sine Forældre, fik han den gengivet af Faderen. Da Sønnen saa fortalte denne, hvem den paagældende Herre havde været, udbrød den Gamle forundret:

«Var det Bournonville! Ja, der kan man se, hvad Mimiken er for en jammerlig Kunst, siden han ikke kunde forklare mig hvem han var. Han havde jo blot behøvet at spjætte ud med Benene, saa havde jeg jo straks vidst det.»

I Aaret 1852, 50 Aar efter at den gamle Phister var bleven ansat ved Nikolaj Skole, blev han af Kong Frederik den 7de hædret med Dannebrogskorset. Han døde 1869, henimod 90 Aar gammel; hans trofaste Hustru var gaaet bort fire Aar forud.

Det ældste af deres Børn var Fritz, født 6 Aar før Ludvig, Han blev i en meget ung Alder Artilleriofficer med Udmærkelse til sin Eksamen og hædredes med Æressabelen. Det var en smuk, ung Mand, en flot og elegant Officer og, som saadan, en søgt Selskabsmand og Balkavaler. Ved et animeret Studentergilde kom Studentereksamenen og de store Fordringer, der stilledes ved denne, paa Tale; under Samtalen paastod Fritz Phister, at han i Løbet af ét Aar mageligt skulde kunne tage Eksamen artium. Andre sagde nej, og der blev indgaaet et Væddemaal.

Straks den næste Dag gav han sig i Lag med Studiet af de klassiske Sprog. Medens han gik paa Tøjhus-

vagt, maatte Broder Ludvig afsted til Børsen for hos Schubothe, hvis Boghandel dengang havde Lokale dér, at købe Badens latinske Grammatik. Da Aaret var til Ende, mødte Fritz Phister paa Universitetet i sin Galauniform og med Æressablen ved Siden: han ikke blot bestod Eksamenen, men han tog den med Udmærkelse og samme Karakter erholdt han ligeledes til anden Eksamen. Ludvig Phister var oppe at høre paa Broderens Overhøring i Historie og Geografi, og han mindedes med Stolthed, hvor vel Broderen havde staaet sig i disse Fag, hvor han eksamineredes af Professor Engelstoft.

Fritz Phister døde af Tyfus, inden han havde fyldt sit 24de Aar.

De to næste Børn i Rækken var Døtrene Augusta, der blev gift med Bankdirektør Wilse, og Charlotte, der ægtede Professor, Rektor Ingerslev. Derpaa kom Ludvig og efter ham 2 Brødre og 4 Søstre; den ene af Brødrene Ferdinand blev Præst i Brønderslevøster og døde 1892 som pastor emeritus; den anden Jakob Kræfting døde, som cand. phil., 1835 af Kopper i sit 24de Aar.

II.

I Efterslægten og paa Danseskolen.

Joachim Ludvig Phister fødtes den 23de Maj 1807 og fik sin første Undervisning af Faderen. Han havde allerede vist sig som en ualmindelig opvakt Dreng, da han i sit tiende Aar, i September 1816, blev indmeldt i Efterslægtsselskabets Skole, hvor han fik Plads i 4de Klasse, Af sine Lærere mindedes han endnu paa sine gamle Dage Møhl i Naturhistorie og Clasen i Fransk. Denne sidste blev senere Præst og viede den 13de Februar 1846 i Brøndshøj Kirke Phister og Jomfru Louise Petersen.

Efter Skoleprotokollerne at dømme har han i Henseende til Flid hørt til de meget ustadige Drenge; med Hensyn til Spilopper var han derimod altid Nr. 1. Ved Efterslægtsselskabets Kommissionsmøde den 13de Maj 1817 omtales Ludvig Phister med «Ros for Flid» og oprykkes i 3die Klasse, men Aaret efter, April 1818, faar han «en alvorlig Irettesættelse for Dovenskab og uordentlig Opførsel», hvorhos der blev givet ham 1 Maaneds Frist til Forbedring. 3 Maaneder efter forlod

han Skolen, efter at der forud var stillet Anmodning til hans Fader om at tage ham ud.

Gamle Phister, der var en ligesaa liberal Fader, som hans egen havde været, kendte Drengens store Lyst til at komme til Teatret og havde et aabent Øje for de ikke faa Betingelser og Evner, som denne i saa Henseende sad inde med. Han var en køn, rask Dreng, velskabt, med et smidigt Legeme, besad en god Tale- og Syngestemme, et skarpt Øre og en medfødt musikalsk Sans. Han havde efter sin Fader arvet Evnen til at efterligne Folks ejendommelige Talesæt, talte ypperligt Bondedialekt, lige som hans Øre tidligt var opladt for sproglig Nuancering. Drengen var ikke mere end 6 Aar, da han fik Lov til at følge med sin Moder i Teatret, hvor hun havde abonneret en Plads i 2den Etage hver 14de Dag, og senere havde han til almindelig Tilfredshed under Instruktør Schwarz's Vejledning, spillet en Barnerolle ved en Forestilling i Borups Selskab. Skøndt hans Moder og Broderen Fritz vare imod det, tog hans Fader ham en Dag ved Haanden og gik med ham til Hofteatret for at indmelde ham i Balletmester Antoine Bournonvilles Danseskole.

Fra Efterslægten medbragte Drengen enkelte gode Elementærkundskaber, særlig i de Fag, som havde interesseret ham. Han kunde lidt Tysk og Fransk, var lærenem og opvakt, og havde efter sin Broder Fritz tilegnet sig en vis Pli og Tournure. Det var derfor intet Under, at han straks tiltalte den gamle Balletmester og hævede sig over de fleste af Balletskolens Elever. Iblandt disse, hvoraf Størstedelen senere dannede

Grundstammen i det kongelige Teaters dygtige Balletpersonale, vare: August Bournonville, Peter Larcher, Carl Weyle, Bentzen, Stramboe, Hammer, Charlotte Weyle, Marie Verning og Elise Larcher. Enkelte af de kvindelige Elever havde gaaet i Nikolaj Skole og var saaledes gamle Bekendte. Da Phister havde Disposition for Dans og ikke manglede Liv og Lyst, imponerede han ikke blot «gamle Grønberg», der spillede Violin til Danseøvelserne, men Bournonville følte sig mere og mere tiltalt af denne kønne, kvikke Dreng, der ovenikøbet kunde lidt Fransk,

Efter et Par Aars Forløb blev han imidlertid ked af Danseskolen; hans Hu stod til det reciterende Skuespil, hvori han, som flere af «Dansedrengene», af og til havde medvirket, første Gang som en Page i Sørgespillet *Rosamunda.* Han havde dog en Gang tidligere, endog før han endnu var blevet Elev ved Danseskolen, som lille Dreng betraadt Scenen. Dette gik saaledes til. Den senere bekendte Romanforfatter Johannes Wildt, der dengang var Elev ved den dramatiske Skole paa Hofteatret, var en stadig Gæst hos Familien Phister, og en Aften, da *Kilderejsen* skulde spilles, fik Drengen Ludvig af sine Forældre Lov til at følge med Wildt paa Teatret. Han sad da ogsaa pænt oppe paa Værelset hos Wildt indtil Intermediets Begyndelse; nu var det Skik og Brug, at alle der var paa Teatret, naar dette begyndte, gik med ind paa Scenen ganske som de gik og stod, og den Aften tog Wildt den lille Ludvig Phister med sig. Saaledes be-

traadte den senere Holbergskuespiller Scenen første Gang i et holbergsk Stykke.

Forøvrigt fortjener det at anføres, at Wildt, der den Aften skulde synge en Vise i Intermediet, hertil valgte en sjællandsk Bondevise, *Bonden spændte Buen alt for sit Knæ*, som han havde hørt gamle Phister synge. Fem og tyve Aar efter, ved Genoptagelsen af *Julestuen*, anden Juledag 1840, benyttede Phister den selvsamme Vise, hvor Skolemesteren dømmes til at synge.

Medens Phister var Elev ved Balletskolen, blev han engang laant til at spille Skomagerens Dreng i *De forliebte Haandværksfolk*, hvor Rind var Skomageren. Formodentlig har Drengen gjort Spilopper, thi Rind langede pludselig ud efter ham med Spandremmen, i hvis ene Ende der sad et rustent Spænde. Han var saa uheldig at ramme Drengen i Tindingen med dette, saa at Blodet løb ham ned over Ansigtet. Om Natten hovnede Hovedet op, saa at der maatte sendes Bud efter Teatrets Læge, Dr. Rhalff. Det var den anden Skramme dette Stykke forvoldte ham. Den første havde han faaet i sin tidligste Barndom. Hans Moder havde en Aften taget ham med til *De forliebte Haandværksfolk*. Drengen stod foran hende paa en lille Skammel og fulgte Stykket med stor Opmærksomhed, navnlig gjorde Skomager Bents Vise: «*Naar jeg ser en dejlig Pige, straks mit Hjærte osv.*», som H. C. Knudsen foredrog med Mesterskab, stærkt Indtryk paa ham. Dagen efter krøb Drengen op paa en Stol foran det store Spejl i Dagligstuen, og sang Visen, idet han eftergjorde alle Knudsens Fagter. Pludselig

væltede Stolen med ham, han faldt over mod Kakkelovnen og slog sig en Skramme i Hovedet, efter hvilken han beholdt et Ar gennem hele sit Liv.

Dette Knubs kølnede ikke hans Beundring for Knudsen og endnu i sit 89de Aar mindedes han med Glæde Knudsens fuldendt dramatiske Foredrag af den nævnte Vise og kunde gengive det i alle dets Nuancer.

Hvor gærne Phister end vilde bort fra Balletskolen, og hvormeget end Lindgreen og Rind søgte at drage ham derfra, saa holdt gamle Bournonville og Teaterchefen Holstein ham fast dér. Da kom Tilfældet ham til Hjælp.

Høstgildet af Thaarup og Schultz, skulde genopføres i 1818—19. Under Instuderingen blev der fra Balletskolen rekvireret en Pige og en Dreng til et Par Smaaroller. Til den første valgtes en Datter af Skuespiller Ole Rongsted; til Drengerollen, var der to Elever at vælge imellem, August Bournonville, der 1815, som Erling i *Hakon Jarl* havde røbet Evner for Skuespillet, og Ludvig Phister, der allerede var bekendt ved Teatret, som en opvakt Dreng; Valget faldt paa Phister. Han skulde synge et Vers og blev sendt op til Syngemester Ludvig Zinck for at blive prøvet paa Syngeskolen.

«Kan Du synge?» spurgte Zinck.

Jo, det kunde han da nok.

«Lad mig høre, hvad Du kan.»

Ja, han kunde da noget af alt, hvad han havde hørt paa Teatret, baade Soli og Kor.

Zinck hørte straks, at Drengen baade havde en god

Stemme og et sikkert Øre, og spillede Melodien til Sangen for ham.

«Kan Du nu synge den for mig,» spurgte han,

Jo, det kunde han da godt, for han havde hørt den hjemme — og saa sang han Melodien frejdigt og af fuldt Bryst.

«Du er en brillant Dreng,» udbrød Zinck fornøjet. «Du synger jo som en hel Karl!»

Saaledes førte dette Tilfælde Phister et stort Skridt frem imod hans Ønskers Maal, og bragte ham tillige i Berøring med en Mand, der fik stor Betydning for ham og hans Fremgang paa Teatervejen. Zinck fik en levende Interesse for Drengen, tog sig varmt af ham og lærte ham at synge dramatisk. Ved Sygdomsforfald og øjeblikkelige Dubleringer af Syngepartier blev Zinck raadspurgt af Direktionen og henviste altid til Phister, som den eneste, der kunde være Tale om. Denne mindedes ogsaa altid sin gamle Syngemester med Veneration og Taknemmelighed.

Paa en af Prøverne paa *Høstgildet* mødte Forfatteren Thomas Thaarup i sine sorte Pantalons og Silkestrømper, med Ridderkorset paa Brystet og hørte til i Kulissen. Da Phister havde sunget sit Vers, klappede han ham paa Hovedet og sagde:

«Du har en dejlig Røst min Dreng; men Du stod jo, som Du var oppe til Eksamen.»

«Ja, jeg kan ikke, naar de andre ser paa mig,» svarede Drengen, «men det skal nok komme om Aftenen.»

Saa kom da Aftenen, det var den 15de Maj 1819.

Huset var udsolgt og Frederik den Sjette med den hele kongelige Familie sad i Kongelogen. I Scenen, hvor de hjemvendende Soldater modtages, hængte Skuespiller Georg Zinck, en Broder til Syngemesteren, som Halvor, sin Sabel med det hvide Bandoler om Halsen paa Drengen. Nu kom Øjeblikket, da han skulde synge sit Vers. Han traadte frejdigt frem mod Rampen og sang med en paafaldende Kraft og Begejstring:

«Endnu kan jeg kun Ploven køre
«Og maa i Skole gaa,
«Men Landsoldat det vil jeg være
«Og Eksercitsen lære.
«Saa skal jeg engang Værget føre
«Og under Frederiks Fane staa,
«I Freden skal jeg Ploven køre,
«I Fejde Danmarks Fjender slaa.»

Ved Slutningslinien trak han med stort Besvær Sabelen af Skeden og forsøgte at svinge den. Alle Tilskuerne tilklappede ham Bifald, og Kommandør Sølling, som sad i Hofparkettet, udbrød højt: «Det var da Satan til Dreng!» Da derpaa Georg Zinck tog Drengen op paa Armen og kyssede ham, vilde Jubelen ikke tage Ende. Thaarup kom, da Akten var ude, op paa Scenen og klappede smilende Drengen paa Kinden med de Ord:

«Du er jo en stor Skuespiller! Ja Du havde Ret — det kom om Aftenen!»

Phister, der blev mere og mere ked af Ballettjenesten, søgte paa alle mulige Maader og ved alle Slags Kunster at slippe fri. I en af Galeottis gamle Bal-

letter, hvori han bag et Spejlflor skulde figurere som Spejlbillede, fik Rind ham lokket til pludselig at staa stille, og give sig til at spise af et Æble, saa at hele Spejldansen gjorde Fiasko.

En anden Gang bragte han Forstyrrelse i Finalen i 2den Akt af Balletten *Lagertha*. Akten ender med et stort Ensemblenummer, hvori forekommer en Dans med Guirlander. Fra Toppen af en Stang, der var placeret midt paa Scenen, hængte en Mængde lange Blomster-Guirlander ned, og Figuranter og Figurantinder skulde nu hver med sin Guirlande i Haanden danse rundt om Stangen. Phister, der var med, gjorde pludselig omkring, hvorved Guirlanderne indfiltredes i hverandre, og der opstod et saadant Virvar, at Akten maatte slutte og Tæppet gaa ned under Publikums Latter. En Figurant var paa et hængende Haar nær bleven kvalt, medens Phister flygtede op paa Syngeskolen og skjulte sig.

Det var dog ikke alene i Balletterne, at han gjorde gale Streger. Under en Teaterprøve paa *Hakon Jarl* havde Phister, Wolberg og et Par andre Drenge gjort et voldsomt Spektakel oppe paa Syngeskolen, der ved en Trappe stod i Forbindelse med Scenen. Ryge ilede derop og mødte paa Trappen Phister, der spillede den Uskyldige og sagde, at det som sædvanlig var Wolberg, der havdeført an. Ryge fik imidlertid snart opdaget, at det alligevel var Phister. Denne, der netop luskede bort for at undgaa al videre Tiltale, var saa uheldig at løbe lige paa Ryge, da denne fra Prøven skulde gaa til sit Hjem i Strandstræde, og fik nu Ordre

til at møde paa Teatret Klokken 5½ for at faa en ordentlig Dragt Prygl. Phister var ikke videre glad over denne Tilsigelse, da han vidste, at Doktoren ikke plejede at lægge Fingrene imellem, naar han slog. Da han lidt før den bestemte Tid drev om udenfor Teatret, saa han Kammerraad Thorsen, en af Ryges Venner, gaa ind ad Porten. Thorsen, der var Medlem af Borups Selskab, og en ivrig Teaterven, kendte noget til Phister og satte megen Pris paa ham. Da Phister noget efter nærmede sig Ryges Værelse, hørte han højrøstet Samtale og Latter derinde fra, tog Mod til sig og bankede paa. Paa Ryges «Herein!» traadte han yderst spagfærdig og forknyt ind og bukkede med de Ord:

«Doktoren var saa venlig at love mig en Dragt Prygl, naar jeg vilde komme Klokken 5½.»

Thorsen brast i Latter og gik i Forbøn for ham, saa at han den Gang slap med Skrækken.

En anden Genistreg af ham var følgende. Som Elev klædte han sig paa et lille Kammer, der laa bagved Wolbergs og Peter Poulsens, to andre Skuespilelever. En Aften havde han foræret dem en Flaske «Polak», en Drik, der var en Blanding af Brændevin og Mjød. *Jægerbruden* gik samme Aften, og heri skulde de tre Elever udføre de tre Jægeres Roller, som forekommer i 3dje Akts Begyndelse; Wolberg og Phister som 1ste og 2den Jæger skulde begynde Akten med en Scene, hvori de taler om det Uvejr, der har raset om Natten, og hvorledes den Onde har drevet

sit Spil i Ulvesvælget. 1ste Jæger har her følgende Replik:

»Ja det har været en Orkan; bomstærke Stammer er splintrede som Rør og strækker deres Rødder imod Himlen.»

I samme Øjeblik, som Tæppet gik op, og de traadte ind paa Scenen, blev Wolbergs Hat i Kulissen slaaet ned over Øjnene paa ham; ør i Hovedet af «Polaken» og konfus af Slaget i Hatten, løb han sur i ovennævnte Replik, der blev varieret til: «Bomstærke Splinter er stammede op — og Stamstærke Bomber er splintrede» o. s. v., kort sagt, han kørte saadan rundt imellem Stammer, Splinter, Bomber og Rødder, at Phister tilsidst under Publikums Skoggerlatter maatte trække af med ham med de Ord: «Ja, lad os saa gaa!»

Holstein, som havde overværet Scenen fra Parkettet, kom op og tordnede løs. Om Torsdagen var Phister tilsagt at møde hos Direktionen, der foruden Holstein bestod af Rahbek og Olsen. Overfor disse høje Herrer forklarede Phister med paatagen Uskyldighed, at det var en Maskinmand, der havde været oppe paa Kulissen for at rette paa en af Lamperne, som paa Tilbagevejen var kommen til at sætte Foden oveni Wolbergs Hat.

Iblandt de ældre Figuranter paa Balletskolen, fandtes nogle, som ikke havde den heldigste Indflydelse paa Drengene og de unge Elever. Phister maatte saaledes mangen Gang i Dansekostyme hente flækkede Surbrød'er og Brændevin til dem ovre fra en Kælder ved

Frederiksholms Kanal. Flere af de Unge blev smittede af dette Smugdrikkeri, og Phister var ogsaa godt paa Vej til at blive det, da Petersen, der var Schweitzer ved Hofteatret og Bud ved Danseskolen, kurerede ham for det. I Vingaardsstræde, i «Det lille grønne Hus» ved Siden af Brændevinsbrænder Spendrups Gaard, laa en tarvelig Beværtning, hvor Figuranterne havde deres Tilhold, naar de efter Formiddagsprøverne gik fra Teatret paa Kongens Nytorv. Her passede en Dag den nævnte Petersen Phister op, tog ham med over paa Hofteatret og gav ham dér en ordentlig Dragt Prygl, hvorefter han holdt en lille Formaningstale til ham omtrent saalydende: «Det er til dit eget Bedste, min Dreng, at du har faaet disse Prygl. Jeg drikker selv, men det var Synd, om Du, der kan blive en stor Skuespiller, skulde gaa hen og blive saadant et Svin som de Andre!»

Petersen sluttede sin Tale med at raade Phister til at bruge Skraatobak, og, naar de senere mødtes, spurgte Petersen stadig, «om lille Phister ikke trængte til en Skraa.«

Gamle Bournonville var begyndt at blive temmelig ængstelig for Phisters Genistreger og holdt nu ikke længere saa fast paa ham som tidligere. En Dag, da Instruktør Lindgreen gik fra sin Elevskole, som ogsaa var paa Hofteatret, mødte han Phister paa den lange Gang.

«Hvad er du for en Dreng?» spurgte han, idet han standsede ham.

Ja han var da Elev i Danseskolen og hed Phister.

«Naa — og hvad er din Fader?»

Hans Fader var Skolelærer ved Nikolaj Skole.

«Er din Fader Skolelærer! Og du vil gaa heroppe og springe omkring! Kunde du ikke ha'e mere Lyst til at blive Skuespiller?»

Jo, det var rigtignok det, som han altid havde haft mest Lyst til!

Kort og godt, Lindgreen syntes om Drengen og optog ham nogle Dage efter i sin Elevskole, hvor han traf sammen med flere andre Elever, deriblandt Carl Winsløv, Jfr. Sofie Schaltz, Jfr. Johanne Pætges o. fl. a.

Skønt Phister endnu ikke var helt løst fra Balletten, var hans Overgang til Skuespillet dog nu slaaet fast.

III.

Forbilleder og Læreaar.

Phister havde fra sin tidligste Barndom af set op til Teatrets tre Koryfæer Lindgreen, Frydendahl og Ryge, som alle stod i deres fulde Kraft, da han kom til Teatret. Han glemte dem heller ikke i den Aarrække, han efter deres Bortgang virkede dér, og talte med stor Veneration og Beundring om dem lige til sine sidste Dage. Han havde i sin fænomenale Hukommelse bevaret Minderne fra sit lange Teaterliv, og det var en stor Nydelse at høre ham tale og fortælle om disse tre saa højst forskellige Kunstneres lige saa forskelligartede dramatiske Fremstillinger. Han kunde huske en Mængde karakteriserende Smaatræk af dem, saa at man efterhaanden fik et Billede af hver enkelt. Navnlig var det hans gamle Lærer Lindgreen, som han havde bevaret fastest i Erindringen. Han kunde, med korrekt Efterligning af hans Talestemme og nøjagtig Gengivelse af alle Nuancer, sige Replikker og Monologer af mange af hans Roller — særlig fra det holbergske Repertoire.

Ferdinand Ludvig Wilhelm Lindgreen var født i København 1770 — hans Fødselsdatum kendes ikke, derimod vides det, at han 10. April holdtes over Daaben — og blev Student 1790; endnu samme Aar 19. November havde han, der allerede i et Par Aar havde nydt godt af Schwarz's Vejledning og samtidigt gjort

(Efter Maleri af Monies).

Koristtjeneste ved Teatret, sin egentlige Debut som Frontin i *Den forliebte Autor og Tjener*.

Hans Lune, tydelige Organ og sjældne Tungeraphed, hans Livlighed og mimiske Talent til med Sandhed og Lethed at gengive de mest forskellige komiske Udtryk gjorde, at han i Lystspillet snart fik Betydning. Han havde i Roskilde, hvis lærde Skole han i nogle Aar

havde frekventeret, hyppigt truffet sammen med Bønderfolk fra Omegnen; han havde afluret dem deres Dialekt i alle dens Hemmeligheder, saa han talte Sjællandsk trods nogen Bonde, men dette Landsmaals Tonefald og Klangfarve havde tillige sat sig saa fast, at hans Sprog ogsaa udenfor Dialektroller farvedes en Kende heraf. Hans Lærer, Instruktør Schwarz, valgte derfor med god Grund Titelrollen i *Den pantsatte Bondedreng* til hans tredje Debut, og otte Dage efter præsenterede han ham som Henrik i *Maskeraden*. Lindgreen slog stærkt an baade som den enfoldige Bondedreng og som den kløgtige Københavner.

I Besiddelse af stor komisk Kraft, var Lindgreen et Mønster paa Naturtroskab og Sandhed i Gengivelsen, og hans Fremstilling var præget af en minutiøs Korrekthed, Sikkerhed og Smag, der aldrig tillod ham at forfalde til Overdrivelser. Rahbek omtaler ham i sit Værk *Holberg som Lystspildigter* med stor Anerkendelse, og fremhæver «den spejltro Sanddruhed, fine Smag og overordentlige komiske Kraft, som prægede hans Spil». Hans Tilforladelighed og Troværdighed virkede altid betryggende paa Tilskuerne, ligesom han med forholdsvis faa Midler sikkert naaede sit tilsigtede Maal. Dertil kom den ejendommelige Troskyldighed og joviale Elskværdighed, der altid var udbredt over hans Spil, og som fandt hjærtelig Genklang hos Publikum. Der var i hans naive tørre Komik noget specifikt Dansk, som Folk forstod, og som kun kunde virke sympatetisk. Hans Forvaltere, Bønder og gamle Aagerkarle vare Mesterværker; ligesom han i Holbergs Komedier

fejrede sine største Triumfer, saaledes var han i Stand til at vække de Yngres Interesse og Beundring for Holberg.

Blandt hans holbergske Repertoire nævnes særlig hans talrige Henrik'er, Troels i *Barselstuen*, Jakob i *Erasmus Montanus*, Per i *Jakob v. Tyboe*, Skolemesteren i *Julestuen*, Titelrollerne i *Gert Westphaler* og *Jeppe paa Bjærget*; særlig den sidste var et Mesterværk. Udenfor Holberg glimrede han bl. a. som den enfoldige Skræder Rapid i *Den hjemkomne Nabob*, den svinepoliske Lasaussaye i *De lystige Passagerer*, den snakkesalige Notar Jolivet i *Den afbrudte Rejse*, Twastle i *Robinson i England*, den dumme Jeremias i *Besøget* og den slyngelagtige Birkedommer i *Godset Sternberg*.

1817 blev Lindgreen udnævnt til Instruktør; som Sceneinstruktør fik han ikke nogen særlig Betydning, derimod besad han store Evner til at vejlede dem af de Unge, hvis Anlæg førte dem ind under hans Fag; de lærte hos ham Korrekthed, Naturlighed og Smagfuldhed. Lindgreen beskrives af Fru Heiberg i hendes *Livserindringer* saaledes: «Jeg ser ham endnu for mine Øine, den lille tykke Mand med det godmodige, men satiriske Smil komme os Børn venligt imøde!»

Heiberg havde i Anledning af Prins Frederiks og Prinsesse Wilhelmines Formæling skrevet *Elverhøj* og tildelt Jfr. Pætges Agnetes Rolle. Da den var versificeret, bad N. P. Nielsen hende om at komme til sig, for at han kunde instruere hende. Hun fortæller i sine *Erindringer*, at Heiberg var imod det, og hun vedbliver: «ogsaa min gamle Lærer Lindgreen vidste jeg, vilde tage det ilde op, hvis jeg ikke gik til ham med

Rollen«. Paa en af Prøverne kom Lindgreen og havde som sædvanlig sin Hund Baldrian med nede i Parkettet, hvor iblandt andre Teaterchefen Holstein ogsaa sad. I en af hendes Scener afbrød Lindgreen hende med det Udraab:

«Ja men Hanne, saadan har jeg jo aldrig lært dig at tale!»

Holstein vendte sig imod ham og sagde skarpt:

«Jeg maa bede Instruktøren ikke at forstyrre Prøven!»

«Nej, Hr. Generalmajor,» svarede Lindgreen, «nu skal jeg gaa! Kom Baldrian, vi maa ikke være her længere.»

Lindgreen havde den Vane, naar han følte sig krænket, da at titulere Chefen, Kammerherre Holstein, ikke med hans Hoftitel, men med hans militære Charge. Paa lignende Maade havde Gielstrup i sin Tid drillet Overhofmarskal Hauch, der da var Teatrets Chef, med at kalde ham Hr. Oberstaldmester.

Forøvrigt havde Lindgreen nok ganske Ret i sin Dom om Fru Heibergs Udførelse af Agnetes Rolle; vel gjorde hun Lykke hos Publikum, men hun fortæller selv, at hendes Kammerater ikke syntes om hendes Fremstilling, og at Heiberg bebrejdede hende, at hun deklamerede.

I Sæsonen 1825—26 skulde Mozarts Opera *Tryllefløjten* omsider opføres. En halv Snes Aar i Forvejen var 2den Akt bleven opført et Par Gange bl. a. til Benefice for Mad. Frydendahl, men i sin Helhed var Operaen endnu ikke hørt i København. Siboni var den, der havde arbejdet for at faa Sagen i Gang. Sceneriet

voldte mange og store Vanskeligheder, saaledes som Maskineriet var den Gang. Der blev iblandt andet konstrueret en kolossal Sol, som skulde anbringes i Baggrunden. En Formiddag var Lindgreen med Baldrian kommet over paa Teatret, netop som der skulde holdes Prøve med Solen, og traf paa Scenen, foruden Holstein, en Del af Personalet, der alle noget skeptiske saa paa Opstillingen af Maskineriet. Da Lindgreen, som var uvidende om, at Teatret skulde have en ny Sol, saa de store Bjælker blive opstillede som Ramme for Maskineriet, spurgte han ironisk:

«Maa jeg spørge Kammerherren, er det en Galge til at hænge de obsternasige Aktører op i?»

«Det er jo Solen, det kan De da se!» svarede Chefen gnaven.

«Er det Solen!!!», udbrød Lindgreen med stor Forbauselse. «Baldrian! kan du se Solen?»

Holstein blev hidsig og, da Lindgreen bevarede en uforstyrrelig Ro, raabte han:

«Hvis De bliver ved paa den Maade, kan vi to ikke længere blive sammen!»

«Herregud«, genmælede Lindgreen, «jeg kan da ikke begribe, at Kammerherren vil tage sin Afsked for den Bagatels Skyld!»

Lindgreen, der var Korrektheden selv, fordrede det samme strengt af sine Elever, ligesom ogsaa af dem af Personalet, der virkede med i Stykker, som han satte i Scene. 1821 skulde *Jakob von Tyboe* genoptages med en noget forandret Rollebesætning. Phister, som et Par Aar havde været ved Balletskolen, skulde være

med som Drengen Christoffer, der lige i Stykkets Slutning kommer ind og siger: «Nu er Hr. Jeronimus død!» Magister Stygotius's Rolle, der ved Haacks Død var ubesat, var bleven tildelt den unge C. N. Rosenkilde, den første betydelige Rolle i hans senere store Holberg-Repertoire. Han var usikker i Memoreringen paa den første Prøve, hvorfor Lindgreen, der sad nede i Prosceniet ved et lille Bord med 2 Lys paa, afbrød Prøven med de Ord:

«Maa jeg spørge Hr. Rosenkilde, naar De bliver færdig med den Rolle? Ja for vi kan ikke spilde Tiden for Teatret og Personalet paa denne Maade!» Og derpaa hævede han Prøven.

Forholdet imellem Frydendahl og Lindgreen var aldrig intimt; der var altid Stikleri fra begge Sider, dog paa en mere godmodig Maade fra Lindgreens end fra Frydendahls Side. Denne kaldte altid Lindgreen: «*Min gode Mafarinski*», det var Navnet paa en Forvalter i et Stykke, hvori begge havde spillet. Lindgreen kaldte paa sin Side Frydendahl: «*Deres grevelige Excellense.*»

Da Phister havde spillet *Den pantsatte Bondedreng* og gjort Lykke, udtalte Frydendahl sig anerkendende og rosende, uagtet han plejede at se lidt skævt til Lindgreens Elever. Han spurgte ham, hvorfor han med sit heldige Ydre og andre gode Betingelser ikke havde valgt Kavaler- og Elsker-Faget, i Stedet for dette simple og platte, uden Anstand og Former. Lindgreen fik det at høre og standsede en Dag Frydendahl paa Teatret med de Ord:

»Deres grevelige Excellence har gjort mig en stor Sorg.»

Frydendahl, der intet anede, udbrød:

«Hvordan det, min gode Mafarinski?»

«Jo, jeg hører, at det Fag, som jeg nu har spillet i saa mange Aar, er simpelt og plat og uden Former — hvor Pokker skal jeg skaffe mig et Fag med Former!»

Phister fik bagefter Ubehageligheder af Frydendahl, fordi han havde sladret af Skole.

Paa sine gamle Dage spillede Lindgreen kun i Ny og Næ og fik ingen ny Roller.

«Direktionen vil nok helst have, at jeg skal tage min Afsked,» sagde han en Dag til Phister. «Nej, Gu' om jeg gør! Hvorfor skulde jeg det? Og giver den mig den, saa melder jeg mig igen som Elev, saa maa Du tage Dig af mig.»

Om Sommeren boede han altid ude i Nøddebo. En Dag i Ferien tog Phister, Liebe og N. V. Dorph ud for at besøge ham; Phister havde skaffet en Vogn og et Par Heste og var selv Kusk. Ved Ankomsten fandt de Lindgreen liggende paa Sofaen, hvor han var falden i Søvn, med *Baldrian* nede ved Fødderne og med sin sorte Kat *Prins* liggende paa Brystet af sig. Han blev meget glad ved at se dem, og vilde straks have, at de skulde spille L'hombre, hvad Dorph dog mente var noget tidligt paa Dagen.

«Ja, hvad Fanden er I da ellers komne herud for?» spurgte den Gamle.

Jo, de vilde over til Fredensborg, svarede Dorph. Lindgreen var snart færdig, fik sin gamle Lærredsfrakke

og Kasketten paa, Tobakspungen i Knaphullet og Merskumspiben i Haanden, og afsted drog de. Da de kom til Fredensborg Kro, blev der bestilt noget Smørrebrød og en Flaske Portvin, som de, efter Tilbagekomsten fra Fredensborg Have, skulde nyde. Lindgreen vilde ikke med ind i Haven; «den Nordmandsdal havde han set saa tidt», sagde han, han foretrak at blive siddende med Baldrian, hvor han var og ryge sin Pibe. Da de kom tilbage, havde Baldrian spist alt Smørrebrødet, og dens Herre drukket Portvinen. Aftenen tilbragte de i Nøddebo hos Lindgreen med at spille Kort til Kl. 1, men, da de skulde i Seng, havde Lindgreen aldeles glemt at sørge for Nattelogi til dem. Omsider fik han Dorph og Liebe anbragt hos en Bondekone ved Siden af, hvor de hvilede i en stor Indskudsseng, som Konen for deres Skyld rømmede. Phister maatte ligge paa Gulvet med Fodersækken under Hovedet og et Hestedækken over sig. Liebe, der var Insektsamler paa en Hals, havde taget en Sommerfuglesaks med; den rakte Lindgreen ham, da han bød dem Godnat, og sagde, at han kunde maaske faa Brug for den i Sengen om Natten.

Nytaarsdag 1838 fejrede Lindgreen sit 50 Aars Skuespillerjubilæum; inden Aaret endnu var gaaet til Hvile, var hans Kunstnerbane endt: han optraadte sidste Gang, som Broder Sup i *Bødkeren*, den 6te Decbr. 1838 og døde 18de Juni 1842.

Vel havde hverken Frydendahl eller Ryge den direkte Indflydelse paa Phister, som Lindgreen havde gennem sin Lærervirksomhed, men han saa i mangt

og meget op til dem som Forbilleder, og han var altid villig til at erkende, hvor meget han havde lært af dem, især af Frydendahl. Han havde i Lystspillet og Syngespillet spillet saa meget sammen med denne, at han kunde hans Replikker og Partier omtrent lige saa

(Efter Maleri af Monies.)

godt som sine egne, og han kunde fuldkomment efterligne Frydendahls ejendommelige Jargon som v. Tyboe og andre holbergske Officerer.

Peter Jørgen Frydendahl, født den 18de Oktbr. 1766, debuterede den 7de Decbr. 1786 i Elskerrollen Belcour i *Vestindianeren*, uden at gøre ringeste Lykke.

Teatret var den Gang i Trang for en ung Elsker, og da Frydendahl kun var 20 Aar og en ualmindelig smuk og statelig ung Mand, blev han, tværtimod sin egen Lyst og sine Anlæg, tvungen ind i Elskerfaget. Misfornøjet med sin Stilling og tilsidesat af Teaterchefen Grev Ahlefeldt, forlod han Teatret 1793, men vendte 2 Aar efter tilbage under den nye Chef, Overhofmarskal Hauch, og aflagte straks i to saa forskelligartede Roller, som Apoteker Stødvel i Syngestykket *Apotekeren og Doktoren* og Grev Klingsberg i *Ringen Nr. 2*, Beviser paa sit Talents store Rækkevidde. Da Schwarz 1816 gik af, blev han dennes Afløser som Elev- og Sceneinstruktør, Stillinger, hvori han dog aldrig fik stor Betydning.

Han var ligesaa myndig i Anstandsroller, som han var overgiven i de komiske; i de første var der over hans Tale og hele Fremtræden udbredt en Fornemhed, som ogsaa prægede hans Færd i det daglige Liv. Fru Heiberg siger i sine Erindringer om ham, «at han mere saa ud, som en Minister ved et Hof, end som en Skuespiller, og at han havde den Svaghed, at være fornem i sit Væsen imod alle, især mod de yngre ved Teatret, der næppe vovede at nærme sig ham, end sige tale til ham.» Og Baggesen kaldte kam «den største nulevende komiske Skuespiller i Evropa».

Forrest i hans store Galleri af komiske Karakterer stod efter alle Vidnesbyrd hans Jakob von Tyboe, en Figur han aldrig blev træt af at gennemarbejde og udstyre med nye Paafund, saaledes opfandt han en Aften et lille pudsigt Træk, som ikke alene han bibeholdt

ved de senere Opførelser, men som nu hører til de traditionelle Teaterspil i denne Rolle. Det forekommer i 5te Akts 8de Scene, hvor Oldfux har bragt Forlig i Stand mellem v. Tyboe og Magister Stygotius, saa de beslutter i Fællesshab at attakere Leonora i hendes Hus; da Stygotius her havde ræsonneret paa Latin: «communis injuria communibus armis vindicanda est», gentog Frydendahl som v. Tyboe de sidste Stavelser: «Ja wohl — da est!» med en skvadronnerende Patos, der gjorde en grundkomisk Virkning. Et lignende Træk anvendte Lindgreen som Jeppe i Scenen, hvor Advokaterne plæderer hans Sag pro et contra; her udslynger Jeppes Defensor: «Nego majorem quod scilicet irruperit,» og Lindgreen lod Jeppe triumferende falde ind med: «ja, rupperit». Phister bevarede dette Træk i sin Jeppe.

Foruden v. Tyboe omfattede Frydendahls Repertoire mange andre latterlige Officerstyper, fremdeles Geronte i *Skatten*, Brause i *Sovedrikken*, Grøndal i *Ungdom og Galskab*, Don Bartholo i *Barberen i Sevilla*, Sir Peter i *Bagtalelsens Skole*, Harald Blaatand i *Palnatoke* for blot at nævne nogle.

Frydendahl kunde virke paa Tilskuerne alene ved at vise sig, og fremkaldte undertiden en formelig Bifaldsstorm, før han havde sagt en Replik. Han var meget yndet af Publikum, og faa er blevne hyldede som han; men det var hans hele Naturel imod blot saa meget som at antyde nogen Tak, og, naar ved Tæppets Fald de andre efter gammel Skik bukkede, undgik han altid dette, ved med smaa Skridt at trække sig

tilbage. Da han efter en farlig Sygdom, som forøvrigt blev hans Død, første Gang efter længere Tids Fraværelse viste sig paa Scenen, som Officeren i 4de Akt af *Barselstuen*, blev han af det tætbesatte Hus hilset med voldsom Jubel; han selv var stærkt bevæget og holdt Hatten op for Ansigtet — men bukkede ikke.

Ligesom han selv strængt overholdt Formen, krævede han den ogsaa nøje iagttaget af andre overfor ham. Da Etatsraad Molbech var bleven udnævnt til Meddirektør 1831 i Stedet for Rahbek, og det ved Opslag i Foyeren blev meddelt Personalet, spurgte han, da han læste det, «hvem den Person var». Og da han fik til Svar, at han var Justitsraad og Professor, sagde han:

«Naa, saa det er han! — ja jeg kender ham ikke; han har ikke været hos mig for at hilse paa mig.»

Nogle Dage efter var der Prøve under Frydendahls Ledelse, da man paa engang hørte nogen raabe ynkeligt fra den mørke Trappe, som fra en Dør i Porten til venstre — den sidste Rest fra Teatret 1747 — førte fra Maskinkælderen op til Scenen. Molbech, der var desorienteret, var af en Fejltagelse kommen denne Vej, den første Dag han som Direktør mødte paa Teatret, men kunde nu hverken høre eller se i Mørket. Nogle af Personalet kendte Molbechs Stemme og fortalte, at det var den nye Direktør. Frydendahl lod, som han ikke hørte dette og raabte med barsk Stemme:

«Hvem er det, som raaber op dernede?«

«Det er mig,» svarede Molbech med sin pibende Stemme, «jeg skal i Direktionen!»

«Ingen maa forstyrre Prøven,» svarede Frydendahl

endnu barskere, og, idet han henvendte sig til en Maskinmand, tilføjede han: «vis den Person ned!»

Da Prøven var til Ende, kom Holstein med Molbech for at forestille ham for Personalet, og Frydendahl udbrød da:

«Ah, min bedste Herre, jeg maa gøre Dem en Undskyldning fra før, men jeg kendte ikke Deres Stemme, da jeg ikke har haft den Ære at se Dem tidligere.»

En Dag var han i Egenskab af Sceneinstruktør tilkaldt til et Direktionsmøde i Anledning af et nyt Stykke, som Direktionen vilde have opført, men som Personalet, da det var et tarveligt Produkt, ønskede at være fri for at spille. Frydendahl, som delte denne Anskuelse, talte varmt, saa at der opstod et temmelig skarpt Ordskifte, under hvilket Molbech rejste sig med de Ord:

«De husker nok ikke, hvor De er, og hvem det er De taler til.»

«Jo, min Herre,» svarede Frydendahl: «det er Templets gamle Præst, der taler til de tre Kirkeværger!»

Da han var nær de halvfjerds, begyndte det at gaa til agters med hans Helbred. I Foraaret 1835 blev han alvorlig syg, og var i længere Tid sygemeldt. Trods Lægens og hans Nærmestes Advarsler, vilde han optræde, og valgte en ubetydelig Rolle — som forøvrigt var en af hans Mesterroller — Officeren i 4de Akt af *Barselstuen*. Han blev den Aften — den 2den Oktbr. 1835 — af det udsolgte Hus modtagen med Jubel, som omtalt ovenfor, men Sindsbevægelsen havde været for stor, og da han kom ud i Kulissen, faldt han om i Stages og Phisters Arme med de Ord:

«Nej, jeg kan ikke mere!»

Han fik Ret, det blev hans sidste Optræden, og 20de Febr. 1836 døde han.

Ryge, den tredje Skuespiller, Phister nævnede blandt

(Efter en Tegning af P. C. Skovgaard)

sine Mønstre, var baade i Aar og som Skuespiller langt yngre end Lindgreen og Frydendahl.

Johan Christian Ryge, var født den 8. Febr. 1780, tog baade Eksamen artium og anden Eksamen med Udmærkelse i alle Fag og var bestemt til at studere Medicin, da Englændernes Overfald paa København 1801 afbrød Studeringerne.

Som Medlem af Studenterkorpset meldte han sig som frivillig til Stadens Forsvar og traf ved denne Lejlighed første Gang sammen med Rahbek, Lindgreen, P. Foersom, St. Heger o. fl. a. Uden Faderens Vidende blev han virksomt Medlem af et lille dramatisk Selskab; da dette opdagedes, kom det til en hæftig Scene med Faderen, der var Etatsraad og Deputeret i Finanskollegiet, og Sønnen forlod efter denne Hjemmet for at sørge for sig selv. Han tog Engagement ved Grev Trampes Skuespillerselskab i Odense, og, da dette snart efter opløstes, levede han et eventyrligt Liv de næste Par Aar; hvorefter han blev forsonet med Faderen og vendte tilbage til Hjemmet. For at fjærne ham fra København og hans tidligere Forhold dér, sendte Faderen ham til Kiel, hvor han tog medicinsk Eksamen med Udmærkelse og Aaret efter, 1806, Doktorgraden; 1807 blev han saa Stiftsfysikus i Flensborg.

Den 23de Juli 1811 havde Teaterbestyrelsen ved Bekendtgørelse i Aviserne opfordret Aspiranter til at melde sig til Teatret og udsat Præmier i forskellige Rollefag, deriblandt en paa 1000 Rdlr. for en allerede uddannet Kunstner til Helteroller i Tragedien. Ryges gamle Lyst til Scenen blev paany vakt, da han læste dette. Han meldte sig som Aspirant og debuterede den 22de April 1813 som Oehlenschlägers Palnatoke. Han imponerede ved sin Helteskikkelse, sin Stemmekraft og sin tragiske Patos, hans Ild og Begejstring rev Publikum med: det følte, at det her stod overfor en betydelig Kraft. Hans 2den Debut, som Hakon

Jarl var endnu virkningsfuldere; ikke alene ved sin malmfulde Røst og sin kæmpemæssige Skikkelse ragede han straks et Hoved op over de andre, men ogsaa hans aandelige Evner og universelle Dannelse kendetegnede ham som en af de faa udvalgte. Tragedien havde i ham vundet en Kraft som ingen, end ikke Oehlenschläger selv, havde tænkt eller anet. Naar man nævner Oehlenschlägers Tragedier, som et af den danske Literaturs stolteste Smykker, maa man tillige nævne Ryge. Han stod i et saa inderligt Aandsslægtskab til dem og deres Digter, at næsten ikke en eneste af dem kom paa Scenen, uden at Ryge havde Hovedrollen deri. De var som skrevne for ham, og han som født til dem. Han virkede med Geniets underfulde Magt lige betagende paa de dannede som paa de ulærde.

Ryges store Geni kom snart til Gennembrud i andre Rollefag. Hans værdige Fædre var prægede af dyb Alvor og Natursandhed, Gemyt og Følelse; hans komiske Figurer, dristigt anlagte, udførtes med bred Pensel og forfejlede sjældent deres Virkning. Carl Winsløws fine og med stor Flid gennemarbejdede Udførelse af sine Roller kaldte Ryge med lidt Haan «Filegranarbejder».

Ryge var en mangesidigt begavet Kunstner, hans Repertoire omfattede alle mulige Rollefag, det strakte sig lige fra Tragediens Højder til Komediens burleske Yderligheder, og intet Steds fornægtede hans gigantiske Evner sig. Blandt hans tragiske Roller kan nævnes Hakon Jarl, Palnatoke, Stærkodder, Sokrates, Michel Angelo i *Correggio*, Vilhelm i *Axel og Val-*

borg, Macbeth, Christian II i *Dyveke*, Masaniello i Ingemanns Stykke af samme Navn. Og som Eksempler paa hans komiske Repertoire kan nævnes: Oldfux i *Den Stundesløse*, Herman v. Bremen i *Den politiske Kandestøber*, Saft i *Sovedrikken*, Corfitz i *Barselstuen*, Flensborgeren i *Gert Westphaler*, talrige Jeronimus'er og mangfoldige Jøder.

Efter allerede fra 1815 at have haft Tilsyn med Teatrets Økonomi, blev Ryge 1818 Økonomiinspektør. Hans berettigede, men i Formen ofte hensynsløse Reformeringslyst i Kostymevæsenet, bragte ham ikke sjældent i Konflikt med Personalet, særligt med dettes kvindelige Medlemmer, der ikke fandt Behag i de For andringer, han fandt nødvendige i Tragediedragterne. Hans aldrig hvilende Aand, hans ærgerrige Kamp for personlig Indflydelse, hans Arbejdsiver og Higen efter de forskelligste Virksomheder ved Teatret, affødte i Aarenes Løb en Mængde Ansøgninger fra ham til Direktionen, hvoraf de allerfleste forblev upaaagtede. Han søgte Posten som Teaterlæge, som 3dje Instruktør, som Regissør, som Maskinmester, ikke at tale om at han ogsaa nogle Gange søgte sin Afsked. Saaledes søgte han 1822 sit gamle Fysikat i Flensborg, mest, hed det i Ansøgningen, for hans Families Skyld, som ved hans Død vilde være uforsørget. Frederik den 6te, om hvem det ellers fortælles, at han meget koldsindigt gerne modtog hver ny Ansøgning fra Ryge med: «Ja læg den blot hen til alle hans andre!», lovede denne Gang, at ethvert af Ryges Børn, som ved Faderens Død maatte være mindreaarigt, skulde af Staten nyde

en aarlig Understøttelse paa 150 Rdl. indtil dets 20de Aar.

Ryges varme og sande Interesse for Teatret og betydelige Dannelse gjorde, at Direktionen trods alle hans Særheder satte stor Pris paa ham og saaledes blandt andet overdrog ham det[1] Tillidshverv at rejse til Udlandet for at finde Repertoire. Han var meget praktisk anlagt og blandt andet en dygtig Metalarbejder og Mekaniker. Han havde saaledes lært Urmagerprofessionen og reparerede altid sine egne Ure. Det var ham en Fornøjelse og en Adspredelse i sit lille Værksted at forarbejde forskellige Teaterrekvisiter som f. Eks. Ordener, Halskæder o. s. v., af hvilke Teatret endnu ejer i det mindste et af hans Arbejder, den saakaldte «Valdemarskæde».

Ryge boede i Strandstræde, hvor Teatret ejede en Gaard, som anvendtes til Skræddersale og Opbevaringssted for Garderoben og Rekvisiterne. Iblandt alle hans mange Særheder, var ogsaa den, at han daglig betalte sin Kone Kostpenge for sig selv og Børnene. Phister kom af og til og besøgte Ryge, og fik sig da nede paa en Brændestabel i Gaarden, «Ryges Lysthus», som han selv kaldte det, en Passiar. Ryge holdt meget af varm Puns om Formiddagen og gav Phister Smag derfor. Den nød de saa i Regelen hos Pættau paa Torvet, 1ste Sal ovenover Minni.

«Ryge var», fortæller P. L. Møller, «meget irritabel og opfarende, hvad der synes at høre med til Skuespillernes særegne Livssfære, hvor Nerverne hvert Øjeblik pirres; men de, som har kendt ham nærmere, vidner,

at han i sin huslige Kres var en elskelig, øm og samvittighedsfuld Fader og velvillig mod de yngre, som søgte ham. Af Karakter var han i den Grad retskaffen og redelig, at det stundom gik til Bizarreri og ikke sjælden viste sig i Tilsidesættelse af de almindelige konventionelle Former, hvorfor han da heller ikke harmonerede med sin store Kunstbroder Frydendahl, der i saa Henseende var hans Antipode.» Ryge besad Følelse og Hjerte saa godt som nogen, og naar Fru Heiberg i sine *Erindringer* skriver: «Ryge forfulgte mig altid og krænkede mig, hvor han kunde . . . det var som om denne store Kunstner var skinsyg paa den Lykke, jeg gjorde — han var mig altid imod og gjorde som sædvanlig alt for at drille mig», lyder dette lidet troligt.

Ryge og Lindgreen kom godt ud af det sammen. I Anledning af Lindgreens 50-aarige Jubilæumsforestilling, havde Ryge faaet den Idé, at han før Tæppets Fald, som den ældste ved Teatret, vilde sætte en Laurbærkrans paa Jubilarens Hoved, som en Hyldest fra Personalet. Han meddelte Regissør Liebe sin Plan, som i høj Grad tiltalte denne; han meddelte den videre til Holstein, som ogsaa fandt den smuk og passende og gav sin Tilladelse til dens Udførelse. Imidlertid havde nogle yngre, deriblandt særlig W. Holst, fundet den anstødelig; Historien kom ud og debatteredes hos Minni og slige Steder, saa at Ryge opgav det hele, men skrev en Redegørelse af Sagen i *Kjøbenhavnsposten*, hvori det blandt andet hed:

«Mit Venskab til Lindgreen er grundet paa 40 Aars

Erfaring og Erkendelse af hans udmærkede Talent, og at han altid har betragtet sin Gærning som en Alvorssag. Overensstemmelse i Tænkemaade angaaende dette sidste var især det, der gjorde ham mit Kunstnerhjerte kær».

Holst, der fra først af havde bragt Sagen frem i *Dagen*, hvor han havde railleret over Ryges Venskab for Lindgreen, blev ikke Svar skyldig, og der udspandt sig en Polemik mellem de to i *Dagen*, *Kjøbenhavnsposten* og *Den Frisindede*, hvori Ryge ikke lagde Fingrene imellem.

Frydendahl havde i længere Tid været alvorlig syg, og Lægen gav intet Haab. Han havde altid haft stor Tillid til Ryge som Læge, skønt denne aldrig havde behandlet ham i Sygdomstilfælde. En Dag, da Ryge havde Prøve, kom der Bud fra Frydendahls Svigersøn, Løjtnant Prosilius i Søetaten, med Anmodning om at komme. Ryge vægrede sig først ved at gaa og udbrød:

«Jeg kan s'gu ikke redde ham». Men, da Personalet indtrængende bad ham om at gaa, blev Prøven standset og han gik. Frydendahl boede i Gothersgade tæt ved Hjørnet af Kongens Nytorv, og Personalet ventede i Spænding paa Ryges Tilbagekomst.

«Ja,» udbrød han, da han kom, «det er Vand i Brystet, men denne Gang slipper han fra det, at sige, hvis han vil være forsigtig og holde sig i Ro; men spiller han Komedie og kommer i Sindsbevægelse, saa dør han Djævlen gale mig!» Ryge fik, som vi véd, Ret.

I hans sidste Leveaar kom der en paafaldende Ro over Ryges før saa hæftige og urolige Sind; han skrantede af og til, og hans gamle Ven og Kunstbroder Lindgreens Død gjorde et stærkt Indtryk paa ham.

«Han var den sidste af de gamle», sagde han, da han fik Efterretningen om hans Død. Elleve Dage efter fulgte Ryge ham i Graven. Uden foregaaende Sygdom døde han af et Hjerteslag i sit Hjem den 29. Jan. 1842.

Naar Talen faldt paa Phisters ypperlige dramatiske Sangforedrag, nævnede han altid H. C. Knudsen som den, han her havde taget til Mønster.

Hans Christian Knudsen var født i København den 4. Marts 1763 af fattige Forældre. Han var i Murerlære, da han henvendte sig til det kongelige Teater om at faa Tilladelse til at aflægge Prøve. Teaterchefen, Kammerherre Warnstedt, fandt det lidt misligt at antage en Murerlærling lige fra Gaden og afviste ham. Knudsen tabte dog ikke derfor Modet, men søgte ad anden Vej at naa sit Maal. Han lagde Murskeen paa Hylden og opnaaede at blive Pagetjener ved Arveprins Frederiks Hof, hvor hans opvakte Væsen og glimrende Lune vandt ham Venner; hans lystige Sange kom snart Herskaberne for Øren; de fattede Interesse for ham, lod ham endog spille med i et Par Forestillinger paa Fredensborg, og ved deres Protektion lykkedes det Knudsen, da han anden Gang meldte sig til Teaterdirektionen, at blive antagen til Debut, uagtet Rahbek og med ham en Del af Teaterpersonalet, de Herrer Accademici blandt Skuespillerne med Rosing i Spidsen, indgav et Andragende til Chefen, hvori de

protesterede imod at faa en «Tallerkenslikker» og en «Kalkslager» til Kammerat. Til ingen Nytte!

Knudsen debuterede da som Oldfux i *Den Stundesløse* den 14de Decbr. 1786 og gjorde Lykke. Det var en fortræffelig Fremstilling, som maatte vække de

(Efter Maleri af Juel).

største Forventninger. Selv Rahbek opgav sin Animositet og roste ham meget i *Minerva*, og senere skrev han i sit Værk: «*Ludvig Holberg som Lystspildigter*»: «det hørte mellem vor tabte Knudsens store Fortjenester, at han saa mesterligt udhævede de tre forskellige

Pedanter, den søde, metodiske Bogholder, den butte kortanbundne Advokat, og den krybende, uforskammet, ydmyge og vindige Tysker fra hinanden».

Knudsen var af Middelhøjde, velvoksen, med et jovialt, bevægeligt Ansigt, hvorfra et Par livlige, spillende Øjne lyste. Han besad et bøjeligt, kraftigt og klangfuldt Organ, en levende Fantasi og en glimrende Opfattelsesevne til at skabe de Figurer, som han dristigt fremstillede paa Scenen.

I Sæsonen 1791—1792 opførtes P. A. Heibergs Komedie *De Vonner og Vanner* for første Gang. Heri havde Knudsen som Snydenstrup dristigt kopieret en bekendt Aagerkarl, og hans Figur blev almindelig beundret som en fin kunstnerisk Fremstilling. I Syngestykket *Kinafarerne* skabte han 2 Maaneder efter en lige saa mesterlig Figur, den stille og retskafne Jøde Moses og gjorde ved sit karakteristiske og dramatiske Sangforedrag stor Virkning. Han skabte i Aarenes Løb et helt lille Galleri af forskellige karakteristiske Jødefigurer, nogle komiske som i Holbergs Lystspil, andre sympatetiske som Schewa i *Jøden*.

Knudsens fortræffelige Sangstemme og Sangkunst kom til fuld Anvendelse i Syngestykkerne som dengang begyndte at florere. Kapelmester Kunzen havde komponeret tre Syngestykker paa den Tid, *Hemmeligheden*, *Vinhøsten* og *Dragedukken*, i hvilke Knudsen havde tre af sine Glansroller: den fortabte Birkedommer i det første, den sjæleglade perialiserede Skolemester i det andet og den hæderlige stræbsomme og paa den anden Side joviale Mester Jakob Olsen i det sidste. Alle tre

Figurer var originale, naturlige og udstyrede med hans ejendommelige Lune; hvortil kom de smukke, ørefaldende Melodier, som ingen kunde foredrage som han. Han var derfor en af Syngestykkernes væsentligste Bærere og blev snart sin Tids populæreste Skuespiller.

Han forstod at drage Nytte af sin Popularitet; naar han havde Beneficeforestillinger, sad han selv ved Billetsalget og havde da altid et eller andet lystigt Indfald til dem, der mødte for at købe Billetter. Det lokkede mange til, og hans Beneficer var gerne de største.

Knudsen anvendte ogsaa sin Folkeyndest i større Formaals Tjeneste. Da det i Marts 1801 rygtedes, at den engelske Flaade var under Opsejling mod København, fik han af Teatrets Chef Tilladelse til under og efter Forestillingerne at synge fædrelandske Sange for Publikum. Disse, som han foredrog med stor Begejstring og Varme, gjorde en overvældende Virkning: Publikum sang med i Kor og forlod Teatret under Afsyngelsen af «Knudsens Sange». Han benyttede senere, da Ulykker og Trængsler efter 1807 brød ind over Landet, i en Række af Aar sit Talent til Indsamlinger til Bedste for de Saarede og Faldnes Efterladte, fik arrangeret Forestillinger paa Teatret og rejste uden Assistance Landet rundt for at synge i dette Øjemed.

Under dette Arbejde tilsatte han sit tidligere kraftige Helbred og døde 11te Marts 1816, kun 53 Aar gammel. Hans Død blev en Slags Landesorg, og aldrig var saa stort et Følge set i København, som da hans Lig førtes fra Trinitatis Kirke til Assistens Kirkegaard; det strakte sig fra Nørreport og helt ud

til Graven. I Følget saas en Skare danske Matroser, der netop var vendte tilbage fra deres engelske Fangenskab, og for hvem Knudsen ved sine patriotiske Indsamlinger havde virket.

Baggesen kaldte Knudsen: «Et sjældent Talent af et endnu sjældnere Omfang med et sikkert af Naturen ligesaa stort som tidligen forkælet og i Kunsten ofte misbrugt, Sandheden, Skønheden og dermed sig selv Tilskuerpøblen opofrende Geni».

* * *

Da Phister var kommen under Lindgreens Vejledning, fik han flere Smaaroller, blandt andre en Dreng i det Kotzebueske Drama *Pizarro*. Hans lille Rolle her bestod i at lede en gammel blind Indianer ind paa Scenen, krybe op i et Palmetræ og derfra give den gamle Underretning om Udfaldet af et Slag, som stod i nogen Afstand derfra. Istedetfor med Jubel at raabe: «Bedstefa'r! Bedstefa'r! Spanierne flygter!», tog han i Befippelsen Fejl og skreg af fuld Hals: «Spanierne sejrer!» til stor Forundring for Due, der udførte den gamle Indianer, og til Morskab for Publikum. Da Jfr. Brenøe, den senere store Skuespillerinde Fru Anna Nielsen, den 10de Februar 1821 debuterede som Dyveke, spillede han samme Aften en Page. Den 9de Marts samme Aar var han første Gang med i et af Holbergs Stykker, som 2den Dreng i *Den politiske Kandestøber*, samme Aften som hans Ven og Velynder Rind betraadte Scenen sidste Gang som Antonius.

Den 21de Febr. 1825 skulde *Fejltagelserne* gaa paa

rød Plakat, og Klokken var halv fem, da Chr. Foersom, som spillede Bjørnetrækkeren, og Wolberg, som udførte 3die Tjener hos Headcastle, sendte Sygemelding. Phister, som daglig færdedes paa Teatret, hvad enten han havde Tjeneste eller ikke, var ved at overvære alle mulige Prøver og Forestillinger nøje kendt med hele det løbende Repertoire. Hans glimrende Hukommelse gjorde, at han kunde alle mulige Smaaroller, særlig dem, som interesserede ham. Da han fik at høre om de indtrufne Sygemeldinger, meldte han sig straks parat til at spille begge de nævnte Roller foruden sin egen, Hastings Tjener. Før Forestillingen begyndte, var han inde paa Foersoms og Wolbergs Paaklædningsværelser, annekterede deres 3 Vokslys og klarede med Lethed alle tre Roller. — Enhver Skuespiller og Skuespillerinde fik nemlig paa den Tid 2 Vokslys pr. Spilleaften, Eleverne kun 1.

Saadanne dristige Dubleringer, der ofte reddede Aftenens Forestilling, udførte han tidt og fik mere og mere Fodfæste, ligesom Direktionen fik Øjnene op for den store Nytte, Teatret kunde faae af ham; han selv blev godt betalt for denne Ekstratjeneste og fik mere og mere Øvelse og Sikkerhed i at bevæge sig paa Scenen.

Det var særlig Holberg, hvori Eleverne paa Lindgreens Skole blev underviste. Hvad den gamle Instruktør især fordrede var: Korrekthed, Smagfuldhed og Naturlighed. Han hadede al Overdrivelse, og, hvis nogen dristede sig til at forandre Replikken, vankede der Grovheder.

«Naa, saa Du vil være vittigere end Holberg!» plejede han da at sige.

Endelig blev Phister anset for moden til at spille Bondedrengen Hans Nielsen i *Den pantsatte Bondedreng*, en af de Roller, hvori Lindgreen selv 1790 havde debuteret.

Den 6te Maj 1825 blev Phisters egentlige Debutdag paa det kongelige Teater. Hans Udførelse af Rollen mindede selvfølgelig meget om hans gamle Lærer, der endnu Aaret forud havde spillet den, og som havde indviet ham i den holbergske Tradition, men der var i den 18aarige unge Skuespillers Fremstilling saa stort individuelt Lune og saa megen ungdommelig Friskhed og Lystighed, at han ikke blot vakte Opmærksomhed hos Direktionen, men ogsaa høstede Bifald hos Publikum, hvortil ikke mindst hans ypperlige sjællandske Bondedialekt bidrog. Da Tæppet under Publikums vedholdende Bifald faldt, kom Lindgreen hen, kyssede ham og sagde:

«Ja nu er Du naaet saa vidt; nu kan Du nok blive holbergsk Skuespiller».

Professor Rahbek kom op paa hans Værelse, takkede ham og indbød ham til at drikke et Glas Puns med sig paa Punsesalen; hans Opfordring til at drikke dus undslog Phister sig dog for.

Imidlertid gik det ikke saa glat med at komme ind i det Rollefag, som han havde mest Lyst til, og som hans Talent tydeligt nok pegede hen imod. Teatret havde Brug for unge Elskere, og, da Phister saa ret godt ud, var livlig og, takket være Balletskolen, bevægede sig let og frit, maatte han til liden Glæde

for Publikum og sig selv, trække om i unge Elsker- og Ridderroller.

Med det kortest mulige Varsel, samme Dag Stykket skulde gaa, fik han saaledes Ung Sivards Rolle i *Macbeth* den 15de Septbr. 1825. Han maatte trække i den egentlige Rollehavende Brandts Dragt; denne var en kæmpestor Karl, saa at Phister fyldte i den som et Kosteskaft. Dr. Ryge spillede Macbeth, der efter en kort Tvekamp med Sivard skal fælde denne. Ryge, der var nærsynet, havde før Aktens Begyndelse sagt til Phister, at han skulde lade sig falde efter hans første Udfald — og han lystrede Ordre: thi næppe havde Ryge hævet Sværdet, før Phister med stort Rabalder drattede omkuld til Forbavselse for Ryge og under Publikums Skoggerlatter.

Medens Phister nu ligger slagen paa Jorden, træder Macduff (Nielsen) ind og kommer under en stærkt bevæget Scene med Macbeth til at træde Ung Sivard paa Foden, saa at der uvilkaarligt undslap denne et «Av!» Atter Bevægelse blandt Publikum.

Ryge skummede af Raseri, men Løjerne kulminerede, da Lady Macbeth (Jfr. Jørgensen) viste sig i den berømte Søvngængerscene, thi lige bag efter hende kom Teaterkatten *Peter*; den tilhørte egentlig den bekendte Skuespillerinde Jfr. Astrup, der efter sin Afsked 1823 og til sin Død 1834 havde Fribolig i selve Teatret. Peter tog under Lady Macbeths Monolog Plads nede ved Siden af Suflørkassen, hvor den sad og pudsede sig nok saa velbehagelig om Snuden med sin ene Forpote. Ved hvert af Lady Macbeths Suk

udstødte Peter et dæmpet Miav og sprang tilsidst op imellem Pillerne paa Hofdamelogen, hvor endelig et af Kapellets Medlemmer fik fanget den.

Blandt mange for ham umulige Roller fra denne Tid nævnte Phister selv med Gru Ludvig i *Gevinsten i Klasselotteriet*, Valfried i *Ildprøven* og Fazir i *Indianerne i England*; særlig den sidste, der var en større alvorlig Elskerrolle, glemte han ingensinde, og paastod paa sine gamle Dage, at den stod for hans Erindring som noget af det rædselsfuldeste, der var præsteret paa det kgl. Teater.

Sæsonen 1825—26 sluttede den 31te Maj med de to første Akter af *Tryllefløjten*, hvori en tysk Tenorist, Stümer, optraadte som Gæst i Taminos Rolle, og *Kong Salomon og Jørgen Hattemager*. Phister spillede 2den sorte Slave i det første og Opvarteren i det andet Stykke. Efter gammel traditionel Skik samledes hele Personalet efter Forestillingen i Foyeren, der med sine 3 Fag Vinduer vendte ud imod den lille Gaard, hvortil der førte Gangvinduer fra de 3 andre Sider. Denne Aften mindedes Phister som en af de morsomste, han havde oplevet i sine unge Dage ved Teatret. Alle Vinduer var illuminerede med de Spillendes Vokslys, medens den Del af Personalet, som den Aften havde været med i Forestillingen, færdedes mellem hverandre i deres Kostymer, saa at det Hele bar Præg af et lille Karneval, der endte med et muntert Punsegilde.

Aftenen forud havde Phister for første Gang udført et større Syngeparti, Zebulon i *Josef og hans Brødre*; han spillede i Aarenes Løb endnu tre af Brødrene. Hans

musikalske Sans og gode Syngestemme var allerede tidligt bleven bemærkede af Syngemester Zinck, der lagde særlig Vægt paa Tekstbehandlingen i Syngestykkerne. Da Phister fuldtud forstod paa sin karakteristiske Maade at lade denne komme til sin fulde Ret, banede dette ham yderligere Vej til Skuespillet.

Det gik fremad, men det gik langsomt. Teatret besad paa dette Tidspunkt saa mange betydelige ældre Kunstnere, at de yngre maatte vente, hvor umiskendeligt et Talent de saa end besad. Fik Phister i Ny og Næ rent tilfældigt en større Rolle, maatte han ligefuldt blive ved at spille ubetydelige Tjenerroller og andre Bagateller; af disse fik han ikke saa faa, deriblandt nogle, der slet ikke laa for ham.

I Sæsonen 1826—27 fik han dog et Par Stykker, der var af Betydning. Saaledes Per i *Hververne* den 13de Oktober 1826, en af Lindgreens bedste Figurer, og Jean i *Ringen Nr. 1*, som Overskou sidst havde spillet, men Intet faaet ud af. Phister gav den som en fiks fransk Tjener og udstyrede den med hele det Liv og den Verve, som han var i Besiddelse af, og her kom Øvelserne paa Bournonvilles Danseskole ham til Nytte. Tjeneren Jean kommer etsteds ind til Grev Klingsberg og melder: *On attends Mme Dörring*. Frydendahl, som troede, at Phister havde sagt *entends*, rettede ham, hvorpaa Phister paa Fransk riposterede: *Mais Monsieur c'est la difference de attendre* (vente) *à entendre* (høre). Frydendahl udbrød imponeret:

«Ah! Bravo! min unge Herre! De kan jo Fransk!»

En fjorten Dages Tid efter spillede han en lignende fransk Tjener, Feu i *Ringen Nr. 2*. Det var en temmelig vigtig og vanskelig Rolle, der tidligere havde været betroet til Skuespillere som Knudsen, St. Heger, Rind, Lindgreen, Carl Winsløv, og som krævede Sikkerhed og Hurtighed. Feu vimser 16 Gange ud og ind med Lysestager, Breve, Pistoler og andre Rekvisiter. Heger, der var en af de første i Rollen, passede en Aften ikke Stikordet, og kom for silde ind. I sin Forfjamskelse greb han Lysestagen med den ene Haand og med den anden Bakken, hvorpaa alle de andre Rekvisiter laa, og kom saaledes ind til Frydendahl, der forbavset udbrød: «Hvad skal jeg med alt dette?», hvorover hele Huset brast i Latter.

Da nu Stykket atter skulde frem, henvendte Frydendahl sig til Phister og bad ham om at spille Rollen, da han betragtede ham som en samvittighedsfuld ung Skuespiller, der som Jean i *Ringen Nr. 1* havde lagt betydelige Evner for Dagen for denne Slags Roller.

Mozarts *Don Juan* skulde gaa i Slutningen af Sæsonen 1826—27 med tildels ny Besætning: Jfr. Zrza som Donna Anna, Schwartzen som Don Ottavio og Mad. Wexschall som Donna Elvira. Nielsen, der havde udført Leporellos Parti siden Maj 1822, meldte sig syg 11 Dage før den Dag, da Operaen skulde gaa. Klaverprøverne var færdige for de nye Rollehavendes Vedkommende — dér stod man! Direktionen var for-

tvivlet og henvendte sig som sædvanlig til Syngemester Zinck om Raad i Nøden. Denne spurgte da først Phister, om han turde binde an med Partiet, hvortil denne svarede, at naar Hr. Zinck troede, at han kunde gøre det, og vilde hjælpe ham, saa var han ikke bange. Han fik da det store Parti og efter 10 Dages ihærdigt Samarbejde mellem de to udførte Phister Leporello den 5te Maj 1827 med Bravur, gjorde megen Lykke og beholdt Partiet i mange Aar.

Trods denne Sukces, hvor ikke blot hans store musikalske Begavelse, men dramatiske Talent tydeligt nok kom for Dagen, varede det endnu længe, inden der blev budt ham nogen Opgave af Betydenhed i Skuespillet. Det blev saaledes egentlig i Syngestykkerne, at han først kom til at gøre sig særligt bemærket. Naar undtages Claus i *Barselstuen* og Henrik i *Kong Salomon og Jørgen Hattemager*, som han dublerede i Rosenkildes Sygdom, var hans øvrige Roller i Skuespillet rene Bagateller, derimod havde han paa denne Tid betydelige Partier i de fleste Syngestykker. I *Pigen ved Søen* havde han en mindre Rolle Bertram, hvori der forekom en Beskrivelse af et tabt Slag. Syngesuflør Eisen, der var et opvakt Hoved, fik Phister til at ekstemporere denne Fortælling; Phisters Frihaands-Beretning morede Publikum og gjorde megen Lykke. Ryge, som var tilstede i Parkettet og ikke vidste andet, end at det var Rollens Ord, var begejstret og roste Phister for hans paalidelige Gengivelse af Rollen.

Det var ogsaa et Tilfælde, der skaffede ham Hyr-

dens Parti i *Lulu*. Samme Dags Formiddag, som Stykket skulde gaa om Aftenen, meldte Ihændehaveren af Rollen, C. Winsløv, sig syg; i Løbet af et Par Timer lærte Phister under Zincks Vejledning Partiet og sang det om Aftenen uden Prøve.

Sangeren Kirchheiner havde faaet Ritmester Roses Parti i *Ungdom og Galskab*, der var paa det løbende Repertoire og altid udøvede stærk Tiltrækning paa Publikum baade ved sin fortræffelige Musik og ved Udførelsen, hvor navnlig Frydendahls mesterlige Spil som den gamle Maler Grøndal og Jfr. Zrzas brillante Sang som Wilhelmine dominerede. C. Winsløv havde afgivet Tjenerrollen Johan for at overtage Mikkel Madsen, og Ingen var nærmere til at arve Johan end Phister, der allerede oftere havde givet Beviser paa sit Talent til at spille Tjener- og Dialektroller. Endnu førend Partiet var tildelt ham, havde han gennemgaaet det med Zinck, saaledes at han var fiks og færdig, da Klaverprøverne skulde begynde. Stykket gik den 29de Maj 1828, og Johan blev for Phister en stor Sukces baade ved det Lune, han lagde for Dagen i sit Spil, som for den Smagfuldhed, hvormed han røgtede Sangpartiet. Hans mesterlige Foredrag af Sangene: *Til Jyllands Kyst afsted jeg drager* osv. og af Bondevisen *Naar engang jeg skal i Brudeseng — falderi — faldera — røde røde Roser* mindes endnu af gamle Teatergængere.

Det var, som bemærket, særlig Syngestykkerne, der bragte Phister frem, og det var specielt Udførelsen

af Johan, der omsider bevirkede, at Direktionen ved Slutningen af Sæsonen 1828—29 ansatte ham som Skuespiller med 300 Rdl. Gage, dog foreløbig kun paa 3 Aar. Han var da 22 Aar gammel og havde allerede udført over halvandet Hundrede Roller, hvoraf ganske vist Størstedelen vare Bagateller.

IV.

Vordende Kunstner og flot Ungkarl.

Længe inden de tre Aar var gaaede til Ende, blev Phister kongelig Skuespiller; hans Udnævnelse var dateret 4de Septbr. 1830, 20 Aar senere fik han ved kgl. Resolution af 6te Februar 1850 sin Anciennitet rykket tilbage til 6te Maj 1825, Dagen for hans Debut i *Den pantsatte Bondedreng*.

Det, som allerede dengang viste sig som det karakteristiske ved hans Spil, var Evnen til for hver Rolle at finde et originalt og til Karakteren svarende Udseende, saavel i Kostyme som i Maske samt et særegent Mæle og fremfor alt Korrekthed og Præcision. Det syntes derfor mere end uforstaaeligt, at Direktionen ikke fandt sig foranlediget til at give ham betydeligere Opgaver i Skuespillet, som svarede til hans store og flersidige komiske Talent. Det vedblev bestandig at være pludselige Sygemeldelser og rent tilfældige Omstændigheder, der gjorde, at man i den ellevte Time tyede til ham som Sanger, noget han efterhaanden var bleven klog nok til at lade sig godt honorere.

En Aften den 7de Decbr. 1829 gik Syngestykket *Den hvide Dame.* Første Akt var ude, da Phister kom paa Teatret, samtidig med et Bud fra Foersom, der spillede Dommeren Mac Irton, at han som syg var bragt paa Frederiks Hospital. I en Fart trak Phister i Foersoms Dragt og spillede Rollen paa staaende Fod.

Nogle Dage efter den 18. Decbr. dublerede han han ligeledes uden Varsel Rosenkildes Rolle, Don Pedro, i *Preciosa.* Han havde set Stykket flere Gange og troede nok, at han kunde klare Rollen; men da han et Par Timer før Forestillingen fik den, saa han til sin Forfærdelse, at den var paa Vers, noget han aldrig havde opdaget under Rosenkildes Udførelse, da denne i Regelen havde improviseret en Fortælling. Der var ikke andet for end at bære sig ad paa samme Maade, og skøndt Phister ellers sjældent eller aldrig gav sig af med at improvisere, slap han dog godt fra dette Vovestykke.

Den berømte italienske Sangerinde Madame Catalani var kommen til København og skulde give Koncert paa det kgl. Teater. Hun vilde iblandt andet synge en Duet af *Moses*, men kunde ikke finde nogen Sanger, der var hende tilpas. Zinck udpegede da Phister; denne følte sig i Førstningen noget benovet ved at skulle synge sammen med en saadan Celebritet, og det ovenikøbet paa Italiensk; men Zinck satte Mod i ham, bad ham blot sætte i med Kraft og synge ud, som om han vilde parodiere det Italienske.

Mme Catalani sad med sin Snustobaksdaase i den venstre Haand og sit Lommetørklæde i den højre og

overværede Phisters Prøve paa Syngeskolen, Hun var meget tilfreds med hans Italienske og afbrød stadig med sit «*Bene*! *Benissime*!» Koncerten, der gaves for fuldt Hus, indbragte Phister 100 Rdl.

Mme Catalani endte Koncerten med at foredrage den engelske Nationalsang, et Bravurnummer i hvilket hun med sin mægtige Stemme overdøvede hele Orkestret. Lindgreen, der var en af hendes begejstrede Tilhørere, udbrød en Aften til J. P. Mynster, der dengang var Kapellan ved Frue Kirke:

«Hvis jeg kunde faa den Kvinde til at synge for mig, naar jeg engang skal til at dø, saa forlangte jeg ingen Præst.»

Operaen *Den Stumme i Portici* skulde som Nyhed slutte Sæsonen 1829—30. Den første Teaterprøve var ansat, da Cetti, der havde Pietros Parti blev syg. Direktionen ventede sig meget af denne Forestilling og havde kostet en hel Del paa Udstyrelsen. Stykket havde gort Furore i Paris. Ogsaa her lovede Udførelsen godt efter Prøverne at dømme, navnlig Kirchheiners Masaniello og Jomfru Pätges's Fenella tegnede til at blive Kunstpræstationer af høj Grad, saa at Stykket upaatvivlelig vilde blive til Ære og Gevinst for Teatret. Som sædvanlig blev Zinck tilkaldt i denne Vaande; og han vidste som sædvanlig kun En, der kunde paatage sig at dublere Pietro, og det var naturligvis Phister. Denne undslog sig først for dette Vovestykke, men da Holstein vedblev at trænge paa, gik han ind paa det under Betingelse af, at Zinck vilde paatage sig at lære ham Partiet i den korte Tid. Klokken var

10 om Aftenen, og Indstuderingen begyndte straks paa Syngeskolen; Phister havde overværet flere af Klaverprøverne og kunde noget af Partiet. Ved ihærdig Flid lærte han det store og vanskelige Parti paa 3 Dage — en Del af Nætterne gik rigtignok med — og den 22de Maj sang han det med Sikkerhed og Kraft, om end det for Sangens Vedkommende ganske vist laa noget over hans Evner. Direktionen lod ham udbetale 400 Rdl. for Vovestykket, og Zinck fik 250 Rdlr. i Gratiale.

Et af Phisters sidste Vovestykker i Henseende til hurtig Dublering, udførte han den 25de Novbr. 1830, da han med faa Timers Varsel overtog Don Bazile i Operaen *Barberen i Sevilla.* Chr. Foersom, der havde Rollen, var bleven syg om Eftermiddagen, og Ouverturen var allerede begyndt da Sygemeldingen kom. Phister, der var bleven klog af Erfaring, erklærede sig rede til at redde Forestillingen, naar han fik 200 Rdlr. forud udbetalte. Langt om længe fik han dem, efterat Holstein dog først havde prøvet paa at faa Summen sat ned; der var ikke solgt for 200 Rdlr. den Aften.

Phister havde sjældent forsømt nogen Opførelse af *Barberen i Sevilla*, og han havde særlig interesseret sig for Don Bazile, en Figur, som han i sin Fantasi havde tænkt sig helt forskellig fra den, som Foersom fremstillede. Musik og Tekst kunde han paa en Prik, og, da han først skulde ind paa Scenen midt i Stykket, havde han god Tid til at maskere sig og klæde sig paa. I Stedet for Doktorhabitten, den traditionelle Dragt, tog han en sort Abbeddragt med et lille Slag

og hvid Halskrave og dertil hvide Handsker; forresten var han barhovedet med sort kort klippet Haar *à la malcontent* og bar Fipskæg — i Stedet for den traditionelle Allongeparyk.

Phister som Don Bazile i «Barberen i Sevilla».
(Efter Fotografi.)

Frydendahl, der som Don Bartholo var paa Scenen, da han kom ind, anede intet. Ved Synet af denne nye Figur kom der Røre i Publikum, og da Frydendahl

fik Øje paa ham, blev han i høj Grad forbavset og indigneret over den unge Skuespillers Frækhed, saaledes at bryde Traditionen. Imod Sædvane tog han en Stol, satte sig i Prosceniet og hørte med korslagte Arme og Forbitrelse paa Baziles store Bagtalelsesarie. Allerede midt i denne applauderede Publikum, og ved dens Slutning udbrød hele Huset i begejstret Bifald, Dette fornyedes, da Frydendahl rejste sig, tog sin Hat af, idet han rettede Replikens første Ord: «Bravo, Don Bazile! I har studeret det fine i Kunsten» til Phister og derpaa med tydelig Allusion til denne sagde ud mod Publikum: «Det er en Mand, vi kan bruge.»

Dette Mesterstykke i dramatisk Sangkunst blev senere i mange Aar et Glanspunkt i Operaen.

En lignende Anerkendelse fra Frydendahls Side var et Aarstid i Forvejen blevet Phister til Del, da han i Rosenkildes Sygdomsforfald i Hast dublerede Snegl i *Intrigen ved Morskabsteatret.* Han kunde ikke faa Greb paa denne Rolle ved Prøverne, og Frydendahl, der spillede Krampe og tilmed var i gnavent Humør den Formiddag, udtalte højt, at det var samvittighedsløst af en ung Skuespiller at indlade sig paa et saadant Vovestykke. Da Frydendahl om Aftenen med Jfr. Heger, som Ida, under Armen traadte ind paa Scenen, værdigede han ikke Phister saa meget som et Blik. Men dennes karakteristiske Betoning af den første Replik vakte straks hans Opmærksomhed, og efter en paafølgende Scene imellem Krampe og Snegl sagde den Gamle Phister en stor Kompliment.

Phister vedblev ved Siden af sin ofte anstrengende

Teatervirksomhed — i 6 Aar, 1825—31, havde han spillet omtrent 200 Roller — at læse med Lindgreen. Efter Debuten i *Den pantsatte Bondedreng* havde Lindgreen ladet sin unge Elev komme frem i flere Holbergske Smaaroller, som Hofnarren i *Don Ranudo*, Claus i *Barselstuen*, Pierre i *Jean de France*, Sandbüchs i *Den Stundesløse*, Jan i *Hekseri eller Blind Allarm*. Endelig den 7de Januar 1830 fik Phister sin første Henrik i *Gert Westphaler* og 30te Marts samme Aar Troels i *Barselstuen*, den første betydelige Holbergske Rolle og en af hans gamle Mesters mest fuldendte Fremstillinger.

Phister gjorde stor Lykke ved sin elskværdig-naive Komik, sit paa engang troskyldige og skalkagtige Lune, sin Smagfuldhed og Sikkerhed, Egenskaber, som han alt tidligere som Elev af Lindgreen havde lagt for Dagen, saa at Kritiken enstemmigt erklærede ham for en værdig Afløser af sin store Forgænger i Rollen. Monologen, som begynder 1ste Akt og Sammenspillet med gamle Rosenkilde som Corfits i 1ste Akts 3die Scene, hvor Troels vækker Tvivlen hos Corfits i stadig stigende Tempo, fremhævedes blandt andre Steder som fortræffelige.

Aaret efter den 11te Februar 1831 spillede Phister Holbergs betydeligste og vanskeligste Tjenerrolle, Henrik i *Maskeraden*, den mest forslagne af alle Henrikerne. Iblandt de Roller, som Phister havde gennemgaaet med Lindgreen for flere Aar tilbage, var ogsaa denne.

«Du skal lære Rollen,» havde denne da sagt, «ikke

fordi der kan være Tale om, at Du kommer til at spille den i Aar eller til næste Aar, men saadan, at naar jeg om 4 à 5 Aar vil høre Dig i den, Du da kan den paa dine Fingre.»

Phister som Henrik
(Efter Fotografi.)

Phister gik fuldstændig op i Rollen med hele sin ungdommelige, livlige og energiske Personlighed; han besad i fuldeste Maal smidig Tungeraphed, vims Adræthed — kort sagt, alle de Egenskaber, som Rollen

fordrede. Med beundringsværdig Virtuositet spillede han 4de Scene i 2den Akt med Leander, som ender med Proceduren for Tamperretten. Her udfoldede han en Sikkerhed, Energi og saa sprudlende et Lune, at denne Scene blev Glanspunktet i Forestillingen. Hertil bidrog, at han besad en Magt over sit Organ som ingen, og en Bøjelighed i Stemmen som faa.

P. Hansen skriver i sin Teaterhistorie med Hensyn til denne Rolle og Phisters Spil følgende: «1831 bandt han an med Henrik i *Maskeraden*, den vittigste og mest forslagne af de holbergske Domestiker, udrustet med de subtileste Argumenter og det smidigste Mundlæder, snarraadig og vims, selvbevidst i Følelsen af sine Evner, sit Værd og sin Stilling i Huset, sin egen og sin Herres bedste Ven, men paa samme Tid saa fuldt forstaaende sin sociale Position og dens Udspring, at nogle af hans Repliker i al Korthed tegner et helt lille Livsbillede af Tjenerstandens Vilkaar og deres Forudtsætninger. I den 24aarige Skuespillers energiske og livfulde Personlighed fandt denne københavnske Figaro en Legemliggørelse, saa frisk og fyldig, som ingensinde før.»

Flere Roller, som Phister aldrig kom til at spille, havde han instuderet med Lindgreen, saaledes f. Eks. Vielgeschrei i *Den Stundesløse*, som laa hen fra 1834, da Lindgreen sidst spillede Vielgeschrei. Denne havde flere Gange forsøgt at faa Phister til at give sig i Kast med den Rolle, men han undslog sig stadig for det, saa meget mere, som han haabede engang i Tiden efter Ryge at faa Oldfux, der var den Rolle i Stykket

han særlig havde Interesse for. Phister havde dog dannet sig et Billede af Vielgeschrei som en fornem, fin og meget distrait Mand, saaledes som C. N. Rosenkilde fremstillede ham i 3die Akt.

Lindgreens «dramatiske Katekismus», som Phister udtrykte sig, var naturlig Diktion, Sikkerhed og Korrekthed i Rollen, Smagfuldhed i Spillet og Respekt for Opgaven. Han var, hvad Holberg angik, Traditionens Bærer og vilde gøre en dygtig Holberg-Skuespiller af sin Elev. Fra 1830 kom denne ikke saa stadig som før paa Lindgreens Skole. Naar han havde været borte derfra i nogen Tid, fik han Skænd af sin gamle Lærer, og kom han en enkelt Gang, for at bede Lindgreen høre en Rolle, sagde denne til ham:

«Aa, Du kan jo meget godt selv.»

Efter Sæsonen 1830—31 blev der af nogle af Teaterpersonalet med kongelig Tilladelse givet 8 Forestillinger i Juni Maaned. Ved denne Lejlighed fremkom Scribes to Lystspil *Kvækeren og Danserinden* og *Den første Kærlighed*, som begge gjorde overordentlig Lykke. Efter den første Bestemmelse skulde Rosenkilde have spillet Charles i sidstnævnte Stykke, men han maatte paa Grund af pludselig Sygdom melde sig fra. Phister fik da Rollen i sidste Øjeblik og spillede den d. 10de Juni 1831. Han havde skabt en original Figur, et Slags mauvais Sujet, som i en luvslidt moderne Dragt, med vulgær Diktion og forloren Fjong, men ikke uden en vis Anstand spillede Kavaleren. Fru Heiberg fortæller herom i sine Livserindringer:

«Phister og jeg var unge Talenter, hvis Vinger

endnu ikke var helt udfoldede, men netop derfor af saa meget større Tillokkelse for Publikum, og Frydendahl med sit mageløse Fysiognomi, sit Lune og sin Gratie var den, der bandt det Hele sammen i en Buket.»

Phister spillede Charles 73 Gange, senest i 1848—49. Han mente selv, at det var denne Rolle, der særlig hjalp ham frem i det franske Lystspil-Repertoire. Charles var den første Rolle, Heiberg indstillede Phister til; det maa derfor bero paa en Hukommelsesfejl, naar Fru Heiberg i sine *Erindringer* skriver: «Phister var en temmelig ukendt Størrelse, indtil Heiberg trak ham frem af hans Uvirksomhed og i et Nu gjorde ham til Publikums Yndling.» Thi Phister havde i Sommeren 1831 allerede et Repertoire paa omtrent 200 Roller, og han havde ved sin Udførelse af disse, hvoraf adskillige var store og betydningsfulde, vundet sig en sikker Plads i Publikums Gunst.

I *Kvækeren og Danserinden* gjorde hans naivpudsige og halvt rørende Urtekræmmersvend Tobby ogsaa megen Lykke.

Den 28de Novbr. 1825 var J. L. Heibergs første Vaudeville *Kong Salomon og Jørgen Hattemager* opført paa det kgl. Teater. Phister var med som en Opvarter og maatte i de paafølgende Vaudevilller tage til Takke med Smaaroller, som: En Kældersvend og senere Simon i *Aprilsnarrene* og Første Herre i *Recensenten og Dyret;* i den sidste Vaudeville havde han dog temmelig tidligt i Foersoms Sygdom dubleret Ledermann.

Under Opførelsen af *Aprilsnarrene* den 16de Jan. 1830 styrtede en ung Jøde fra en Høkerloge i 2den Etage ned i Parkettet uden dog at komme mere til Skade, end at han gik op igen og saa Forestillingen til Ende. Phister, der var med i Stykket som Simon, fortalte om det store Røre, der i den Anledning blev i Publikum. Bauer, som spillede Snedkeren Møller, stod netop med den store Kurv, der dengang var forsynet med Bæreseler, paa Ryggen, hvori Zierlich (Carl Winsløw) laa. Allarmen i Huset bragte Winsløw paa den Tanke, at der var udbrudt Ild etsteds, hvorfor han begyndte at sprælle i Kurven og raabe Gevalt, saa at Bauer maatte lade Kurven falde.

Endelig fik Phister Gaardskarlen Niels i *Køge Huskors* den 28de Novbr. 1831, en i Dialekt og Udseende naturtro og grundkomisk Figur, som gjorde overordentlig Lykke. Heiberg skrev til det følgende Aars Sommerforestillinger en Vaudevillemonolog, hvori Krigsraad Perlekjærs Gaardskarl Niels fortalte Indholdet af *Den Stumme i Portici*. Phister havde allerede oftere aflagt Beviser paa sin store Dialektfærdighed. Hans fine musikalske Øre og glimrende Hukommelse havde her været medvirkende Faktorer. Han forstod at variere Bondedialekterne, saavel jydske som sjællandske. Hans Niels i *Køge Huskors* var fra Køgeegnen, hans Jeppe fra Roskildeegnen osv. I sine unge Dage havde han til Brug ved private Aftenunderholdninger et Nummer, der hed: *En Rejse gennem Danmark*, hvori han under Fortællingen skiftede Dialekt efter de forskellige Egne, Rejsen gik igennem, ja han vidste at fremhæve Nu-

ancerne i Fiskerjargonen lige fra Skovshoved og op til Gilleleje.

Henimod Slutningen af denne Sæson (1831—32) fik han den store og vanskelige Henrik-Rolle i *Det lykkelige Skibbrud.* Han udstyrede denne med samme Opfindsomhed, Liv og Lune som tidligere Henrik i *Maskeraden*; navnlig blev Monologen i 2den Akt og de paafølgende Scener med Philemon og Gottfred af Kritiken fremhævede som noget fortræffeligt. I de forskellige Forklædninger, først og fremmest som den hollandske Baadsmand, henrev han Publikum til jublende Bifald; hans Hollandsk var af uimodstaaelig komisk Virkning.

Endnu paa en af denne Sæsons sidste Dage skabte han sin karakteristiske Dr. Fontanarose i Aubers Syngestykke *Elskovsdrikken*, hvor han ved sit Spil som ogsaa ved sit Sangforedrag ragede op over Omgivelserne.

Phister boede hos sine Forældre i Nikolajgade, hvor han paa 1ste Sal havde en komfortabel Lejlighed. Skulde han i Ny og Næ have et Brev besørget, blev altid en af Skolens Drenge efter endt Skoletid sendt afsted, og, da han var flot med Drikkepenge, var det en meget eftersøgt Bestilling blandt Drengene. En Dag havde han sendt Bud efter en Dreng, og sad og skrev paa Brevet, der skulde afsted, da det bankede paa Døren, og en lille spinkel og tarvelig klædt Dreng traadte ind. Uden at vende sig om, fortsatte Phister Skrivningen med de Ord:

«Naa, det er Dig, som skal gaa med Brevet; ja vent blot lidt!»

Paa engang hørte han et Bums, vendte sig om og saa Drengen ligge som død paa Gulvet. Han fik ham i Hast lagt paa Sofaen, badede ham med Eau de Co-

Phister i Trediverne.
(Efter Litografi.)

logne og tumlede saa længe med ham, til han kom til sig selv og udbrød:

«Jeg kan godt gaa med Brevet.»

Phister spurgte ham nu ud og fik da at vide, at

han hed Christian Schmidt, at Faderen, der havde været Mursvend, for 6 Uger siden var død paa Frederiks Hospital efter et Fald ned fra Murstilladset, at Moderen ernærede ham og to yngre Søskende ved at gaa ud og vadske for Folk, og at hun, inden hun gik fra Børnene om Morgenen, altid satte Mad frem til ham og hans to mindre Søskende. Den Dag havde han ladet dem faae Broderparten af Maden, og det var ligefrem af Sult, at han nu var besvimet. Phister sendte straks den lille Fyr ned til gamle Madam Phister med en Seddel, hvori han bad hende give Drengen lige saa megen Mad og Drikke, som han kunde tage til sig.

Da Drengen en Stund efter kom op igen, tog Phister ham i nærmere Øjesyn, saa, at det var en ualmindelig køn Dreng, og fik straks Godhed for ham. Efter en Samtale med hans Moder, blev Resultatet, at Phister beholdt ham i sin Tjeneste med frit Ophold, Klæder og Kost og 10 Rd. om Maaneden, som Moderen fik. Han blev komplet ekviperêt og af Phisters Skrædder klædt paa i en fiks Jockeydragt og Hat med Kokarde. Da Phister paa den Tid holdt en graa Ridehoppe, fik han anskaffet en Hest til, for at hans lille Jockey kunde ledsage ham paa hans Rideture.

Om Aftenen var han hans Paaklæder paa Teatret, hvorfor han af Garderobeforvalteren oppebar sine 2 Mark, og hørte regelmæssig Phister i hans Rolle hver Eftermiddag, før denne gik paa Teatret. Phister betalte Undervisning for ham og skaffede ham Ansættelse hos Garderobeforvalter Thorup ved Teatret, hvor han dog

kun blev en kort Tid, da han partout vilde være Skuespiller.

Christian Schmidt.
(Efter Litografi.)

Han fik ogsaa et godt Engagement hos Provins-Skuespildirektør Müller og vandt hurtig Publikums

Yndest. Da Kammerraad Lange 2den Juledag 1848 aabnede sin første Sæson paa Kasino med *Talismanen*, var det Christian Schmidt, der, som Titus Brandstok, rev det københavnske Publikum med sig ved sit fortræffelige Spil. Han blev i Løbet af kort Tid Københavnernes erklærede Yndling.

Naar Christian Schmidt senere af og til besøgte sin forrige Herre, kom han altid ad Køkkentrappen og overraskede ham ved, som i gamle Dage, at bære Kaffen ind til ham, naar han havde faaet sin Middagslur paa Sofaen.

V.

Ungdomskærlighed og kunstnerisk Anerkendelse.

Phister havde i Oehlenschlägers Hus i Bispegaarden paa Nørregade stiftet Bekendtskab med dennes unge livlige og aandrige Datter Charlotte (født 21de April 1811). Hun besad en let vakt Fantasi, nærede stor Begejstring for Kunst og Poesi og forstod med Smag og Følelse at anvende sin kønne Sangstemme til Romanceforedrag. Hun længtes mod et videre Virkefeldt end Dagligstuen, hendes Hu stod til Scenen. Oehlenschläger skriver om hende i sine *Erindringer*: «der manglede hende den til Livet nødvendige Besindighed og Ro. Heller ikke tog hun Hensyn til Forholdene; hvad hun vilde, det vilde hun. Naar alt gik efter Ønske, var hun barnlig og blid, men Modstand kunde bringe hende til en Lidenskabelighed, der ikke tog imod Fornuftgrunde.»

Phister havde paa denne Tid vakt Opsigt ved sit store dramatiske Talent; de to unge følte sig tiltrukne af hinanden, og Resultatet blev en hemmelig Forlovelse.

Oehlenschläger og hans Kone var absolut imod hendes Tilbøjelighed for Teatret, og da de tillige fik Øjnene op for Forholdet mellem de to unge, sendte de hende ned til Hauch, der da var Lektor ved Sorø Akademi,

Madam Charlotte Phister, f. Oehlenschläger.

for at hun under Fru Hauchs Varetægt skulde helbredes for sine Passioner.

Dette Middel hjalp dog ikke ligeoverfor de to energiske og ekscentriske Naturer. En Brevveksling kom i Gang, og Phister, der intet skyede for at faa sin Forlovede at se og tale med hende, besøgte hende adskillige Gange hemmeligt. Efter endt Teaterforestilling red

han i skarp Trav til Sorø, og han passede altid at være tilbage i København næste Formiddag ved Prøvetid. Omsider faldt Oehlenschlägers til Føje og gav skønt modvillige deres Samtykke til Forlovelsen og hendes Optræden paa Teatret.

Kort efter Brylluppet, der fandt Sted paa Oehlenschlägers Fødselsdag den 14de Novbr. 1832, debuterede Madam Phister den 22de Decbr. 1832 som Josefa i *Armod og Kærlighed* af Kotzebue, hvori Phister samme Aften for første Gang spillede Claus, en af Lindgreens gamle Roller. Den 11te Februar i samme Sæson fandt hendes anden Debut Sted som *Fanchon*, i Syngestykket af samme Navn. Kritiken noterede «at hendes Fremstilling savnede Fasthed og Sammenhold. Enkelte Replikker sagde hun ypperligt, men det øvrige farveløst. Hendes Udførelse af Sangpartiet i *Fanchon* var fuld af Smag og Følelse, men Stemmen manglede Styrke.» Der blev nægtet hende fast Ansættelse af Direktionen og, da hendes personlige Henvendelse til Frederik den 6te ogsaa var forgæves, opgav hun Teatret.

Under en Reconvalescens efter sin 2den Barselseng døde hun den 12te Marts 1835, kun 24 Aar gammel. Oehlenschläger skriver om hende i *Erindringerne*: «Da hun laa paa sit Yderste, var jeg hos hende. Jeg havde netop skrevet min *Sokrates* og maatte forelæse hende meget af den; det var især Daphne, som beskæftigede hende.» Mærkeligt nok var det den samme Tragedie som beskæftigede ham selv, da han laa paa Dødslejet

og han bad sin Søn om at læse Scenen mellem Kebes og Sokrates, hvori denne omtaler Døden.

I Sæsonen 1832—33 skaffede, som saa mange Gange tidligere, et Tilfælde Phister en Rolle, og denne, Mikkel i *De Danske i Paris*, regnedes siden blandt Perlerne i hans Repertoire.

Heiberg havde til Kongens Fødselsdag skrevet denne nye Vaudeville og havde besat Mikkel, Majorens Tjener — som han kaldtes paa Personlisten — med C. N. Rosenkilde. Klaverprøverne var allerede i fuld Gang, da Rosenkilde paa engang fik Skrupler; han frygtede for, at han ikke skulde kunne holde denne Tjener ude fra Tjeneren Henrik i *Kong Salomon og Jørgen Hattemager*, et Stykke der bestandig var paa Repertoiret, og bad sig fritagen for Rollen.

Phister havde faaet tildelt en anden Rolle, Schønneman, som han havde faaet Interesse for, særlig paa Grund af et fransk Vers i et kombineret Sangnummer, hvormed han paa Klaverprøverne havde moret sig og de andre. Saa blev han en Dag anmodet om at spille Mikkel i Stedet for Schønneman, der blev givet til Pätges. Phister var i Øjeblikket ked over Byttet, saa meget mere, som han ikke vidste, hvad han skulde gøre med denne Mikkel. Da han kom hjem om Middagen, viste han sin Kone Charlotte Rollen og fortalte hende Sammenhængen. Hun, der ikke var synderlig gunstig stemt for Heiberg, kiggede i den, og med de Ord: «og saadan noget Juks byder man Dig!» kastede hun den henad Gulvet.

Ti Dage senere sad de, som sædvanlig efter Mid-

dagsbordet og Kaffen, ved deres Fransfos, da det ringede paa Gangdøren; Phister lukkede selv op. Det var en Officersoppasser af 1ste jydske Regiment, en naiv troskyldig Jyde.

«A sku hels saa møj flitte fra Baron Pechlin, om Skuespeller Phister vil' kom' til Baronen paa Ho'vagten.»

Pechlin, Kaptejn ved 1ste Jydske, var en god Bekendt af Phister, en ivrig Teatergænger og passioneret L'hombrespiller.

Ved Synet af Oppasseren for den Tanke Phister gennem Hovedet: «Saadan maa Mikkel se ud!» Sjæleglad greb han i Lommen og gav Jyden en Specie med de Ord:

«Jo, det ved Gud jeg vil! Hils Baronen og sig ham, at han har gjort mig en stor Tjeneste.»

Da den forbavsede Oppasser var gaaet, vendte Phister sig mod sin Kone med det Udraab:

«Charlotte! Det var Mikkel!»

Da Heiberg paa Prøven hørte, at Phister vilde spille Rollen med jydsk Dialekt, indvendte han, «at det havde han aldeles ikke tænkt; Mikkel var Majorens «Tjener» i Livrée, men ingen Soldat.» Desuden var han bange for, at Mikkel vilde komme til at minde om Niels i *Køge Huskors*. Han søgte at faa Phister fra den Plan, men denne bad ham blot at være ganske rolig og lade ham spille Rollen, som han havde tænkt sig den, den skulde ikke komme til at ligne Niels.

Holstein vilde ikke tillade, at Mikkel var i Mundering, «da dette vilde nedsætte Militærstanden», og forlangte at se Phister i Kostymet før Generalprøven, men

denne forstod at komponere et Kostyme, saa at ingen Indvending kunde gøres. Han var iført graa Bondetrøje, rundskaaren rød Vest med en Rad blanke Knapper,

Phister som Mikkel i «De Danske i Paris».
(Efter Fotografi.)

hvide Lærreds Bukser, Kommissko, en Lærreds Madpose i hvid Rem over Skulderen og flad blød Felthue med hvid bred Kant. De militære Dele af Kostymet havde Baron Pechlin skaffet ham fra Munderingsdepotet.

Paa Forestillingsaftenen d. 29de Januar 1833 virkede Mikkel i den Grad overraskende paa Publikum, at det udbrød i Jubel, da han med Majoren (Kirchheiner) marcherede ind paa Scenen. Den ravjydske, sjæleglade og naiv-godmodige Mikkel blev Stykkets bedste Figur og som sagt en af Phisters Glansroller. Frederik den 6te morede sig kostelig over ham, og var Aftenen efter igen i Teatret for at se Stykket.

Fru Heiberg skriver i sine *Livserindringer*: «I *De Danske i Paris* havde Heiberg givet den unge Phister Lejlighed til at glimre, som den sjællandske Bondekarl Mikkel. Alle vare betagne af hans Udførelse og ikke mindst Forfatteren.» Hukommelsen har her svigtet Fru Heiberg, da Mikkel, saaledes som han blev fremstillet, var Phisters egen Opfindelse, og Heiberg, der først havde tildelt Rosenkilde den, tværtimod havde tænkt sig Rollen spillet uden Dialekt; at han glimrede var saaledes ikke Heibergs Fortjeneste. Desuden gav Phister Rollen i jydsk og ikke, som Fru Heiberg skriver, i sjællandsk Dialekt, hvilket var i Overensstemmelse med de historiske Forhold, da ingen af de sjællandske Regimenter havde været i Frankrig.

Denne Sæson blev i det hele taget rig paa nye og udmærkede Fremstillinger af Phister. En Sygemeldelse fra Cetti bragte ham atter ind i Operaen; det var Barca i *Lulu*, et af de betydeligste Partier i Operarepertoiret. Phister lærte det hos Zinck i Løbet af tre Dage og reddede Forestillingen den 10de Februar 1833.

Han holdt nu sine Dubleringer i Operaen i høj Pris. Direktionen maatte for hans Overtagelse af Barca

udbetale ham 600 Rdlr., hvoraf Zinck fik en Trediedel. Næppe en Maaned efter, 7de Marts 1833, skaffede en Sygemelding fra Lindgreen Phister Søren Momme i *Hr. Burchardt og hans Familie.* Heri havde Frydendahl en af sine Glansroller, Kommissionær Knap. I en Scene, som de to havde sammen, fik Phister ved nogle pudsige Betoninger, Frydendahl til at le, noget som var aldeles uhørt. Efter Tæppets Fald, kom Frydendahl hen til ham og sagde:

«De kan rose Dem af, min unge Herre, at De er den første, der har faaet mig, gamle Klodrian, til at le paa urette Tid og Sted.»

Endnu samme Aar, den 28de Maj, skabte Phister en af de kosteligste Figurer i hans komiske Opera-Galleri — maaske den genialeste: Olifur i *Brama og Bajaderen*, uimodstaaelig hvad Maske, Spil og Sangforedrag angik. Det var Hans Christian Knudsens dramatiske Sangforedrag, som han i denne, som adskillige andre Roller, tog til Mønster, og som han paa Zincks Syngeskole var bleven indøvet i og havde faaet Greb paa. Denne Frihed i Tekstbehandlingen var altid den senere hen ansatte Kapelmester Gläser en Torn i Øjet; men Phister opgav den aldrig.

I Syngestykket *Apotekeren og Doktoren*, hvor han i den følgende Sæson, den 10de November, første Gang udførte Gribskov, anvendte han den altid, navnlig i Arien: *Ja Vin! Ja Vin! Ja Vin er et Specificum*, der henrev Publikum til saa enestaaende en Jubel, at baade han og Orkesteret maatte stoppe op i Sangen. Frydendahl, der spillede Apoteker Stødvel, kompli-

menterede ham, da han kom ud i Kulissen med de Ord:

«I Aften spiller Teatrets ældste og yngste Komiker sammen. Nu skal jeg ind og se, om jeg kan gøre mine Sager ligesaa godt som De.» Og dermed gik han ind og sang Arien: *Fra Orient til Okcident* osv. med den samme enorme Virkning, som altid.

Til denne Sæson hører i Phisters Repertoire endnu: Henrik i *Den politiske Kandestøber*, den 16de September, og Klatterup i *Recensenten og Dyret*, den 17de Oktober. Næste Aar optraadte han den 28de Oktober i Syngestykket *Klerkevænget*, som Italieneren Cantarello, en i Dialekt, Spil og Sangforedrag smagfuld og komisk fuldendt Fremstilling. Syngemester Siboni havde lært ham den italienske Tekstudtale, og Phister blev ham en saa dygtig Elev, at han paa et Haar kunde kopiere sin Lærer. Siboni selv var henrykt og vilde en Dag overbevise sin Kone om den slaaende Lighed. Døren blev lukket imellem hans Værelse og Dagligstuen, og det var hende umuligt at afgøre, hvem der var hvem, naar begge talte. Hans Datter, Fru Tutein, bad tidt Phister om at «tale efter Papa».

Ved Generalprøven paa *Klerkevænget* blev denne Lighed yderligere konstateret paa en meget pudsig Maade. Dronning Marguerithe (Madam Nielsen) og Grevinde Isabella (Jomfru Zrza) skulde midt i en Scene afbrydes af Cantarelli, der udenfor havde Replikken: «Raab ikke saa højt, De forstyrrer det hele!» Holstein, som nede i Parkettet overværede Prøven, troede, at det var Sibonis Stemme, rejste sig op og raabte:

«De maa være rolig deroppe og ikke forstyrre Prøven!»

Den udmærkede Kunstner Carl Winsløw var efter sin mesterlige Fremstilling af Ludvig den 11te bleven

Phister som Henrik i «Den politiske Kandestøber».
(Efter Fotografi.)

angrebet af en haabløs Sygdom, som bortrev ham den 6te Oktober 1834. En Maaned efter, den 7de Novbr., udførte Phister første Gang en af de Roller, hvori denne

særlig havde glimret, Zierlich i *Aprilsnarrene*. Phister udtalte altid, at han aldrig havde kunnet naa sin Forgænger; men han gjorde dog stor Virkning i Rollen.

Fra 1834—35 skriver sig endvidere Rollerne: Josef Golz i *Østergade og Vestergade*, Skolelærer Mannegrim i *Alferne*, en sikkert opfattet og mesterlig udført burlesk Figur, og Bondedrengen Jakob i *Erasmus Montanus*, en fortræffelig Præstation, fuld af Liv og Lystighed. Ved de paafølgende Sommerforestillinger føjede han Politikommissær Desaunais i *Michel Perrin* til sit allerede talrige Galleri. Phister gav her uden nogen Overdrivelse et meget komisk Billede af en embedsvigtig, travlt beskæftiget Politimand. Aaret efter komplimenterede den udmærkede franske Skuespiller Francisque, Medlem af og første Komiker ved Delcours franske Skuespillerselskab fra Berlin, der gav nogle Forestillinger paa det kongelige Teater i August 1836, Phister for hans natursande Spil i denne Rolle.

Som en Kuriositet kan anføres, at Skofte i *Palnatoke* i 1834—35 blev Phister tildelt, og at han spillede den paa norsk. Han havde en Dag hjemme hos Oehlenschläger sagt nogle af Replikkerne paa norsk, hvilket havde vakt dennes Begejstring i den Grad, at han fik Phister overtalt til dette Vovestykke; han gjorde det dog kun én Gang, den 30te April 1835, da det vakte saa megen Misstemning, at Oehlenschläger endog afgav den Erklæring i Bladene, at det var sket efter hans Opfordring.

Til Kongens Fødselsdag 1836 opførtes Syngestykket *Prinsen af Kina* første Gang, hvori Phister af Manda-

rinen Tsing-Sing havde skabt en fantastisk burlesk Figur, som han havde udstyret med et Overmaal af Lune, og som han spillede med saa stor komisk Kraft,

Phister som Desaunais i «Michel Perrin».
(Efter Fotografi.)

at den i Ordets egentlige Forstand gjorde Stykkets Scenelykke.

Phisters Talent udfoldede sig stedse rigere og rigere; fra 1835—36 kan som Mærkepæle paa hans Vej mod

Mesterskabet anføres Rollerne Henrik i *Diderich Menschenskræk*, Studenstrup i *Den 11te Juni*, Pitois i *Guldkorset*, August i *Sparekassen* og fremfor alle hans uforglemmelige Klokker Link i *Nej*, ved den første Sommerforestilling den 1ste Juni 1836.

Han har ofte fortalt, at der var faa Roller, som han med større Glæde og Interesse havde kastet sig over end denne. Fru Heiberg fortæller i sine *Livserindringer*: «Nogle Dage efter at Heiberg havde læst *Nej* for mig og sin Moder, indbød han Phister, som skulde udføre Hovedrollen Klokker Link, til os en Aften for at høre Stykket. Heiberg læste det højt og sang alle Sangene for at give Phister en Idé om Vaudevillen i sin Helhed. Uforglemmelig for Heiberg var Phisters Glæde over Stykket og sin Rolle deri. Phister var den af alle Skuespillerne, som Heiberg satte højest. Han beundrede hans hurtige og sikre Opfattelse, hans Smag og samvittighedsfulde Gengivelse indtil det mindste Ord, hans Moderation og Troskab i Digterens Tjeneste».

Nej blev paa Scenen en stor Sukces, særlig ved Sammenspillet mellem Fru Heibergs yndefulde og skælmske Sophie og Phisters fuldendt natursande og komiske Klokker Link. Phisters Udseende, Holdning og Tale i denne Rolle forenede sig saa ganske med den inderlige Godmodighed og fornøjelige Elskværdighed, der fra Forfatterens Haand var udbredt over Figuren. P. L. Møller skrev i *Det nyere Lystspil i Frankrig og Danmark* om denne Rolle: «Det er tvivlsomt, om Klokkerens fortrinlige Figur mest er at tilskrive Forfatteren eller den udmærkede Skuespiller, der

fremstiller den.» — Nogle og tyve Aar senere, da Forholdet mellem Phister og Heibergs var meget spændt, morede det Phister hver Aften at finde paa nye Be-

Phister hos Klokker Link i «Nej».
(Efter Fotografi.)

toninger af Replikken: «Naa, saa De kender ikke Per Paars!» for derved at faa Fruen til at le eller i al Fald bekæmpe den frembrydende Latter, da hun ikke vilde have, det skulde se ud som en Hyldest til ham.

Den Aften, Phister spillede Klokker Links Rolle for 150de Gang (27de Decbr. 1868), modtog han af Direktionen et Gratiale paa 300 Rdl. Han spillede Rollen i Alt 180 Gange, sidste Gang den 17de April 1873.

Til en Aftenunderholdning, som Phister gav paa Teatret den 24de Februar 1839, havde Heiberg til Tak for hans mesterlige Klokker skrevet Vaudevillemonologen *Ja*, der senere gik over i Repertoiret.

Da Phister i Sommeren 1869 besøgte sin Datter Sophie — Oehlenschlägers Datterdatter — der var gift med Overlærer Ankjær i Aalborg, arrangerede han en Aftenunderholdning til Indtægt for Byens Fattige. Programmet bestod blandt andet af *Nej*, hvori Phister naturligvis henrykkede de gode Aalborgensere. Som et Erkendtlighedsbevis forærede en Kres af Byens Borgere ham en massiv Sølvbordklokke; den hængte i en Klokkestol af Ibentræ og stod foran hans Kuvert paa Spisebordet, saalænge han levede. Paa Klokkens ene Side stod med udhævede Bogstaver *Nej* og paa den anden Side: «*Klokkens Lyd er min Fryd!*» Nedenunder Klokkens Rand: «*Til den elskværdige Klokker Link fra Grenaa, for hans Besøg i Aalborg den 11te og 12te Juni 1869.*»

En anden og meget betydelig Rolle udførte Phister ligeledes første Gang ved Sommerforestillingerne 1836, nemlig Peter Kaninstok i *Capriciosa*. Overskou og Arnesen forfattede i Forening denne Folkekomedie. Første og fjerde Akt blev skrevne af begge i Fællesskab, anden og tredje af Arnesen alene og femte af Overskou alene. Stykket blev til hjemme hos Phister,

i hvis Hjem i Vingaardsstræde, hvor Jfr. Hoppe, en Søster til Solodanseren, holdt Hus for ham, en lille Kres, der foruden de to Forfattere og Værten kun talte Regissør Julius Liebe og Syngemester Ludvig Zinck, samledes om Aftenen efter Forestillingens Slutning. Phister var en flot Vært, saa at de Sammenkomster efter Haanden kom til at staa ham temmelig dyrt, inden Stykket blev færdigt.

Imidlertid trak Tiden ud, Overskou kunde nemlig ikke blive færdig med Slutningen, de andre trængte paa, men Overskou lod sig ikke i mindste Maade afficere: han gav sig lige god Tid. Saa gjorde Phister en Formiddag et flot Frokostgilde i sit Hjem, hvor alle de ovennævnte var hans Gæster. Næppe havde man rejst sig fra Bordet, før alle efter indbyrdes Aftale forlod Værelset og laasede Døren af for Overskou, som var blevet alene tilbage og Intet anede.

«Nu kommer Du ikke ud,» raabte Phister til ham, «førend Du har 5te Akt færdig.»

Hvorefter de fire Sammensvorne gik ned paa Kongens Nytorv, tog en Landauer og kørte ud til *Constantia*. Da de først flere Timer efter kom tilbage, stod Overskou ved det aabne Vindu og meldte, at Akten var færdig.

Stykket gjorde ved Opførelsen 11te Juni 1836 overordentlig Lykke og blev mesterlig spillet af Nielsen som Ole Kaninstok, Madam Nielsen som Capriciosa, C. N. Rosenkilde som Geldhammer, C. Foersom som Kakkadue, Madam Kragh som Mariane, Jfr. Lovise Petersen som Lene og særlig Phister som Peter. Han

spillede denne Rolle med stor Energi, Følelse og Lune og foredrog det betydelige Sangparti ej alene med Ild og Aand, men ogsaa fuldstændig i Rollens Karakter.

Fra den følgende Sæson (1836—37) skriver sig to saa betydelige Roller som Per i *Jakob von Thyboe* (den 7de Novbr.) og Titelrollen i *Coliche* (den 13de Decbr.); endvidere udførte Phister den 3dje Marts Henrik i *Henrik og Pernille*, en af hans berømteste Henrik'er. Den var ligesom de fleste andre en Arv efter Lindgreen, der senest 12te Septbr. 1826 havde vist sig i denne Rolle, og siden var Komedien kun givet én Gang, da Pätges og Overskou i 1830—31 ganske uden Held forsøgte sig som Henrik og Arv. Ved Genoptagelsen i 1836—37 var foruden Phister Jfr. Louise Petersen som Pernille, Jfr. Henriette Jørgensen som Magdelone og Madam Larcher som Leonora alle nye i deres Roller; medens Ryge stadig spillede Jeronimus, som han havde haft lige siden 1817.

Der var forløbet 6 Aar, siden Phister spillede Henrik i *Maskeraden*. Den nye Tjenerrolle krævede for at komme til sin fulde Ret en dygtig Medspillende, en flink Pernille. Lindgreen havde i sin Tid spillet sammen med Madam Anna Dorothea Liebe; Phister fik nu til Medspillende Jfr. Petersen, en af Madam Liebes mest lovende Elever. Dette var hendes Debut i Pernille-Rollerne, hvoraf i Aarenes Løb de allerfleste kom i hendes Hænder. Sammenspillet i Forklædningsscenerne, hvor Henrik og Pernille, han i sin Herres og hun i sin Jomfrus bedste Klæder, fikserer hinanden, var fuldt af Lune og Lystighed; og Aften efter Aften

i mange følgende Aar kappedes disse to Kunstnere om at kaste Glans over Holbergs gamle Lystspil. De spillede Titelrollerne i *Henrik og Pernille* sidste Gang den 10de Septbr. 1866 og havde da udført disse Roller 76 Gange. Dog endnu en Gang viste de to — Mand og Hustru — sig sammen i disse deres gamle Roller, da han 21de Maj 1873 tog Afsked med Scenen. Og da hun tolv Aar efter, 12te April 1885, fejrede sit 50 Aars Skuespillerinde-Jubilæum stod atter *Henrik og Pernille* paa Plakaten: hun viste sig for sidste Gang som Pernille, og han gav Arv, som han tidligere kun havde spillet 5 Gange, da Olaf Poulsen i 1870—71 rykkede frem i Henrik-Rollen.

I Sommeren 1837 var Phister første Gang udenlands. Han tog over Hamborg til London, hvor han saa den yngre Kean spille Charles i *Bagtalelsens Skole*, og fik Lejlighed til at høre Lablache, Tambourini og Grisi. Han skulde netop høre Madam Schrøder-Devrient synge og se Madam Tagliori danse i *Sylphiden*, da Forestillingen blev aflyst paa Grund af Kong Georgs Død.

Fra London tog han saa til Paris. Da han her en Aften sad i den store Opera for at høre *Jødinden*, mærkede han, at der opstod Bevægelse iblandt Publikum, og at alles Øjne rettedes imod 1ste Etage, hvor en lille foroverbøjet ældre Dame traadte ind i en Loge. Da alle rejste sig, spurgte han sin Sidemand, hvem den Dame var.

«Ah! Voila Mars!» udbrød denne begejstret.

Aftenen efter var Phister i *Théâtre-français* og saa hende spille Susanne i Beaumarchais's *Figaros Bryllup*.

Han vilde ikke tro sine Øjne, da han saa en lille buttet Dame komme ind og spille Rollen med et ungdommeligt Liv og en Vivacitet, som rev hele Publikum med. Hun var dengang 64 Aar; 4 Aar efter tog hun Afsked med det Publikum, som forgudede hende.

Den 1ste Jan. 1838 holdt Lindgreen 50 Aars Jubilæum som Skuespiller ved det kongelige Teater, i hvilken Anledning der af Kong Frederik den 6te blev tilstaaet ham en Beneficeforestilling. Han havde til denne valgt et Stykke, der ikke var gaaet i en halv Snes Aar, og hvori han for 25 Aar siden havde skabt en af sine mesterligste Figurer Crespo i *Bonden som Dommer*. Et Par af hans Venner, N. V. Dorph og Liebe, havde forgæves søgt at faa ham til at opgive denne Plan, og de henvendte sig derfor til Phister, for at faa ham til at overtale Lindgreen, og han lovede at gøre, hvad han kunde. Da Lindgreen en Dag bragte Sagen paa Bane, sagde Phister, at Crespo ganske vist var en af Instruktørens fortrinligste Fremstillinger, men, at han ved dette Valg saa blev udelukket fra at medvirke ved sin gamle Mesters Jubelforestilling, da han ikke havde Rolle i Stykket, og at dette vilde gøre ham meget ondt.

Ja, Lindgreen vilde jo ogsaa gerne have Phister med — men hvad han da skulde vælge? «Liebe og Dorph blive ved med at snakke om Jeppe til mig; jeg er snart led og ked af den Jeppe.»

Phister foreslog ham at vælge *Den hjemkomne Nabob*, hvori den gamle Skrædder Rapid var en af hans

Glansroller, saa vilde han selv lære Sønnen Dicks Rolle, der var ubesat. Lindgreen saa paa ham og sagde:

«*Den hjemkomne Nabob*, hvad er det for et Stykke?» Han havde ganske glemt det, skøndt han havde spillet Rollen over tredive Gange.

«Kan Instruktøren ikke huske «I Galop, Fatter! I Galop!»? Det var Stikreplikken for den gamle Skrædders Entré.

«I Galop, Fatter!» udbrød Lindgreen pludselig, for hvem Stykket og Rollen nu paa én Gang dukkede op i Hukommelsen, «ja Du siger Noget!»

Da Phister paa Forestillingsaftenen i Løb kom trækkende med Lindgreen ind paa Scenen under Replikken «I Galop, Fatter! Alt, hvad jeg kan, har jeg lært af Jer!», brød hele Huset ud i Jubel. Phister havde Aaret i Forvejen under sit Ophold i London ladet sig sy en Dragt, Mage til den, som han havde set Kean have paa som Charles i *Bagtalelsens Skole*; den havde han første Gang paa den Aften. I Stykket fortæller Dick, at hans Klæder er syede af den fineste Skrædder i London.

Ved Sommerforestillingerne 1838 udførte Phister første Gang den gamle Sufløs Salomon i *Kean*; i denne Rolle opnaaede han med smaa og stilfærdige Midler en stor Virkning. Hans Spil heri var en Blanding af Alvor og Komik, af Naivitet og Hjertelighed, der gjorde Tilskuerne bløde om Hjertet.

Hans Klister i *De Uadskillelige* daterer sig fra den 12te Decbr. 1838; den var ligesom Zierlich fra

først af skabt af Carl Winsløw. Amalie havde sin gamle, geniale Fremstillerinde i Jfr. Henriette Jørgensen. Hun var en ualmindelig begavet Karakterskuespillerinde, og indtog paa denne Tid en fremskudt Stilling i Teaterpersonalet; Phister havde i hende en varm Talsmand og trofast Veninde. Han kaldte hende altid Tante Jette; under dette Navn gik hun blandt de yngre ved Personalet, af hvem hun var meget afholdt. Hun var en flittig Tilhører, naar han fortalte Historier, og morede sig over alle de Løjer han kunde finde paa. Hun tiltalte altid Phister med «Han» og betalte ham en Mark for en morsom Historie.

En Dag kom Phister saaledes under en Prøve hen til hende og sagde:

«I Dag har jeg en udmærket Historie til Tante.»

«Tak!» svarede hun, «Han skal ingen Ulejlighed gøre sig! Jeg vil helst være fri for hans upassende Historier.»

«Ja, ja! som Tante vil. Men», lokkede han, «Tante gaar glip af en ganske udmærket Historie. Egentlig koster den en Mark.»

«Hvad er det værste Ord», frittede Jfr. Jørgensen efter en lille Pavse.

Phister sagde hende det.

«Uha! Nej føj dog!» udbrød hun indigneret. «Man kan heller aldrig være bekendt at høre paa ham. Gaa sin Vej!»

«Ja, ja! Tante kan godt blive fri», drillede Phister, «men det er dumt af Tante. Farvel!».

«Siden jeg har hørt det værste Ord», kom det nø-

lende fra Jfr. Jørgensen, «kan jeg forsaavidt lige saa gerne høre Resten med.»

«Ja, men nu koster den tolv Skilling», paastod Phister.

«Otte Skilling», tingede Tante Jette.

Phister slog til, fik sine otte Skilling, og da han havde fortalt Historien til Ende, gik Jfr. Jørgensen bort i dybeste Indignation.

Under Slutningssangen i *De Uadskillelige* lagde hun i Rollens Karakter en Aften sit Hoved paa Phisters Skulder, og, uden at hun anede Uraad, gav han hende et ordentlig Smækkys paa Munden, saa at hele Huset brast i Latter.

«Er han gal!» udbrød hun, «jeg klager til Direktionen.»

Hun lod sig dog snart formilde, da Phister hviskede til hende:

«Det gør Tante Jette ikke, for det smagte i Grunden godt!»

Brauses betydelige Parti i *Sovedrikken* sang Phister en Ugestid efter sin første Udførelse af Klister og beholdt det til 1855, da han afgav det til Schram.

I Anledning af Frederik den 6tes Fødselsdag blev 29de Jan. 1839 som Festforestilling givet *Den sorte Domino*, hvori Phister havde Klosterportneren Gil Perez's Rolle. Uden at træde ud af Ensemblet fremstillede han den gamle Hykler saa komisk, at den lille Rolle gav et slaaende Bevis paa hans store Begavelse som komisk Karakterskuespiller. Man maatte beundre, hvor-

ledes han i den havde forstaaet at anbringe al den maskerede Hellighed og det fromme Filureri, som hans Ansættelse hos de to Erkebisper havde givet ham Lejlighed til at aflure.

Phister som Gil Perez.
(Efter Fotografi.)

Phisters Medspillende i Stykket, hans Forlovede, den gamle Husholderske Jacinthe, var da Madam Winsløw. Nogle Aar senere, den 5te November 1843,

debuterede gamle Rosenkildes geniale Datter Julie, senere Fru Sødring, i Rollen og gjorde ved sit sande, naturlige Spil og sin komiske Kraft overordentlig Lykke; i sine *Erindringer* siger hun, at hendes Mønster i Fremstillingen af Jacinthe var Phisters Gil Perez. Ved sit 25aarige Jubilæum spillede hun sin Debutrolle Jacinthe; om den Aften fortæller hun i sine Erindringer: «Phister var mageløs imod mig den Aften. Han overrakte mig for aabent Tæppe en Sølvsnustobaksdaase med Indskrift: *Fra Gil Perez til Jacinthe paa Sølvforlovelsesdagen*, og improviserede stadig, hvad der ellers ikke hørte til hans Naturel.» Hun fortæller ogsaa, at han den Aften, hun debuterede, sagde til hende: «Se den store Fordel har De i Deres Fag, at jo ældre De bliver, desto bedre ydre Betingelser vinder De for Deres Opgaver.»

Kort efter Kong Christian den 8des Tronbestigelse blev der i nogle Dagblade hentydet til Hofinspektør Schønbergs mislige Embedsførelse. Der fortaltes, at Mad- og Drikkevarer eksporteredes fra den kongelige Hofholdning, og at en enorm stor Madspand med 12 Rum blev anvendt dertil. Schønberg, der oprindelig var Student, havde i nogle Aar (1803—07) været ansat ved Teatret, nærmest som Sanger, men forlod det for at slaa ind paa Embedsvejen, og ad denne opnaaede han at blive Bureau- og Ekspeditionschef ved Overhofmarskallatet, hvor han blev en betroet Embedsmand.

Ved Kong Frederik den 6tes Bisættelse i Roskilde Domkirke skulde alle Teatrets Sangere og Sangerinder deltage i Sørgekantatens Udførelse, deriblandt

ogsaa Phister og Kone*). Prøverne paa Kantaten var afsluttede, Bisættelsesdagen nærmede sig, men endnu var Personalet uvidende om, naar og hvorledes det skulde befordres til Roskilde. Phister, Hvid og Schwartzen

Madam Christiane Phister, f. Holst.

gik derfor en Formiddag ud paa Amalienborg, hvor Justitsraad Schønberg havde Kontor i Kælderetagen, for at faa noget at vide. De blev af ham affærdigede

*) Det var Phisters anden Hustru, Christiane Holst (født 28de Juli 1811), som han havde ægtet 28de Oktober 1839; hun debuterede 17de Marts 1835 som Agathe i *Jægerbruden*, fik efter Haanden ikke saa faa Sangpartier, optraadte sidste Gang 19de Marts 1841 og døde 29de Marts s. A. Hun blev i sit Ægteskab med Phister Moder til en Datter Augusta, der 5 Aar gammel omkom ved et Ulykkestilfælde.

paa en temmelig affejende og uartig Maade, og fik den Besked, at Personalet havde at møde paa Kristiansborg Slots Ridebane til den og den Tid, hvor da Vognene vilde holde til at befordre det. Phister, der øjeblikkelig blev ilter over den uforskammede Tone, erklærede, at hverken han eller hans Kone havde i Sinde at møde paa Ridebanen og muligvis vente i de 12 Graders Kulde, som det den Gang var, lige saa lidt, som de kom til Roskilde, med mindre der i Følge Teatrets Statuter sendtes Vogn efter dem til deres Hjem. Efter en varm Ordveksling maatte Justitsraaden give Køb.

Paa Bisættelsesdagen samledes hele Personalet i Kirken oppe ved Orgelet; umiddelbart før Sørgehøjtideligheden skulde begynde, kom Schønberg derop, mønstrede overlegent de tilstedeværende og spurgte højt:

«Er denne Phister her ogsaa?»

Phister blev rasende, men i samme Øjeblik gaves Signal til, at Processionen begyndte, Orgelet faldt ind, saa der blev ikke Lejlighed til Gensvar. Men gemt var ikke glemt hos Phister, og da saa Bladene nogen Tid efter kom med Historien om Madspanden, kom den Phister tilpas.

En Formiddag, som *Den sorte Domino* skulde gaa om Aftenen, saa Phister, da han gik til Prøve, en stor Madspand staa paa Fortovet i Lille Kongensgade udenfor en Marskandiserbutik. Den gav ham straks Ideen til en lille Hævn over Schønberg. Han gjorde Teaterbudet Walsøe til sin fortrolige, og denne, der var kendt med Lokaliteterne paa Amalienborg og hos Schønbergs, paatog sig at skaffe den rigtige Madspand til Veje.

Om Aftenen. Kl. $7\frac{1}{2}$, medens alle Schønbergs var i Teatret, blev Madspanden hentet i Karet af Christian Schmidt og bragt til Teaterportneren, hvor Phister, med Leporellos store Kappe om sig, tog imod den og bragte den op paa sit Paaklædningsværelse, der laa yderst i Gangen ved Nedgangen til Scenen. Intet Menneske, med Undtagelse af de to indviede, anede noget.

Da Phister ved 2den Akts Begyndelse viste sig paa Scenen med Madspanden paa Armen, brød hele Huset ud i Latter og fra Parterret lød:

«Hurra! der er Schønbergs Madspand.»

Orkestret maatte spille Introduktionen til Gil Perezs Vise to Gange, inden han fik Ørenlyd og kunde begynde. Da han under Publikums Jubel var gaaet ud med Madspanden, bragte Walsøe den i en Fart i Kareten tilbage.

Phister var dog lidt urolig for, at Kongen, naar han fik det at vide, skulde tage ham Spasen ilde op, men blev Dagen efter i saa Henseende beroliget af den jourhavende Adjutant Kommandør Wulff. Kongen, som havde hørt om det passerede, kom næste Gang, Stykket gik i Teatret, og morede sig kosteligt. Til den Aften havde Phister ladet gøre en Madspand, der var en tro Kopi efter Originalen; den blev senere brugt og findes endnu den Dag i Dag i Teatrets Rekvisitsamling.

Fra samme Aar som Gil Perez daterer sig den komiske og gratiøse Dougal i Syngestykket *Sara*, medens hans hyggelige Sladderhank Winge i *En Bryllupsdags*

Fataliteter, hans gamle, joviale Sergent Toby i *Bryggeren i Preston* og hans fortræffelige Balthasar i *Syvsoverdag* skriver sig fra 1839—40.

I Aaret 1839 var Phister og Holst engagerede til nogle Gæsteforestillinger paa Kristiania Teater. Den Aften de ankom — en Søndag Aften — skulde *Den sorte Domino* gaa, og da de havde Partoutkort, skyndte de sig straks hen i Teatret. Phister var spændt paa at se Kristianias populære Skuespiller Jørgensen spille hans Rolle og stod helt tilbage paa Tilskuerpladsen uden at være kendt af nogen. Jørgensens Kostyme var, saaledes som det brugtes i Paris, og han spillede Rollen alvorligt, pedantisk uden Anstrøg af Komik.

Phister og Holst skulde begynde deres Gæstespil om Onsdagen, men Teaterbestyrelsen bad dem om at vente til Fredag, da man skyldte Abonnenterne en Forestilling, hvortil *Den sorte Domino* var ansat. Phister tilbød da at spille sin Rolle heri uden Honorar for, som han sagde, at prøve Akustikken, før det egentlige Gæstespil begyndte. Man forestillede ham, at Gil Perez kun var en ubetydelig Rolle, og at Publikum ventede noget betydeligere af ham, men han blev ved sit. Paa den Sceneprøve, der for hans Skyld blev afholdt, antydede han intet, men memorerede kun og traf Aftale om de forskellige Stillinger. Kostymet havde han med fra København, da han skulde bruge det meste deraf i en af Gæsterollerne. Da Aftenen kom, viste han sig ikke i Foyeren før kort, forinden han skulde ind paa Scenen i 2den Akt. Personalet ventede nys-

gerrigt efter at faa ham at se, og Jørgensen udbrød ved Synet af ham:

«Naa, saadan ser han ud!»

«Ja», svarede Phister, «saadan har jeg tænkt mig ham!»

Huset var udsolgt. Han traadte ind paa Scenen under lydløs Stilhed, men hans Replikker bragte snart Liv i Publikum, og, da han efter Scenen med Jacinthe gik ud, blev han ledsaget af en vældig Jubel, der gik over til en stormende Fremkaldelse, hvilken han dog ikke efterkom. Ved Stykkets Slutning blev der gjort et nyt Forsøg paa at faa ham frem, men der blev fra Scenen meldt, at «Hr. Phister havde forladt Teatret».

I *Kean*, hvor han og Holst spillede deres gamle Roller Salomon og Kean, gjorde begge stor Lykke. Efter en Opfordring igennem Kristiania-Blade om at spille større og betydeligere Roller, spillede de paa en og samme Aften *Kostgængeren*, *Coliche* og *Nej*, og Phister fremsagde tilsidst Monologen *Ja* i nogle og tyve Graders Varme. Phister optraadte blandt andet ogsaa som Henrik i *Maskeraden*, hvori Hagen, der den Gang var ansat ved Kristiania Teater, spillede Arv.

Fra Norge rejste Phister over Gøtheborg, og da han havde et flere Timers Ophold dér, vilde han benytte Tiden til at tage sig et Bad. Paa Vejen møder han en ung Herre, som præsenterer sig som svensk Skuespiller og spørger, om han ikke var den danske Skuespiller Phister. Efter at have vekslet et Par Ord, gaar Phister i Bad, men, da han kommer tilbage derfra, staar Svenskeren der endnu og venter paa ham. Phister

spørger ham, hvad han vil, og faar saa at høre, at det er en ung 18 Aars Pige, Elev fra Operaen i Stockholm, som har sendt ham. Hun opholdt sig i Gøtheborg for at bruge Bade; hun havde været meget syg, var endnu kun Rekonvalescent og vilde saa gerne se Skuespiller Phister.

Da der var et Par Timer at løbe paa inden Afrejsen, gik Phister hen til hende. Han kom op i en tarvelig Lejlighed, hvor en ung Pige i Bomuldskjole og rødt Forklæde kom ham imøde og undseeligt nejede for ham — det var Jenny Lind. Hun takkede ham, fordi han var kommen og spurgte, om hun maatte synge noget for ham. Da han sagde Ja hertil, satte hun sig ved et gammelt flygelformet Klaver og begyndte paa Alices Arie af *Robert af Normandiet.* Aldrig saa snart havde hun sunget de ti—tolv første Takter, før Phister var ved at tabe Næse og Mund af Overraskelse, og da hun sluttede, kunde han næppe finde Ord for sin Begejstring og Henrykkelse; paa hendes Spørgsmaal: «hvad Herren tykkedes?», svarede han:

«Ja, min unge Dame, jeg har aldrig hørt noget lignende; De er et stort Talent! Hvis De beholder den Stemme og arbejder flittigt, ikke tager for megen Del i Adspredelser eller gaar hen og forlover Dem, vil De blive en verdensberømt Sangerinde».

Da Jenny Lind kom til København første Gang, var Phister syg — som ellers sjælden var Tilfældet — og hørte hende ikke. Først, da hun i Efteraaret 1845 sang i *Norma* og *Regimentets Datter*, saa han hende

igen og spillede sammen med hende som Sulpice i sidstnævnte Stykke.

Atten Aar efter besøgte han hende sammen med sin Kone i Leipzig, hvor hun da som Fru Goldschmidt boede i en Villa udenfor Byen. Pigen, som lukkede op, sagde, at Fruen ikke var hjemme; Phister bad hende hilse fra «Sulpice med Kone fra København». Da de var komne ned paa Gaden, aabnede hun Vinduet og kaldte paa dem; hun var bleven bigot.

Den 11te Juni 1841 blev af Foreningen for Sommerskuespil opført *Scapins Skalkestykker* af Molière, der ikke var spillet i 64 Aar og i alt kun var gaaet 23 Gange. Scapin, der tidligere var spillet af Londemann og Schwarz, blev nu tildelt Phister. Det blev en dramatisk Fremstilling af første Rang, fuld af Gratie, Lune, Liv og Lystighed, hvor alle hans glimrende Evner ligesom potenseredes. I sin Stræben efter at individualisere, var det ikke en anden Udgave af Henrik'erne, som han gav, men han havde udrustet Scapin med hele Franskmandens Vivacitet. Hans Spil var saa friskt og overgivent, saa mangfoldigt og overraskende i Overgangene og Nuancerne i Diktionen, at næppe nogen Scene har kunnet opvise en bedre Scapin end hans.

Efter den store Scene i Slutningen af 1ste Akt mellem Argante, som Ryge spillede ganske mesterligt, og Scapin, hvor denne taler sin Herres Sag og stadig siger den gamle imod, en Scene, der fra begges Side blev spillet ret con amore, sagde Ryge ved Aktens Slutning til Phister:

«Ved De hvad, Phister, det er der Djævlen gale mig ingen ved Teateret for Øjeblikket, der kan gøre os to efter».

Da Prins Napoleon i 1858 besøgte København,

Phister som Scapin.
(Efter Fotografi).

overværede han den 24de Septbr. Opførelsen af *Scapins Skalkestykker* og udtalte sig med Beundring om Phisters Scapin og den udmærkede Udførelse af Stykket i det hele; han havde ikke troet det muligt, at Molière spilledes saa godt udenfor Frankrig. I en Artikel om

Udførelsen af Molières Lystspil paa *Théâtre-français* skriver Dr. Georg Brandes: «det vilde være en Fornærmelse mod Phister at sammenligne hans Scapin med Coquelins».

Phister har selv paa sine gamle Dage udtalt, at efter hans Mening burde Scapin egentlig spilles som en ældre Tjener. Han tænkte imidlertid allerede den Gang med stor Interesse paa Sganarel i *Don Juan* og gav derfor Scapin med ungdommelig Vivacitet, for at holde ham langt ude fra den gamle Tjener i *Don Juan*, som han ventede engang at komme til at spille.

VI.

Moden Kunstner og Ægtemand.

Phister var nu nogle og tredive Aar gammel, i Besiddelse af en klar Intelligens, et bøjeligt Organ og et smidigt Legeme. Han havde udviklet sin Tale- som sin Syngestemme til Fuldkommenhed, og paa Jernflid og Energi havde han aflagt de mest slaaende Beviser i sin Teatervirksomhed: han havde fra 1825 til 1840 udført 382 Roller, store og smaa.

Phister hørte til de faa dødelige, hvem Skæbnen saa at sige fra Fødselen af har stillet paa den Plads, hvor de skal virke; han var næsten opvokset paa Brædderne. Fra Kulissen havde han som Barn set Kunstens Trylleverden udfolde sig i al sin Herlighed. Han havde oplevet og set dramatiske Fremstillinger af første Rang, udførte af de store Kunstnere og Kunstnerinder, som ved Aarhundredets Begyndelse var den danske Skueplads's Pryd og Traditionens Bærere, ja han havde endogsaa virket sammen med flere af disse. At Lindgreen maatte være hans Forbillede i en stor Del Roller, særlig hos Holberg, var naturligt, ligesom det var smukt,

at han senere hen, da han stod paa egne Ben som selvstændig Kunstner, aldrig glemte, hvor meget han skyldte sin gamle Lærer og Mester. Han talte i sin høje Alderdom bestandig med Varme og Begejstring om Lindgreen og hans Kunst og erklærede, at dennes Troels, Jeppe, Per i *Jakob v. Thyboe* og flere andre Roller stod langt over hans Udførelse af de samme.

Phister i Slutningen af Fyrrerne.
(Efter Tegning af Gertner).

Hvad man især maatte beundre ved Phisters Kunst var hans mærkværdige Evne til at individualisere. Saa godt som enhver ny Rolle blev i hans Hænder til en ny Skabning, der var komplet forskellig fra de tidligere. Han besad en enestaaende Forvandlingsevne, saa vel hvad Diktion som Holdning og Maske angik, ligesom

hans Dialektfærdighed var fænomenal. Med et skarpt Øre og et fuldstændigt Herredømme over sin Talestemme forstod han skuffende at efterligne de forskelligste Menneskers Ejendommeligheder i deres Tale. Han var paa dette Tidsrum i Besiddelse af en kraftig og sonor Barytonstemme, og Teatret har maaske aldrig ejet nogen Sanger ex professo, der i dramatisk Foredrag og Karakterfremstilling har overgaaet ham.

Phisters Sikkerhed og Korrekthed var, som M. A. Goldschmidt et Sted har udtalt, «en Del af hans Begavelse». Den store Respekt for Sagen, som var indprentet ham af Lindgreen, og, som han fra sin Barndom havde set og beundret hos de gamle, gjorde, at han i Grunden var færdig med sin Rolle ved de første Prøver og med en Slags utaalmodig Iver saa hen til Opførelsen. Men han forlangte Tid til Indstuderingen af sine større Opgaver, uagtet han var Mester for i en snever Vending med kort Varsel at præstere det utroligste, naar det endelig skulde være. Og lige saa korrekt som han indordnede sig under det hele, ligesaa sikker var hans Beregning.

Nogle Maaneder efter, at han første Gang havde spillet Scapin, skabte han 14de Novbr. 1841 en anden beslægtet Mesterrolle Crispin i *Skatten*. Denne Rolle havde længe været hans Ønskers Maal, og han havde brændt af Begærlighed efter at spille den sammen med Frydendahl, der glimrede som Geronte. Dette Ønske gik aldrig helt i Opfyldelse, thi Phister opnaaede ingensinde at spille sammen med ham paa Scenen, men en Sommereftermiddag, da han besøgte ham ude

paa Blegdamsvejen, og Talen blandt andet kom paa *Skatten*, spillede han i Haven den store Scene sammen med Frydendahl, som i sin Begejstring over Phisters Spil omfavnede ham med de Ord:

«Ja, min bedste unge Herre, Teatret vil faa stor Gavn og Publikum stor Glæde af Dem!»

Crispin, der tidligere havde været besat med Sangere som Cetti og Schwartzen, blev ved Phisters fortræffelige Udførelse saa vel af Rollen som af Sangpartiet et nyt Led i Rækken af hans elegante, livlige og fiffige Tjenere.

Kong Christian den 8de var en stor Velynder af Kunst og Videnskab, og hans varme Interesse for Teatret kom dette til god Nytte. Holstein var som Teaterchef bleven afløst af Kammerherre, senere Overhofmarskal Levetzau, en Mand, der besad Kongens fulde Tillid. Christian den 8de var en ivrig Holbergianer, hvorfor det holbergske Repertoire straks kom til at florere efter hans Tronbestigelse. Saaledes opførtes i Sæsonen 1840—41 elleve holbergske Lystspil, hvoraf flere i ny Indstudering.

Kongen ønskede at se *Den Stundesløse* opført, og der blev givet Ordre til at Stykket skulde indstuderes. Da det ikke var gaaet siden 1833—34, var flere Roller ubesatte. De fire Hovedroller Vielgeschrei, Leander, Pernille og Oldfux tildeltes Rosenkilde, Holst, Jfr. L. Petersen og Phister. Netop, som Prøverne omtrent var færdige, blev Jfr. Petersen sygemeldt for 14 Dage, hvad der saa meget mere var et Uheld, som hun, efter Prøverne at dømme, tegnede til at blive en udmærket

Pernille; særlig var Rosenkilde og Phister begejstrede for hendes Spil. Der blev derfor besluttet, selv om Rollen skulde blive dubleret, at gøre alt for at trække Tiden ud, indtil Jfr. Petersen atter var meldt til Tjeneste. Phister skulde lægge for, derefter kom Turen til Holst og sidst til Rosenkilde.

To Dage efter blev der, som forudset, ansat Prøve med Jfr. H. Andersen som Pernille. Phister, der kunde imitere Hæshed igennem alle dens forskellige Stadier, var paa Prøven stærkt indisponeret i 2den Akt. Hæsheden tog til, og i Forklædningsscenen som Tyskeren var den vokset i den Grad, at han maatte holde op, hvorefter Prøven blev afbrudt, og den næste Prøve blev ansat til 5 Dage derefter.

Da de tre sammensvorne fra Teatret fulgtes ned ad Holmens Kanal, mødte de Teaterlægen Lund, hvem de fortalte, at de kom fra Prøve, men at Phister var bleven hæs.

«Ja, det kan man min Sjæl høre», udbrød Lund, «se De bare at komme hjem og i Seng, og tag Dem en ordentlig Kop Hyldethe!»

Nogle Dage efter var der kongelig Jagt, hvortil Holst var tilsagt. Kongen kom her lejlighedsvis til at spørge ham om Teatret, og hvorledes det gik med *Den Stundesløse*, som han længtes efter at se. Holst blev forbløffet, glemte Aftalen, og Planen røg i Lyset.

Saaledes blev det da Jfr. Andersen, der kom til at spille Pernille den første Aften den 4de April 1843. Stykket fik navnlig for Rosenkildes og Phisters Vedkommende en udmærket Udførelse; og da Jfr. Petersen

allerede ved den følgende Forestilling overtog Pernille, og nogle Aar senere Fru Sødring kom til som Magdelone, blev det en komplet Mønsterforestilling.

Oldfux var hel og holden Phisters egen Opfindelse, hans eget Værk. Ryge, der var den sidste Ihændehaver af denne Rolle, havde spillet den paa en ganske anden Maade. Phisters mageløse Opfattelse og Udførelse af de tre fingerede Personer i Forklædningsscenerne, hans utrolige Forvandlingsevne, Dialektfærdighed, Tungeraphed og store Sikkerhed i at variere og modulere Ordene under Diktionen, særlig hvad Tyskeren angik, gjorde hans Oldfux til en Kunstpræstation af første Rang. Man forbavsedes ved at tænke, at et og samme Menneske i Løbet af en lille halv Time formaaede at optræde i fire saa komplet forskellige Skikkelser og at holde hver Figur med dens ejendommelige Særpræg sikkert og fast ude fra de andre. Naar saa hertil kom hans glimrende Lune og den uimodstaaelige Komik, han under hele Aktionen udfoldede, vil man forstaa, at han henrev enhver Tilskuer til Beundring og Begejstring. Den, der har været saa lykkelig at overvære en Mønsterforestilling, som *Den Stundesløse* den Gang var, glemmer den aldrig; mange af Replikkerne med deres karakteristiske Betoninger bevares i Hukommelsen som gamle kendte Melodier.

Et karakteristisk Træk og tillige et Bevis paa Phisters Korrekthed fortælles fra en af de første Prøver paa *Den Stundesløse.* I Scenen mellem Vielgeschrei og Tyskeren kunde Rosenkilde ikke finde sig i at sidde stille under Tyskerens vedholdende Ordstrøm og kom

en Gang imellem med en lille Afbrydelse, som «naa», «ja» eller lignende. Phister, der havde anvendt umaadelig Flid paa at lære Replikken og dens hele Melodi korrekt, bad Rosenkilde om at lade det være.

«Ja, hvad vil Du da, at jeg skal tage mig for i al den Tid?», spurgte Rosenkilde.

«Ja, det maa De selv om», svarede Phister, «men det staar ikke hos Holberg, og det forstyrrer mig».

Rosenkilde blev gnaven, men paa den næste Prøve kunde hans Kunstnernatur ikke fornægte sig. Han omfavnede Phister og udbrød:

«Hvor Pokker kunde jeg ane, at Du kunde gøre det Mesterstykke!»

C. St. A. Bille har i et Foredrag bevaret enkelte Træk af Phisters Oldfux: «Dersom man i Korthed vilde give en Mand, der aldrig har hørt Tale om Phister, en Forestilling om hans Evner, kunstneriske Ejendommelighed og Spillemaade, saa véd jeg ikke nogen Rolle, foran hvilken man hellere maa stille ham, end denne Oldfux. Saaledes som *Den Stundesløse* spilledes, da gamle Rosenkilde, Phister, Fru Sødring og Fru Phister udførte Hovedrollerne, er næppe nogensinde et holbergsk Stykke blevet spillet, og jeg skulde tro, at heller ikke Fremtiden vil naa denne Fuldendthed, hvor meget man end tør haabe, at Traditionen fra disse fortræffelige Kunstnere vil kunne fortsættes og komme Eftertiden til Gode.

«Oldfux begynder som en farveløs, næsten neutral Skikkelse, som et endnu ikke farvet Stof; man aner kun dunkelt, hvad der skal komme ud deraf; hvor han

lægger Raad op med Pernille, er hun den overlegne, og halvt fornærmet trækker han sig ligesom tilbage, da han ser, at der ikke kan blive Brug for hans ringe Evner; med lunefuld Tilfredshed hører han imidlertid, at der vil blive mangfoldig Brug for ham, at han skal

Phister som Oldfux i «Den Stundesløse».
(Efter Fotografi.)

agere først Pedant, saa en Lakaj, derpaa en Advokat, og idet hans Vinger vokser med Opgaven føjer han endnu en Figur til af sin egen Invention, den, som slaar Hovedet paa Sømmet, den mageløse Tysker. Man erindrer sig nu Phister i den karakterløse Skikkelse,

hvori han første Gang viser sig, graa og uanselig i Dragt, med det opkæmmede Haar, den lille Haarpisk, det rolige Ansigt, i hvilket kun de spillende Øjne lader ane den rige Skat af Skælmstykker og Skalkagtigheder.

Phister som Pedanten (Oldfux) i «Den Stundesløse».
(Efter Fotografi.)

«Saa kommer Pedanten, den uanselige Jonas Andersen eller Jonas Korfixen — thi Navnet forbyttes, uden at Vielgeschrei mærker det — der ledsager den forklædte Leander og staar ham bi med den vanskelige Tale om «Paafuglen» og «Skrivetavlen», leverer

ham den Ring, som Fatter flyede dem til Jomfruen, skildrer den mageløse Bogholder, imod hvem han «kun er som en Maddik at regne», og hans «Regula Petri», indtil han er lige ved at blive fangen i det vanskelige Regnestykke med «Strygemaal» og «Topmaal», og kun frelses ved Pernilles snarraadige Nødraab til Bedste for «den sorte Høne».

«Kun en lille Pavse, og han kommer atter frem fuldstændig omskabt som Advokaten, stor, bred og tyk i Mælet, fuld af alle de Pudserligheder, som hører til Oldfux's Natur, men skjulende dem under alle en fagmæssig Jurists doktrinære Formaliteter, overstrømmende af lærde Citater og opfindende i samme Nu «den spanske Maade» at diktere paa, som gør et saa stærkt Indtryk paa Vielgeschrei, at han er lige ved at blive dens Discipel og Udøver.

«Saa forsvinder Advokaten, men kun for straks efter at give Plads for den krybende, underdanige Tysker, der ikke tør banke paa, «denn es wäre allzu dreist», og som trods alle Afvisninger og Modstand begynder at opregne sine utallige Fortjenester, som «ein gelehrter Mann» og «ein Patricius von Geburt», der tjener «par honneur, und um die blosse Kost.»

«Det beundringsværdige ved disse Skikkelser ligger ikke blot i den vidunderlige Overgang, den dybe Kløft, som skiller Figurerne fra hinanden, og som næsten gør det ubegribeligt, at det er det samme Menneske, vi ser for os i Advokatens vide Silkekappe under den sorte Allongeparyk, og i den luvslidte blaa Dragt med det aldeles ubestemmelige Snit og de korte Ærmer, den

svære Tingstud og den forsultne Eventyrer. Følger man Træk for Træk, hvorledes hver enkelt Replik bliver gengivet, saa kan man kun staa beundrende overfor den fuldendte Kunstner, som har udfoldet alt sit

Phister som Tyskeren (Oldfux) i «Den Stundesløse».
(Efter Fotografi).

Talent og ikke agtet noget eneste lille Punkt for ringe til at hellige sig dets Opmærksomhed og tage det med. Hvorledes bliver f. Eks. den i sig selv monotone, men med en saa mageløs og aldrig svigtende Tungefærdighed fremsatte Ramse over Universiteterne

ikke moduleret og varieret. Naar han kommer til «Frankfurt an der Oder» og lægger det stærke Eftertryk netop paa «der Oder», eller, naar han efter en lille Strøm af tyske Universiteter, kommer til det saa mageløst udtalte «Krakau», saa er det, som om disse Navne fik noget aldeles uimodstaaeligt og indeholdt sande Lærdomsgruber.»

I *Nord og Syd* 1855 kommer M. Goldschmidt efter et lille Angreb paa Heiberg i Anledning af det slette Repertoire ved Sæsonens Begyndelse til at omtale *Den Stundesløse* og dvæler da ved Rosenkildes og Phisters Spil i dette Stykke. Det hedder i denne Artikel: «Hvilken Fuldendthed hos vore store Komikere Rosenkilde og Phister, hver paa sin Side. Hos Phister, dette Bevægelighedens og Munterhedens store Talent, denne Hurtighed og Sikkerhed, dette Skælmeri, der spiller ud af Øjnene, af hver Mine, hver Bevægelse.»

Phister kom ikke let til sine store Triumfer. Faa har Anelse om den ihærdige Jærnflid, hvormed han arbejdede paa en Rolle som denne f. Eks. Han brugte Maaneder, før den blev færdig. Mange Nætter — hans bedste Arbejdstid — har han gaaet op og ned ad Gulvet og gentaget de enkelte Replikker i det uendelige, for at blive saa sikker og fast i dem og deres Betoninger, at en Fortalelse eller Snublen vilde være en Umulighed. Derfor bevarede han ogsaa det læste i sin Hukommelse, saa at han lige til det sidste kunde Holberg paa Fingrene.

En Aften i Begyndelsen af Fyrrerne gik *Den Stundesløse* og *Toreadoren*; Officererne fra et paa Rheden

liggende østerrigsk Krigsskib var i Teatret for at se Balletten, og sad og halvsov over *Den Stundesløse*, men da Phister traadte ind som Tyskeren, kom der Liv i dem; nu var de fuldstændigt med og ledsagede hans Replikker med Bravo og Latterudbrud. Hele Publikum blev smittet af deres Jubel, saa at det blev en hel Ovation.

I Sommeren 1843 var Phister anden Gang i Norge, sammen med Nielsen; Ingen af dem havde tilstækkelige Rejsepenge, saa Phister maatte gøre Udveje. Madam Pätges, der i en snæver Vending var hans Bankier, var ude paa Dyrehavsbakken, og, da Dampskibet skulde gaa samme Dags Eftermiddag, maatte han henvende sig til en dengang bekendt Aagerkarl, en Løjtnant G. i Larslejstræde, der tog 10 pCt. om Maaneden.

Iblandt de Stykker, hvori de optraadte i Kristiania, var *Badet i Dieppe*, hvor Nielsen havde en af sine bedste Roller, og Phister som Coquenet gjorde megen Lykke. Endvidere optraadte Nielsen som *Kean* og gjorde stormende Lykke ved sit mesterlige Spil; Phister spillede, ligesom fire Aar tidligere, den gamle Sufflør Salomon. Københavnerne fik aldrig set Nielsen som Kean, en Rolle, der tilhørte Holst.

Fra Kristiania, hvor Gæstespillet varede 4 Uger, drog de efter Indbydelse til Drammen, hvor de gav 5 Forestillinger. Derfra rejste Phister til Føhr for at bruge Badene. Han havde været i streng og uafbrudt Virksomhed i 6 Uger, været meget til Dinéer og Supéer og trængte til Rekreation og Hvile.

Dagen efter sin Ankomst blev han tilsagt til at

møde hos Overhofmarskal Levetzau, der meddelte ham, at Rygtet havde meldt hans Ankomst til Øen, og at Kong Christian den 8de og Dronning Caroline Amalie, som laa paa Føhr, ønskede at se ham. Samme Eftermiddag blev han stedet til Audiens og maatte fortælle om sin Rejse og sit Ophold i Norge. Da han var en Mester i at fortælle, morede det Kongen og Dronningen meget at høre ham, og tilsidst anmodede de ham at arrangere en Aftenunderholdning. Da der intet Teater fandtes, maatte han nøjes med en Sal, der stødte umiddelbart op til Dronningens Gemak, som Phister fik anvist til Paaklædningsværelse. Han gav Monologen *Ja*, hvortil Kongens Kammertjener maatte laane ham sort Kjole, Vest og Benklæder, og spillede derefter en Scene, som var skrevet for ham som Niels i *Køge Huskors;* denne fortæller heri om sit Besøg i det kgl. Teater, hvor han skal se *Axel og Valborg*, men ikke kan finde den Loge, hvortil han har faaet Billet. Phister kom ind i Salen og begyndte Monologen: «Hvor er Manden henne? Her skal man gaa og drive om som et Fæ osv.» Kammerherre Blücher var kommen ind bag ved Phister, som fik Øje paa ham og tiltalte ham: «Hvad vil han? Vil han kanske hjælpe mig til Rette osv.» Majestæterne morede sig kosteligt. Dagen efter modtog Phister en egenhændig Billet fra Kongen med Tak og Hilsen fra Dronningen. Ved sin Hjemkomst til København modtog han yderligere en Anvisning paa 400 Rdl. af Kongens Chatolkasse.

Den 18de Juni 1844 optraadte Phister første Gang som Sganarel i Molières *Don Juan*, en Rolle han i flere

Aar havde forberedt sig paa, og som havde interesseret ham meget. Med stor Sikkerhed og Smag og uden mindste Spor af Overdrivelse havde han udstyret Rollen med en fin Ironi og et glimrende tørt Lune. Lige fra første Scene, hvor Sganarel anstiller Betragtninger over Snustobakkens Egenskaber og til Slutningsreplikken: «Alle er blevne tilfredsstillede, der er kun en eneste ulykkelig; det er mig! Aa min Løn!» traf hans Fremstilling det centrale i Molières Komik. Michael Wiehe havde som Don Juan skabt en poetisk Karakterfremstilling i stor Stil; hans og Phisters geniale Udførelse af Komediens to Hovedfigurer skænkede det gamle Stykke, der i 46 Aar havde henligget uopført, en ny Ungdom.

Blandt Phisters nærmest efterfølgende Roller kan især nævnes hans travle, hjertensgode Per Qvit i *Pak* og Figaro i Beaumarchais's Lystspil *Figaros Bryllup*; i den sidste Rolle gjorde han ikke alene stor Lykke, men han var den eneste, som Kritiken med stor Ros fremhævede. Det hedder saaledes et Sted: «Det Liv og rigtstrømmende Lune, der parret med Hjertelighed og Adel udgør Grundtonen i Figaros Rolle, blev af Hr. Phister gengivet med sandt Mesterskab, og hvad Lune, Skalkagtighed og Ironi angaar, har næppe nogen Kunstner i denne Rolle overtruffet den nuværende Fremstiller.»

Det var en Selvfølge, at Teaterdirektionen, der i Phister som ganske ungt Menneske havde opdaget et flersidet Talent, ogsaa vilde prøve ham i Rollefag, som han meget nødigt indlod sig paa. Forsøgene med

at lade ham spille Elskerroller var jo strandede, ligesom det lille Repertoire han havde haft i Tragedien, efter hans egen Forsikring ikke havde forskaffet ham saa meget som en Stump af et Lavrbærblad. Herfra maa dog undtages Narren i *Kong Lear*, som Phister paa sine gamle Dage omtalte med stor Interesse. Han havde selv lavet Melodierne, som Narren synger, og at han var i Stand til at virke paa det Felt af Karaktermaleriet, hvor det alvorlige eller naivt rørende Element var blandet med det komiske, havde han i flere Roller allerede aflagt betydelige Beviser paa. Komik og Alvor paa Teatret grænser ofte saa nær til hinanden, at Grænsen kan blive vanskelig at bestemme. I at frembringe Virkninger af den Art har han mange Gange vist, at han var Mester; man behøver blot at minde om hans Ole i *Abekatten*.

En lille Rolle, hvor dette noksom godtgjordes, var den evige Jøde i *Genboerne* (den 27de Juni 1846). Hostrup, der overværede Prøverne, var ikke tilfreds med hans Opfattelse af Rollen, som var ganske modsat den, han havde set i Kr. Mantzius's Udførelse, da Stykket som Studenterkomedie opførtes i Studenterforeningen. Phister havde indstuderet Rollen med stor Lyst og Flid og med et sikkert Blik for Virkningen. Han kunde derfor ikke bøje sig for Forfatterens Indvendinger, men bad ham opsætte sin endelige Dom til Forestillingsaftenen. Paa denne fik da Hostrup ogsaa Øjnene op for, hvad Phister havde faaet ud af Rollen. Paa Publikum virkede hans Skomager ligefrem betagende; det sad i spændt Forventning og, hvor dæmpet han

end talte, hvert Ord blev hørt i den Dødsstilhed, der under denne Scene herskede i Huset. Da han sagde Slutningsreplikken: «naar Klokken slaar 12 paa Regensens Ur osv.,» herskede der en ligefrem højtidelig Stemning blandt Publikum, som ved hans Udgang af Scenen brød ud i et jublende Bifald. Hostrup skriver i sine *Erindringer fra Barndom og Ungdom*: «Phister var aldeles uforlignelig som Skomageren, der gik i sit 19de

Phister som Den evige Jøde i «Genboerne».
(Efter Fotografi.)

Hundrede Aar. Ved sin store Fantasi og sin enestaaende Evne til at forvandle sin Person havde han gjort sig saa skyggeagtig, saa at den Illusion, han frembragte, var helt betagende.»

I den paafølgende Sæson (1846—47) udførte Phister for første Gang en Arv-Rolle, idet han 4de Oktober med stort Humør spillede Arv i *Hekseri eller Blind Allarm*, og 14 Dage derefter indlemmede han i sit Galleri den hostrupske Skolelærer Sørensen i *Intrigerne*.

Efter Sæsonen 1845—46 gæstede det svenske Kongepar Oscar og Josephine det danske Hof. En Morgen tidlig, Klokken var ikke 7, ringede det gentagne Gange paa Gadedøren hos Phister. Han stod op, aabnede Vinduet til Gaden og saa en rød Lakaj staa nede paa Fortovet; han skulde tale med kongelig Skuespiller Phister. Det var et Bud fra Levetzau, om Phister, saa snart han kunde, vilde give Møde i Overhofmarskallatet paa Amalienborg. Phister skyndte sig i Klæderne, fik fat i en Droske og fandt ved sin Ankomst Levetzau i fuld Aktivitet med at afsende Breve; skønt det var højlys Dag, stod Lamper og Lys endnu og brændte, et Tegn paa, at der havde været arbejdet hele Natten.

«Kan De bygge og indrette et Teater i Riddersalen paa Frederiksborg Slot til iovermorgen Aften?», spurgte Levetzau.

Han fortalte nu Phister om det forventede Besøg af det svenske Kongepar, og at Kongen ønskede Modtagelsen saa festlig som muligt.

Phister blev straks noget overrasket, men, efter at have betænkt sig lidt og talt med Levetzau om Sagen, erklærede han sig villig, dog paa den udtrykkelige Betingelse, at han fik *carte blanche* med Hensyn til alt, hvad der vedrørte Arrangementet, og uindskrænket Fuldmagt til at rekvirere Assistance af Slottets Funktionærer og Betjente.

Derpaa gik han hjem, spiste sig en solid Frokost — han var endnu fastende — og tog saa ud i Byen, for at træffe de nødvendige Forberedelser. Han engagerede en Snedkersvend, en Tømrer, en Malersvend, en Tapetserer og to Drenge, gjorde Indkjøb af Lægter, Bjælker og Brædder, endvidere anskaffede han nogle hundrede Alen rødt og hvidt Shirting, som alt blev sendt til Frederiksborg. Selv kørte Phister efter Middag derud i Landauer fra Hotel d'Angleterre og indhentede de afsendte Vogne et kort Stykke fra Frederiksborg.

Slotsforvalter Gyllich vilde ikke lade Vognene køre ind i den indre Slotsgaard, men maatte bøje sig for Phister. Natten over blev han paa Slottet for at have Tilsyn med Opbygningen af Teatret, som indrettedes i Konseilsalen og ikke som først paatænkt i Riddersalen. Bagved Scenen var ved Hjælp af Lægter og Shirtingsdraperier indrettet 2 Paaklædningsværelser, det ene for Herrerne, det andet for Damerne, og forøvrigt var Salen dekoreret med Blomster, leverede fra Slotsgartneriet i Fredensborg.

Klokken 8 skulde Forestillingen, hvis Program var *Nej*, *Emilies Hjertebanken* og *Adolf og Henriette*, be-

gynde, men Klokken blev 9, og først en halv Time efter kom Levetzau, meget begejstret over Arrangementet. De assisterende — Fru Heiberg, Jfr. L. Petersen, Chr. Foersom, Waltz og Phister — var alle for længst færdige, men det trak stadig ud med Forestillingens Begyndelse. De svenske Majestæter skulde nemlig efter Ankomsten fra Helsingør omklædes og supere, før der kunde blive Tale om nogen Forestilling, og først Kl. 11½ begyndte denne. Majestæterne morede sig fortræffeligt og komplimenterede de spillende bagefter.

Phister har i sin Journal skrevet herom: «For min Tjeneste paa Frederiksborg fik jeg af Kong Christian den 8de en Brystnaal med 13 gode Brillanter; Dagen efter tabte jeg den paa Gaden og fik den aldrig mere.

Nu har jeg kun Erindringen tilbage,
Gud lad mig aldrig, aldrig tabe den.»

Senere hen staar skrevet: «Den 22de Maj 1847 kom en Politibetjent med ovennævnte Brystnaal, der var fundet hos en mistænkelig Person. Nu har jeg den igen, men agter at sælge den. Gud lade mig faa den godt betalt!»

Den 13de Febr. 1846 holdt Phister efter 5 Aars Enkemandsstand Bryllup med den talentfulde Skuespillerinde Jfr. Lovise Petersen. Hun havde som 18aarig, ung smuk Pige henvendt sig til Professor Siboni om Ansættelse som Koristinde ved Teatret. Denne, der fandt, at hun havde dramatisk Begavelse, i al Fald betydelig mere end musikalsk, anbefalede hende til Instruk-

tør Nielsen, hvis Hustru, Madam Anna Nielsen, tog sig af hende og forberedte hende til Teatret. For hendes yderligere Uddannelses Skyld kom hun i Huset hos dem og blev der, indtil hun blev gift med Phister. Endelig

Jomfru Lovise Petersen.
(Efter Maleri af Em. Bærentzen.)

blev Anna, Forpagterkonen i *Fornuftgiftermaalet*, valgt til hendes Debutrolle. Da imidlertid Forpagterens Rolle var ubesat — Enholm havde givet den af — var der Vanskelighed ved at faa Stykket op. Phister, som var den

eneste, der kunde være Tale om, var paa Grund af sin anden Kones Død bleven fritaget for al Teatertjeneste indtil videre og afslog Madam Nielsens Anmodning om at overtage den. Hun bad ham da om at se den unge Pige og overvære en Prøve i Nielsens Hjem for om muligt paa denne Maade at vinde ham, og, da han havde overbevist sig om hendes umiskendelige Talent, indvilligede han i at spille Rollen. Det var ved denne Lejlighed, at han første Gang saa sin tilkommende Hustru.

Debutdagen kom, det var den 10de April 1835. Forpagterkonen kommer ind i 3die Akt, som begynder med en Scene mellem hende og hendes Mand, hvori hun tager ham skrapt i Skole, fordi han har begaaet Dumheder hjemme, medens hun har været paa Markedet. Jomfru Petersen stod færdig paaklædt i Kulissen og ventede paa, at Tæppet skulde gaa op, men da Øjeblikket kom, og hun hørte Lyden af det opgaaende Tæppe, svigtede Modet hende aldeles. Aandeløs for hun tilbage, nejede for Phister, som skulde begynde Scenen med hende, og udbrød med taarekvalt Stemme:

«Tusind Tak, men jeg har betænkt mig, jeg vil ikke til Teatret.»

Han greb hende resolut ved Armen, og med de Ord: «Er De fra Forstanden! Paa Øjeblikket ind med Dem!» trængte han hende ind paa Scenen. Angst og Betuttelse paavirkede hendes første Repliker paa en saadan Maade, at de straks faldt i god Jord hos Publikum, og Slaget var vundet. Hun blev noteret af

Kritiken, som en Debutantinde, der berettigede til meget store Forventninger.

Jfr. Petersens Ydre, Livlighed, Minespil, hendes Kvikhed, naturlige Diktion og karakteristisk tørre Lune i Replikken, pegede tydeligt hen mod Subrettefaget, der siden Madam Liebes Afgang i 1830 havde manglet en Fremstillerinde. Madam Nielsen tog en Dag Jfr. Petersen med hen til Madam Liebe og anbefalede hende til den prøvede Kunstnerindes Vejledning; denne fattede straks Sympati for den unge smukke Pige og tilbød at instruere hende i de holbergske Pernilleroller. Jfr. Petersens første Optræden i Holberg fandt Sted den 2den Oktober 1835. Hun spillede den Pige i *Barselstuen*, der bringer Vin ind til Officeren i 4de Akt; dennes Rolle blev spillet af Frydendahl, der samme Aften betraadte Scenen sidste Gang. Da hun havde sat Vinen paa Bordet og igen gik bort, udbrød Frydendahl improviserende:

«Det var da et delikat Fruentimmer.»

«Hun var,» skrev Kritiken, «en Pernille, der i Smag, komisk Lune og Styrke ikke havde haft sin Lige siden Madam Gielstrups Død.»

Dristigheden og Djærvheden i hendes Spil, hendes rappe, sikre og slagfærdige Diktion, der i Begyndelsen forbavsede Publikum, som noget nyt og uvant, men som mildnedes ved hendes Ungdom og smukke Skikkelse, rev uvilkaarlig alle med. At Sammenspillet med Phister i dette Stykke hjalp hende i en væsenlig Grad, er naturligt. Har han end aldrig været hendes Instruk-

tør, saa er det dog ham, hun har lært mest af, og da navnlig Respekt for Kunsten, Korrekthed og Sikkerhed. Som Pernille i *Den Stundesløse* kulminerede hendes Talent; Rosenkilde sendte hende Dagen efter hendes

Fru Phister som Pernille i «Den Stundesløse».
(Efter Fotografi.)

første Optræden i denne Rolle et meget smigrende Brev, og H. C. Andersen forærede hende Holbergs Billede med følgende Vers dediceret til «Jomfru Pernille Petersen»:

«Et lille Vers jeg gerne sige vilde,
«Men De maa bare ikke blive rød:
«Hvis Holberg havde set Dem som Pernille,
«Han var bestemt som Pebersvend ej død!»
H. C. Andersen.

Et Galleri af ypperlige Figurer fulgte i de følgende Aar, saavel indenfor den klassiske Komedie, som indenfor det moderne Lystspil og Vaudevillen.

Et Par Aftener før Brylluppet med Phister spillede de to sammen i *Den adelsgale Borger*. Da Toinette (Jomfru Petersen) i Slutningsscenen afbryder Jourdain med den Replik: «Nej stop! Jeg tager Scapin (Phister) til Mand for det Spilop, og Herren giver os Udstyr!», blev den af Publikum besvaret med en jublende Hilsen til begge.

Hun vedblev som Madam og senere Fru Phister at være en af Teatrets faste Støtter, og selv da hun gik over i det ældre Rollefag, vandt hun ogsaa i dette en betydelig Plads. Hendes Anseelse i Publikum var i stadig Stigen jo ældre, hun blev, og, som en af de sidste Veteraner, indtog hun en fremskudt Position ved Teatret. Kongen hædrede hende med Fortjenstmedaillen i Guld ved hendes 50aarige Jubilæum i 1885.

Den 17de April 1895 gaves i Anledning af hendes 60aarige Jubilæum en Forestilling til Indtægt for hende. Den bestod af *Hvor man keder sig*, 1ste og 2den Akt, og 4de Akt af *Den politiske Kandestøber*, i hvilke Stykker hun viste sig i to af sine Glansroller: Hertuginden og Gedske. Forestillingen sluttede efter en stormende Fremkaldelse med en Slags Epilog, idet den

FRU LOUISE PHISTER.
(EFTER EN TEGNING AF FR. VERMEHREN.)

... elske Kunstnerinde traadte frem paa ... scene og i faa bevægede Ord bragte det danske Publikum den Tak, som hun nu i ... Aar havde sikket ... med, en Tak for al den Opmuntring og Overbærenhed, der var ydet hende i hendes lange Teaterliv.

Da Phister kom ... Forlovelse med Jfr. Petersen ... gjorde Kur til hende — noget der selvfølgelig ikke ... bemærket ved Teatret — sagde Fru Sødring, ... Gang Jfr. Rosenkilde, en Dag til ham.

»Hvad giver De mig, hvis De bliver forlovet med Jomfru Petersen.»

«Ja, hvad vil De have,» svarede Phister.

«Et Guldur,» gensvarede hun, «det har jeg altid sværmet for.»

Efter Forlovelsen sendte Phister hende et lille Guldur, paa hvis Bagside *Fruen paa Helgoland* var gengivet i Emaille.

Ved Julen 1845 var Phister og Jfr. Petersen hemmeligt forlovede; Juleaften kørte Phister ud i Frederiksberg Allé, hvor Nielsens, hos hvem Jfr. Petersen jo var i Huset, boede; han gik dog ikke selv ind, men sendte et Bud op med en Pakke, der indeholdt et Guldur og en Guldkæde. Mange var de Gætninger, der fremkom angaaende den anonyme Giver; kort efter opklaredes Sagen, da Forlovelsen mellem Phister og Jfr. Petersen deklareredes.

Med Pakken fulgte den Juleaften et Brev saalydende:

gamle fejrede Kunstnerinde traadte frem paa aaben Scene og i faa bevægede Ord bragte det danske Publikum den Tak, som hun nu i 60 Aar havde siddet inde med, en Tak for al den Opmuntring og Overbærenhed, der var ydet hende i hendes lange Teaterliv.

Da Phister før sin Forlovelse med Jfr. Petersen gjorde Kur til hende — noget der selvfølgelig ikke blev ubemærket ved Teatret — sagde Fru Sødring, den Gang Jfr. Rosenkilde, en Dag til ham:

«Hvad giver De mig, hvis De bliver forlovet med Jomfru Petersen.»

«Ja, hvad vil De have,» svarede Phister.

«Et Guldur,» gensvarede hun, «det har jeg altid sværmet for.»

Efter Forlovelsen sendte Phister hende et lille Guldur, paa hvis Bagside *Frieriet paa Helgoland* var gengivet i Emaille.

Ved Julen 1845 var Phister og Jfr. Petersen hemmelig forlovede; Juleaften kørte Phister ud i Frederiksberg Allé, hvor Nielsens, hos hvem Jfr. Petersen jo var i Huset, boede; han gik dog ikke selv ind, men sendte et Bud op med en Pakke, der indeholdt et Guldur og en Guldkæde. Mange var de Gætninger, der fremkom angaaende den anonyme Giver; kort efter opklaredes Gaaden, da Forlovelsen mellem Phister og Jfr. Petersen deklareredes.

Med Pakken fulgte den Juleaften et Brev saalydende:

Mademoiselle

Lovise Petersen,

velmeriterede Actrice ved Teatrum udi Kjøbenhavn.

Frederiksberg Allé No. 7.

Hermed en liden Pakke mærket: „Ei blot til Lyst".

Olympen die XXIV Decbr. *anno* MDCCCXLV.

Dydzirede velagtbare Ungmø!

Høyligen maa Hun henfalde udi Forundring derover, at annamme en Skrivelse herfteds fra, men eftersom og saasom, Hun selv dertil haver givet Anledningen, saa vil Hun sikkerligen pardonnere Undertegnede, der bemøyer Hende med denne Epistel. — Sagen er nemlig denne: Rygtet om den store Berømmelighed, Hun haver opnaaet ved saa mesterligen at agere „Pernillerne" udi mine Comoedier havde allerede i længere Tid naaet til Olympen. Da endog alle hertil ankomne Acteurs vare enige derudi at berømme Hende, giorde denne Enighed (der er en rar Ting besynderlig mellem den Slags Folk) mig nysigen efter selv at overbevise mig om Hendes Capacitet. Saaledes arriverede jeg med Jovis permission den 23de hujus Klokken 6 gandske usynlig — som det sømmer sig en Geist — til Comoediehuset paa Hallandsaas, hvor man just var i Færd med at opføre „Henrich og Pernille". Jeg bønfalder Hende gandske ikke at ansee det for Smiger, naar jeg herved bevidner Hende min Velbehag og inderlige Contentement over Hendes Udførelse af „Pernilles" Rolle. Hun giengav ikke aleneste alt, hvad jeg udi denne Charakter haver tænkt og nedskrevet, men særdeles maatte jeg studse derover, hvad Hun selv saa saare skiønt lagde ind udi „Pernilles" Charakter — ja ret — Hun selv. Thi seer Hun min højstærede Mademoiselle, „Pernille" er ikke aleneste tegnet som

en heel lystig, overgiven og intriguant Person, der gandske er af de polidske Fruentimmer, men hun haver tillige noget carnailløst ved sig, og denne sidste Egenskab er det, der haver forledet hartad alle Hendes Forgjængersker dertil, at de have faaet noget — med permission at sige — Skjøgeagtigt ind udi „Pernilles" Charakter, men Hun, Mademoiselle, haver ved Hendes egendommelige Takt, Delicatesse og indre Dannelse gjort „Pernille" til en ikke aleneste uanstødelig men derhos saare angenehm Jomfru, og at „Pernille" nu fremkommer paa den danske Skueplads som saadanne Person, dette, min dydzirede Mademoiselle, skyldes Hende og ingenlunde mig. — Selv haver jeg dertil givet Anledning, at Hendes Forgjængersker have opfattet Pernilles Charakter gandske paa den Maade, som af dem skeet er, hvorfore det Ovenførte og bør geraade dem til præjudice. Ja, min højstærede Mademoiselle, jeg formener saaledes, at jeg haver givet „Pernille" Lystigheden, Polidskheden og den carnailløse Overgivenhed, og dette haver Hun, Mademoiselle, som en brav og dygtig Actrice gjengivet, men desforuden haver Hun givet Pernille et — Noget —, der forskaffer „Pernille" Tilgivelse for den udi høviske Øren maaskee vel stærke Overgivenhed.

Efter nu saalunde at have bevidnet Hende min uskrømtede Beundring og contentement over hvad Hun for mine Værker paa den danske Skueplads haver giort, vil jeg skride dertil at bede Hende modtage følgende lille Gave, til en Erindring, samt meddele Hende Aarsagen dertil, hvi Gaven netop kom til at bestaae i et Uhr-Værk. Da min Comoedie var spillet til Ende, tog jeg hjem ledsaget af Momus og Hendes Velbaarenhed Fru Thalia. (Melpomene var naturligvis ikke udi Theatro denne Aften, dog kommer hun saa ofte som passende Anledning dertil gives)

thi een eller flere af de høje Guder og Gudinder ere gemenligen hver Aften tilstede udi Theatro — men — jeg vil tjene Hende, min højstærede Mademoiselle — man maa min Sjæl undertiden have dem excuserede, til Exempel aldenstund, der enten opføres en ravgal Opera udi den store Styl mit Haupt- und Staats-Actionen, eller, hvad der hartad er værre, en Ballet, hvorudi en affecteret og gandske gal Dandsemester agerer en Oldtidens Helt eller Kunstner; thi slige Aftener er Templet, som hun vel haver fornummet, forladt af alle Guder og Gudinder og alleneste opfyldt med Garderofficieres og anden Pøbel af mindre fornem Extraction. Dog jeg fornemmer disværre, at jeg ligesom Mester Geert, henfalder udi vidtløftig Snak; derfor: ad rem, som vi Latinere sige, hvilket her saalunde kan oversættes i Danske Maalet: tilbage til Uhr-Værket!

Altsaa vi hastede tilbage til Olympen, og det saa meget desto iilsommere, som vi alle tre vare indbudne til en Aften paa en Nectar med Ambrosia hos Fru Juno. Under Maaltidet faldt Talen hen paa vores Comoedie og paa Hende, og idet jeg udbragte Hendes Skaal, lod jeg mig forlyde med, at jeg som et Erkjendtlighedsbevis var tilsinds til Julen at sende Hende nogle Bouteiller god og vel afproppet Nectar. Neppe havde jeg dermed ladet mig forlyde, førend Melpomene, Thalia, Flora, Mars, Clio, Apollo, Minerva og flere af de høje Guder og Gudinder, hvilke alle lode til at staae udi et nøjere Kjendskab til Hendes ærede Vært og Værtinde, udbrøde i Munden paa hverandre, ungefæhr saalunde: „Ei, ei, Monsieur! Hvad tænker han paa! At ville byde Bagerbørn Hvedebrød! Nei, han kan være forsikkret, at lige saa lidt, som det hos den store Kunstner og Kunstnerinde, hos hvilke Mademoiselle er indlogeret, skorter hende paa Aandsbespisning,

saaledes skorter det hende ej heller paa gode Æde- og Drikke-Vahrer. Nei, Monsieur, han maa bedre til at speculere og strenge sig an!" Jeg følte mig nu helt traurig stemt og ilde opskjørtet, thi giærne ønskede jeg ved mere end Ord at fornøje Hende for den Glæde, hun havde skjænket mig, men kunde gandske ej hitte paa hvorledes. Da rejsede sig Aurora, excurserede sig, at hun saa akavet brød op, men hun maatte paa Embedsvegne begynde sin Runde omkring Jorden. Som hun nu nejede sig for min ringe Person, sagde hun heel spodsk: „Hvi saa modfalden, Monsieur. Jeg skal min Tro en passant titte ind til Mammesellen og hilse hende; skjøndt det nytter kun lidet, thi (det er Auroras Ord) den gode Dame snuer til langt opad Dagen og kærer sig kun lidet om mig, hvorudover jeg i lang Tid følte mig stødt, indtil jeg ved nøjere Eftersyn fandt, at udi Hendes Værelse var intet Uhr-Værk, med Undtagelse af et gammelt Sang-Værk, som enten gandske ikke gaaer, eller ogsaa gaaer gandske galt". Hillemænd, hvilken lykkelig Tidende, tænkte jeg, og gav mig i Færd med Mercurius, for at bede ham gaae mig tilhaande udi denne Sag. Mercurius var dertil ej uvillig, saa meget mere, som han netop udi denne Tid har en Del Termini-Forretninger at afgjøre over den gandske Jordklode. Han lovede, at naar han paa Vejen kom udi det Land Schweytz, da at kjøbslaae for mig om et Uhr-Værk til Hende, saa og hvorsomhelst at kjøbe et passende Baand at bære det udi, thi Karlen kan min Tro nok kjøbslaae, naar han kun selv vil. Men han er en stor Snydere, som de fleste Kjøbmænd; dog svoer han mig, at Værket skulde blive godt, og er jeg haabendes, at han haver holdt Ord, thi ellers skal han times en Ulykke med Fynker og Gluffer, hvergang han kommer i min Nærhed.

Og nu min højstærede Mslle, undskyld min lange Passiar, idet Hun modtager Ønsket om, dette Uhr-Værk maa vise hende mangen glad Stund udi Fremtiden, samt minde Hende om de Timer, udi hvilke hun ved Hendes ugemene Talent haver hjulpet til, at bevare Navnet «Holberg» paa den Danske Scene.

Bedende Hende hilse Hendes ærede Vært og Værtinde, hvis berømmelige Navne alt før Hendes have gjenlydt udi Guders Hjem, er jeg, med ærbødigst compliment til Hendes Hjertes Allerkjæreste (thi det feyler vel gandske ikke, at saadan angenehm og dyderig Jomfrue haver en Fæstemand), min velagtbare Mslle, velmeritered Actrice,

Hendes

velaffectionerede særdeles bevaagne

AUTOR.

Fru Phister har siden den Juleaften hver Dag baaret dette Guldur.

VII.

Manddomsaar og kunstnerisk Kulmination.

I 1846—47 forøgede Phister sit Repertoire med to saa udmærkede Figurer som den døve Huslærer Bertelsen i *Valgerda* og Gøglerdirektøren Gigoti i Syngestykket *Diamantkorset;* den sidste omtaler Forfatteren, Overskou, med stærkt rosende Udtryk i sin Teaterhistorie, det hedder her: «Det mest glimrende i denne mesterlige Fremstilling, var Scenen, hvor Gigoti i Bajadsdragten fremtraadte for Greven. Dristigt opfattet og udført med en uovertræffelig Natursandhed, inderlig Følelse og største Delikatesse, aflokkede den paa en Gang Tilskuerne Latter og Taarer og fremkaldte stormende Bifald for enkelte Replikker.»

Efter Sæsonens Slutning spillede Phister ved en Sommerforestilling Henrik i *Abracadabra*; Stykket, der ikke var opført siden 1821, da Lindgreen spillede Henrik, gaves kun en eneste Gang, og først 35 Aar efter genoptoges det med Olaf Poulsen i Henriks Rolle. Og denne henrev da ved sit sprudlende Spil ikke blot Publikum, men ogsaa sin gamle Lærer og Mester, der til det sidste talte med Glæde og Beundring om Poulsens

geniale Spil, særlig i Slutningsscenen, hvor Henrik med bagbundne Hænder sidder paa Jorden og plæderer sin Sag med Benene.

«Jeg misunder ham næsten denne geniale Idé,» sagde han, «jeg havde næppe fundet paa det!»

Den 3die Marts 1848 gaves *Ninon* første Gang. Dette poetiske Arbejde gjorde overordentlig Lykke, særlig ved Fru Heibergs og Michael Wiehes sjælfulde Udførelse af Hovedrollerne. Phister glimrede som Englænderen, Lord Hastings. I en Anmeldelse i *Nord og Syd* skrev Goldschmidt: «Og lad dem paa hvilkensomhelst af Evropas Scener blot prøve, om de kan give denne Englænder som Hr. Phister. De er vant til lutter brutale, egoistiske og bandende Englændere, af den Slags, der jævnlig viser sig for dem, og en Engelskmand skal nødvendigvis vække en brutal skingrende Latter. Gud ved, hvorledes de vilde handle med denne Hastings, der gør et Tilbud saaledes, at man maa le over Formen, men kunde græde over Ædelmodigheden i Indholdet. Vi lykønsker Hr. Phister til den konsekvente Moderation, hvormed han giver denne Rolle, og skulde kun ønske, at Publikum ikke tog Anledning til højrøstet Latter under Maskeraden. Selv forklædt som Hyrde er Hr. Phisters Lord Hastings Adelsmand.»

Paa en Prøve kom Hertz midt i 1ste Akt efter Phisters og Fru Heibergs Scene op paa Teatret og udbrød:

«Det er aldeles misforstaaet. Jeg har tænkt mig

Hastings som en tyk, stærk-komisk Englænder, som Lorden i *Fra Diavolo.*»

Fru Heiberg, som hørte Hertz tale højt, kom til, drog ham til Side og sagde:

«For Guds Skyld ti stille, gaa ikke hen og ødelæg noget, som hverken De eller nogen har tænkt kunne blive et saadant Mesterværk.»

I Slutningen af samme Sæson den 15de Maj gik *Eventyr paa Fodrejsen* første Gang, hvori Phister skabte en af sine berømteste Figurer, Skriverhans. Med sikker Smag og fuldendt Herredømme over Midlerne vidste Phister at udtrykke paa den ene Side Snuheden og Humoren hos Slaven og paa den anden Side den forstilte, dumme Troskyldighed hos den i Dialekt og Væsen komplet naturtro Bonde. Disse to saa modsatte Sider af Figuren blev genialt forenede ved den Energi, der nu og da kom til Udbrud. Saaledes i 2den Akts Slutning, hvor Skriverhans, skjult bag en Busk, er Ørenvidne til de forskellige Samtaler mellem Fru Krans og Vermund, Laura og Eibæk, Johanne og Assessoren, og han saa, efter at hele Selskabet under Sangen:

«Marsch! Præmisserne er endte,
«Theen ej taaler at vente.»

pludselig bryder frem af sit Skjul og synger sit Vers, der ender med:

«Mine Trængselsaar er endte
«Nu skal min Lykke jeg hente.»

Phister lagde i sit dæmpede Foredrag af disse Linjer en

lidenskabelig Harme og en fortvivlet Energi, der dannede den mest skærende Modsætning til den Lystighed, hvormed det foregaaende var sunget af de bortdragende, og som holdt Publikum i aandeløs Spænding.

Phister som Skriverhans i «Eventyr paa Fodrejsen».
(Efter Fotografi.)

Dr. Georg Brandes skriver et Steds, efter at have kaldt Phisters Udførelse af Rollen beundringsværdig og berømt, følgende: «Man er sjælden i nogen Kunstart

Vidne til det, der ikke kunde være bedre og burde være anderledes, at der vel er Grund til at fremhæve det, naar det findes; men at se Phisters Spil som Skriverhans er at staa overfor det fuldkomne i Kunst;

Phister som Ole i «Abekatten».
(Efter Fotografi.)

indenfor den Opfattelse, der her er lagt til Grund, er det højeste Mesterskab naaet. Hvad skal der blive af dette Stykke — og mange andre — naar Phister engang trækker sig tilbage fra Scenen?»

Fra den følgende Sæson skriver sig Phisters rørende Fremstilling af den gamle trofaste Ole i *Abekatten*, en Rolle, hvori han over 100 Gange henrev det kgl. Teaters Publikum.

Sommeren 1849 laa Phister paa Landet med sin Familie paa *Eigaards Minde* ved Charlottenlund. Heibergs boede paa *Sølyst* hos Etatsraad Suhr, og det traf sig da af og til, at man mødtes paa Spadsereture i Omegnen. En Dag var Phister efter Indbydelse af Heiberg, hvem han havde mødt ved Ordrup, fulgt med til *Sølyst* for at spise Frokost.

Under Samtalen, der drejede sig om Teaterforholdene, spurgte Heiberg ham, hvad han vilde sige, om han (Heiberg) blev Direktør for Teatret.

Phister svarede, at han vilde sige, at det var udmærket, ifald Direktøren Heiberg vilde handle i Overensstemmelse med, hvad Digteren Heiberg i *Intelligensbladene* og andre Steder havde udtalt om, hvorledes en Teaterbestyrelse burde være. Rigtignok var det ikke heldigt, naar Direktørens Hustru var Skuespillerinde ved samme Teater som hendes Mand, men i det foreliggende Tilfælde vilde det næppe gøre stort til Sagen, da Fru Heiberg var for stor og genial en Skuespillerinde til, at hun behøvede sin Mands Protektion.

Saa fortalte Heiberg ham, at den forrige Teaterdirektion var gaaet af, og at han var udnævnt til Direktør for det kongelige Teater og Kapel, der for Fremtiden kom til at sortere under Kultusministeriet. Der blev derefter talt om forskellige ønskelige Re-

former, iblandt andre den, at ingen fungerende Skuespiller tillige burde være Embedsmand ved Teatret og navnlig burde Sceneinstruktørens Post helst besættes med en dygtig, erfaren Mand, der var eller havde været Skuespiller. Da Heibergs Udnævnelse forelaa officielt, viste det sig, at Sceneinstruktørposten samtidigt besattes med forhenværende Skuespiller Overskou; derom skriver Bournonville i sit *Theaterliv*, «at der fra Scenens ypperste ned til den ringeste Statist ikke var en, som jo trak paa Smilebaandet, naar der taltes om ham som Skuespiller. Endelig faldt det Heiberg ind at gøre ham til Sceneinstruktør, en Plads, hvor han efter sin lunefulde Beskytters Afgang fra Direktørposten, blev anset for en komplet Umulighed.»

Ogsaa om Regissørposten talte Heiberg og Phister den Sommerdag; de vare fuldt enige om, at den helst maatte være i Hænderne paa en fortjent afgaaet Skuespiller, ligesom ogsaa at den daværende Indehaver Schneider maatte fjærnes. Heiberg fortalte saa Phister, at Schneider vilde blive afskediget fra Regissørposten og i Stedet blive udnævnt til Bibliotekar for at holde ham skadesløs i pekuniær Henseende.

Overskou skriver i sin Teaterhistorie, at Schneider som Regissør ikke var yndet af Personalet, da han undertiden misbrugte sin Stilling til at tilvende sig Roller, der burde have været i andre og bedre Hænder.

Phister erindrede ogsaa, at han engang af Frøken Natalie Ryge var bleven anmodet om at assistere ved en Velgørenheds-Forestilling, der skulde gives under Dronningens Protektorat, og havde lovet det. Der gik

imidlertid 8 og 14 Dage, uden at Rollen blev ham sendt, hvorfor han forhørte sig hos Frøken Ryge om, hvad der blev af Forestillingen, og fik da at høre, at alle Roller var sendte til Regissøren for af ham at besørges til de paagældende. Da Phister kom til Schneider, svarede denne, at han havde været i Tvivl, om Rollen passede for Phister, og var kommen til det Resultat, at den laa bedre for ham selv.

Samme Dags Aften som Phister havde været til Frokost hos Heiberg, var han indbudt til Kragh, som boede i Jægersborg Allé, og blandt de indbudne var ogsaa Schneider. Under Passiaren ude i Haven kom denne til at udtale sig om sin Stilling som Regissør og om alle de Kvaler og Bryderier, som var forbundne med den. Han talte sig varm og erklærede højlydt, at han, naar det ikke var for Pengenes Skyld, den Dag i Morgen opgav Posten.

«Aa Snak», indvendte de andre leende, «det er noget, Du bare siger!»

«Det er Fanden gale mig mit Alvor», gensvarede han og slog i Bordet med sit Nøgleknippe, som han holdt i Haanden.

«Saa gratulerer jeg Dig», udbrød Phister, «for Du er fra imorgen ikke Regissør længere», og fortalte dem derpaa Nyhederne, som han om Formiddagen havde hørt af Heiberg.

I den paafølgende Sæson 1849—50 skabte Phister blandt andet Prokurator Barding i *Soldaterløjer*, en højst komisk Figur, som han fik fat paa uden store Forstudier. Han havde paa Prøverne ikke faaet noget

bestemt karakteristisk ud af Rollen, og sad under Generalprøven foran Spejlet i sit Paaklædningsværelse for at lave sin Maske. Under dette Arbejde kom han rent tilfældigt til at mindes en afdød Prokurator H. i

Phister som Barding i «Soldaterløjer».
(Efter Fotografi.)

Odense, en humoristisk og meget pudsig Mand, der netop bar en lignende iøjnefaldende Paryk, som den Phister vilde bruge til Rollen; han tog ham straks og overførte ham i Rollen.

Hostrup skriver i sine *Erindringer* om Phisters Udførelse af denne Rolle: «Phister havde skabt en fortræffelig Figur, og var som altid en behersket Kunstner, der aldrig lod sig lokke over Stregen og netop derved holdt sammen paa det Hele. Scenen imellem ham og Mantzius, hvori Galskaben kulminerer, blev derfor altid holdt indenfor de rette Grænser.»

Nogle Aar efter, da Forholdet til Heiberg var spændt, skulde *Soldaterløjer* en Aften slutte Forestillingen. Nielsen, som spillede Lange, havde en vis Aversion for dette Stykke og lagde heller ikke Skjul derpaa. En Aften havde saaledes han i Slutningsverset sunget: «men af Soldaterløjer har vi s'gu nok!»; det kostede ham en Mulkt. Den omtalte Aften havde han med Tobaksfabrikant Augustinus og et Par andre efter en Middag paa Skydebanen spillet Kort og indgaaet et Væddemaal om, at Augustinus's Navn skulde blive nævnt i Stykket og derved faaet dem alle tre med sig til Byen og i Teatret. Han gik straks ind paa Phisters Værelse, fortalte denne om Væddemaalet og bad ham hjælpe sig, hvad Phister ogsaa lovede.

I Bardings Monolog i 6te Scene, hvori Visen «Hist i sin Rede, hun maa sig kede» osv. forekommer, havde Phister fundet paa et overmaade morsomt og effektfuldt Træk. Alt medens han sang med Piben i Munden, slog han Ild med Staal, Svamp og Sten og antydede under Sangen den Besværlighed, han havde med at faa Tobakken til at fænge. Da Sangen var ude, indskød han den Aften de Ord:

«Jeg kan ikke vide, hvad der gaar af den Tobak; det er dog Augustinus's bedste Biskop».

Da Heiberg næste Aften kom paa Teatret og traf Phister, sagde han:

«Her var nok Lystighed i Aftes!»

«Aa ja», svarede Phister, «Folk lod til at more sig».

«Jeg hører, at der fra Scenen er blevet nævnet Navnet paa en her i Byen bosiddende Mand».

«Naa, ja det er sandt», svarede Phister, «det var mig, der nævnte Augustinus, Tobaksfabrikanten, nu husker jeg det. Det fløj mig ud af Munden, da jeg ikke kunde faa Ild paa min Pibe i *Soldaterløjer*».

«Det er ellers meget smagløst, maa jeg sige», genmælede Heiberg.

«Det er mærkeligt», svarede Phister, «at Direktøren Heiberg kalder Digteren Heiberg smagløs!»

«Hvad mener De med det?» spurgte Heiberg.

«Jo», tog Phister til Orde, «i *Nej* giver Hammer Klokkeren Anvisning paa Hattemager Lavignerie i Pilestræde, og Link gentager ydermere Navnet. Saavidt jeg husker, levede Hattemageren, da Stykket kom frem og adskillige Aar derefter».

Herpaa svarede Heiberg intet.

Holbergs *Jeppe paa Bjærget* havde hvilet, siden Lindgreen fire Aar før sin Død spillede den sidste Gang 9de Marts 1838. Phister havde mangfoldige Gange set sin gamle Lærer i denne hans Mesterrolle og kunde nøiagtigt huske hver Nuance, hvert Point. Han var flere Gange bleven opfordret af Bestyrelsen til at spille Jeppe, men

havde bestandig skudt den Tanke tilside, som om han følte en vis Ængstelse for at give sig i Lag med denne store Opgave. Efter Heibergs gentagne Anmodning indvilligede han dog omsider i at spille den. Phister har selv mange Gange fortalt, at han aldrig havde været i en saadan Uro og Spænding som under Indstuderingen af denne Rolle. Mange Nætter anvendte han paa Udarbejdelsen af Rollen, særlig af Monologerne, og da først og fremmest den i 2den Akt. Det hændte ikke saa sjælden, at han langt ud paa Natten Kl. 2—3 trængte til noget at spise; han gik da med Lampen ud i Spisekammeret og fik sig sin «Natmad», som han kaldte den. Han betragtede denne Rolle med værdig Respekt og som en kostbar Arv, han havde faaet efter Lindgreen.

Aftenen den 2den Marts 1851 kom og blev en stor Sejr for ham og Teatret. Kritikken kappedes om at fremhæve denne Stordaad, og Publikum viste ved Bifald og sit stadig talrige Besøg til *Jeppe paa Bjærget*, hvor højt den vurderede Phisters Kunst Tidligere gik Stykket kun et Par Aftener om Aaret, den ene var gerne Fastelavnsmandag; Parketterne og 1ste Etage var i Regelen meget tyndt besatte paa disse Aftener.

I de 33 Aar fra 1805 til 1838, Lindgreen havde haft Jeppes Rolle, gik Komedien 40 Gange, medens den i Løbet af de 22 Aar fra 1851 til 1873, Phister spillede Rollen, naaede 50 Opførelser.

Georg Brandes har i *Kritiker og Portræter* efter en udtømmende Karakteristik af Phisters Jeppe udtalt sig saaledes: «Men hvad nytter det at beskrive det,

Lindgreen som «Jeppe paa Bjærget».
(Efter Chr. Bruuns Danske Teaterkostymer).

som maa ses, og at paapege Enkeltheder i en Udførelse, der netop har sit Værd ved sin Helhed! Man vil gerne udtrykke sin Taknemmelighed, om det saa kun var ved at vise sig agtpaagivende, naar man en sjælden Gang er saa heldig at træffe den fuldendte Kunst. Men man er virkelig i Forlegenhed med, hvordan man skal vise en Kunstner som Phister sin Tak. Man klapper ad ham, men skammer sig næsten derover, man roser ham, men han er saa vant til at blive rost; om saa den hele Kommune forenede sig om at votere Phister en Statue, vilde det være en mislykket Hædersbevisning; den maatte da gøres af Guttapercha, ifald den skulde ligne.»

Ligesom Phisters Opfattelse af Jeppe i Hovedtrækkene var hentet fra Lindgreens, saaledes stammede dennes igen fra Gielstrups. Denne, der udførte Rollen 1ste Gang den 23de April 1787, havde atter taget den i Arv efter Hortulan, der havde spillet Jeppe allerede paa von Quotens Teater og var den Skuespiller, der udførte Rollen ved Komediens første Opførelse paa Teatret paa Kongens Nytorv den 4de Juni 1749. Der er saaledes meget stor Sandsynlighed for, at Traditionen har bevaret Jeppes Figur i Grundtrækkene lige fra Holbergs Tid og indtil vore Dage. Ved Stykkets første Opførelse paa Teatret i Grønnegade Oktober 1722, blev Rollen udført af Nordmanden Gram, der mærkeligt nok talte ypperligt Sjællandsk og gjorde megen Lykke ved sit naturlige Spil.

Phister erklærede altid, at hans Spil i 1ste og 4de Akt ikke kunde taale Sammenligning med Lindgreens,

som i disse to Akter var og vilde blive uovertræffelig, hvorimod han for de andre Akters Vedkommende, og særlig i Monologen i Sengen, godt og vel stod ved Siden af dette sit Forbillede.

Phister som «Jeppe paa Bjærget».
(Efter Fotografi).

Af alle de mesterlige Monologer, som findes i Holbergs Komedier, er næppe nogen anden en værdigere Opgave for en Skuespiller. Man husker Situationen og Phisters Spil: Jeppe ligger i Baronens Seng og sover

Rusen ud fra Mødet med Jakob Skomager i 1ste Akt. Han vaagner under den douce liflige Musik, ser sig forbavset om i Værelset; tæt ved Sengens Hovedgærde staar et Stativ med Baronens Allongeparyk, denne forfærder ham i den Grad, at han med Rædsel farer ned under Dynen. Da han igen frygtsomt stikker Ansigtet frem, begynder han paany sine Undersøgelser, tager sig til Hovedet og faar Baronens guldbroderede Nathue i Haanden, føler paa Skjorten, men bliver altereret over Kvasten i Sengebaandet, der hænger lige over Hovedet paa ham. Omsider begynder han at tale, men han ved hverken ud eller ind, om han er vaagen eller det hele er en Drøm. I sin Angst kalder han halvtgrædende med sagte Røst paa sin Kone Nille og betror hende sin Formodning, om at han er kommen i Himmerige, og — hvad han meget ærlig tilføjer — «det ganske uforskyldt». Efter for sig selv at have søgt at klare de stærke Tvivl, der er opstaaede hos ham, slaar han sig til Taals med, «at det dog ikkun er en Drøm», og idet han lægger sig til Rette i Sengen, beslutter han at have Taalmodighed, til han igen vaagner og slaar Overdynen godt sammen om sig. Han kan dog ingen Ro faa paa sig; Tvivlen bliver stærkere og stærkere, Diktionen mere og mere stigende i Styrke og i Tempo, indtil han pludselig standser og efter en lille Pavse med en Tilforladelighedens Tryghed og højtidelige Ro udbryder: «Men se, nu har jeg fundet ud, hvad det er! Det er det andet Liv! — Det er Paradis! — Det er Himmeriges Rige!» — Og med fuld Overbevisning om Rigtigheden af denne sin Slutning

tilføjer han som et Slags forklarende Bevis og med Stigen i Diktionen. «Jeg drak mig maaske fuld i Aftes hos Jakob Skomager — døde — og kom straks i Paradis». Dette «straks» udtaler han med en saadan Sikkerhed, at der slet ikke kan være Tale om andet, og lader sig med udstrakte Arme veltilfreds falde tilbage i Baronens bløde Seng. Efter en lille Pavse udbryder han glad over, at Døden saa let er overstaaet, med sand Velbehag og Følelse af Velvære: «Døden maa dog ikke være saa haard at gaa paa» o. s. v., indtil den bandsatte Tørst river ham ud af Drømmen tilbage til Virkeligheden.

Af Hensyn til denne Monolog, var det med velberaad Hu, at Phister fik forandret det gamle traditionelle Scenearrangement, efter hvilket Sengen stod oppe ved Bagtæppet paa langs for Tilskuerne, saa at Jeppe kom til at ligge i Profil for disse. Han fik den stillet i Mellemgrunden, fritstaaende, saaledes, at han vendte Ansigtet imod Tilskuerne, hvorved hans Spil og Mimik blev mere anskuelige, og Monologen kom til sin fulde Ret.

Dr. Edv. Brandes har paastaaet, at Jeppe «burde fremstilles hørende til Menneskehedens Bærme, usympatetisk i Ydre og Manerer og alt andet end godmodig». En beslægtet Anke i *Nord og Syd* var, at Phister sagde Jeppes Replik til Ridefogdens Kone i 2den Akt saa svagt, at man ikke kunde høre den. I *Fædrelandet* den 1ste April 1851 tog en Indsender til Genmæle mod sidstnævnte Indvending og skrev: «Man vil i alle Hr. Phisters holbergske Roller finde den

samme Delikatesse i dette Punkt, der ikke griber slige Platituder som komiske Hovedmomenter, men glider let hen over dem.» Georg Brandes kalder i *Kritiker og Portræter* Phister for «Jeppes sande Defensor, der dækker ham mod Angreb og i Nødsfald hellere gør ham genial end frastødende.»

«Saa tit vi kunde fristes til at blive uvilligt stemte imod Jeppe», skriver han videre i denne Afhandling, «er Fremstilleren paa sin Post, lader hans Ulykke skimte, viser os hans Naivitet, minder os om hans Intelligens, og vil Du da vel nægte denne sølle Stakkel, dette store Barn, dette lyse Hoved din Sympati? . . . Skulde jeg lignelsesvis udtrykke, hvorledes Phister, selv naar han mest nøjes med at gengive, tager denne Rolle, da vil jeg sige: han behandler den som en fortrinlig Melodi, til hvilken han sætter et aldeles tilsvarende Akkompagnement af sin egen Opfindelse. Akkompagnementet er snart malende, snart karakterforklarende, snart komisk, men altid i Stilen».

Iblandt Phisters andre nye Roller fra denne Tid kan nævnes hans enøjede Kabinetskurer Babiesa i *Dronning Marguerites Noveller* en overordentlig karakteristisk og morsom skinsyg Ægtemand, Rigsdagskandidaten Minke i *En Valgdag*, hvori han med en ypperlig afpasset jydsk Dialekt og Diktionens fineste Nuancer gav et sandt og træffende Billede af en opblæst vigtig Skvadronør og forloren Politiker.

Phister har i sin Journal om denne noteret: «Mandag Aften den 24de Januar 1853 under den anden Opførelse af *En Valgdag* sagde Heiberg til mig: Jeg beklager,

at man ikke kan sætte Deres Nuancer i denne Rolle paa Noder, for at have et Mønster for, hvorledes en Rolle af den Art skal betones.»

Phister som Robertson i «De Deporterede».
(Efter Fotografi.)

Fra samme Aar er endvidere Robertson i *De Deporterede*, en i Maske og Holdning karakteristisk Fremstilling af en reduceret Eventyrer, der prøver paa at give Kavaleren; den dumt-skikkelige Ritmester v. Ahrn-

stedt i *Et Offer*, hvor Phister i Gang og hele Holdning karakteriserede Kavaleriofficeren, kom til Verden Aaret efter. Han fik Ideen til denne Figur efter en Middag hos sin Ven Politilæge Hecquets Svigerfader, Oberst Torp, hvor han traf sammen med flere Kavaleriofficerer.

Den 4de Febr. 1855 spillede Phister Saft i *Sovedrikken*, en Rolle han havde faaet meget mod sit Ønske. Ryge havde ved sin geniale Opfattelse og glimrende Udførelse skabt saa typisk en Figur af denne Rolle, saa at Phister mistvivlede om at kunne skabe en ny og bedre, og desuden var Ryges Saft i frisk Minde. Heiberg ønskede, at Schram skulde overtage Brause, Phisters tidligere Rolle, hvad denne indrømmede var i sin Orden, da Schram baade kunde spille Rollen og udføre Sangpartiet fortræffeligt. Hvad Saft derimod angik, saa bad han sig fritagen for dette Vovestykke og angav sine Grunde dertil for Heiberg. Da denne dertil bemærkede, at Stykket saa ikke kunde komme frem, hvis han vedblev at vægre sig, gav Phister omsider efter. Han bevarede den traditionelle Figur, hvad det ydre angik, men spillede forøvrigt Rollen efter sin egen originale Opfattelse.

Genoptagelsen af *Sovedrikken* gav Anledning til et Sammenstød og skarpt Ordskifte imellem Phister og Heiberg. Da Phister i Samtalen med Heiberg havde indvilliget i at spille Saft, fortalte denne ham, hvorledes han vilde besætte de andre Roller.

«Men hvem skal synge Møllerkonens Parti?» spurgte Phister.

«Ja, Møllerkonen,» sagde Heiberg, «hende havde jeg rent glemt; men det kan jo Jomfru Benedictsen synge.»

Phisters Svar bestod kun i et langtrukent «naa —» hvorpaa han gik.

Dagen efter kom Fru Heiberg paa Teatret og spurgte Phister, om han havde sagt, at Jomfru Benedictsen kunde synge Møllerkonens Parti. Hertil svarede han, at det aldrig kunde falde ham ind, men at hun for Resten havde én Betingelse for Rollen, hvad det ydre angik, nemlig en ubetydelig og lille Næse, saa at der blev Mening i hvad Mølleren sang:

«Og var det ikke min Næse, ha, ha,»
«Hvor skulde saa Knægten faa Næse fra?»

Fru Heiberg, der ikke yndede den omtalte unge Skuespillerinde og var lidt jaloux paa Grund af den Protektion, denne nød af Heiberg, blev henrykt over Phisters Svar og har rimeligvis fortalt Heiberg Historien lidt anderledes.

I al Fald kom denne nogle Aftener senere paa Teatret, hvor *Dina* skulde opføres og Forspillet just var begyndt. Phister stod fuldt maskeret og paaklædt som den fordrukne, rødnæsede Poul Gerhard tilligemed nogle andre Skuespillere deriblandt Ferslev og samtalede, da Heiberg i sorte Klæder og med hvidt Halstørklæde samt med sine Ordener paa, rimeligvis efter et Middagsselskab, kom ind i Foyeren. Da han fik Øje paa Phister for han henimod ham med de Ord:

«Det gør mig ondt, at jeg ikke kan opfylde Deres

Ønske med Hensyn til at lade Jfr. Benedictsen synge i *Sovedrikken*.

Phister svarede forbavset, at han ikke forstod, hvad Etatsraaden mente; men da Heiberg hæftigt og forbitret gentog Ordene, svarede Phister noget irriteret:

«Mit Ønske! Hr. Etatsraaden maa huske fejl; jeg har intet Ønske, hverken hos eller for Jomfru Benedictsen. Hr. Etatsraaden husker daarligt i Aften.»

Heiberg styrtede ud af Foyeren med de Ord: «Dette er uforskammet.»

Mellem 1ste og 2den Akt gik Phister ned paa Scenen, hvor Heiberg stod i en livlig Samtale med Sceneinstruktør Overskou. Da Heiberg fik Øje paa Phister, kom han hurtigt hen til ham og sagde: «Det er uforskammet af Dem — —»

Phister afbrød ham da pludselig med de Ord:

«Hvis De ikke lader mig i Fred her paa Teatret, gaar jeg op og klæder mig om og spiller ikke.«

Overskou fik nu Etatsraaden under Armen og gik med ham. Det var uheldigt, at Heiberg i den eksalterede Tilstand, han var, ligefrem fremkaldte dette Sammenstød midt under Forestillingen.

Fru Heiberg har i sine *Erindringer* fortalt hele denne Begivenhed, men rigtignok paa en ganske anden Maade, end den af Phister selv i *Et Nødværge* 1893 fortælles. I denne lille Pjece, som udkom, efter at Fru Heibergs Erindringer var afsluttede, tager han til Genmæle imod de direkte og indirekte Angreb, der rettedes mod ham i *Erindringerne*, og hans Referat af ovennævnte Sammenstød stemmer ganske med den

Opfattelse man dengang ved Teatret havde af det passerede, og som upaatvivlelig er den korrekte.

Efter Udgangen af den følgende Sæson, i hvilken Phister af nye Roller spillede blandt andre Ole Kaninstok i *Capriciosa* og Arv i *Jean de France* skrev han i sin Journal:

«Med denne Sæsons Slutning ophører mine lykkelige Dage ved Teatret, dersom vi ikke snart faar en anden Direktør og en anden Virksomhed.» Og nedenunder: «Nu har J. L. Heiberg berøvet Teatret Nielsen, M. Wiehe og Høedt. Vi skal nu glæde Publikum uden disse udmærkede Skuespillere! God Fornøjelse, kære Publikum!»

Forholdet mellem Phister og Heibergs blev aldrig godt igen: Phister betragtede senere stedse Fru Heiberg med rodfæstet Mistillid og anede bag hendes Handlinger skjulte Motiver; da Fru Heiberg saaledes inden Begyndelsen af Sæsonen 1864—65 tog sin Afsked, skrev han i sin Journal:

«Den 20de August 1864. Nu har Fru Heiberg igen taget Afsked. Hvem mon der nu skal ofres. Denne Gang kan det da ikke være Høedts Skyld. Hun er brillant! For Resten siges her, at hun har taget Afsked, fordi hun tror at have tabt sin Syngestemme.»

Fru Heiberg bevarede ligeledes paa sin Side altid en dyb Mistillid til Phister, men alligevel kunde hun dog undertiden lade sig dupere af ham. Saaledes huskede Fru Sødring, at hun en Dag — det var et af de sidste Aar, Fru Heiberg fungerede som Sceneinstruktrice — efter en Prøve saa Fru Heiberg og Phister staa i ivrig

Samtale. Da de kort efter skiltes, kom Fru Heiberg hen til Fru Sødring og sagde:

«Det er dog alligevel et mærkeligt Menneske, og der er sikkert gode Følelser hos ham. Vi stod lige og talte sammen om Lægernes store Opgave, og saa siger jeg: «Jeg har forfejlet mit Kald; jeg burde egentlig have været Læge!» — «Nej, Fru Heiberg, nej,» svarede han mig med virkelig bevæget Stemme, «De burde have været Præst!»

Idet samme kom Fru Heiberg til at se paa Fru Sødring og opdagede hendes satiriske Udtryk, hvorpaa hun hurtigt og med en kort Latter sagde:

«De mener -- ja naturligvis! Ja, han er en Ræv!»

Fra Slutningen af Halvtredserne skriver sig to saa forskellige Figurer som Herremanden Jørgen Uldsax i Thieles *Thyre Boløkse og Herremanden*, en stærkt tegnet Figur, hvori komisk Kraft forenedes med psykologisk Finhed, og Vinter i *Et Eventyr i Rosenborg Have*, en Rolle som Frydendahl og Foersom havde spillet før Phister. Han skabte en ny Figur og gav Vinter som en gammel podagristisk og meget elskværdig Kurmager. En Aften i Scenen med Jordemoderen Madam Sommer, der blev spillet af Madam Sahlgreen, slog hun Hatten af Vinter, saa den fløj ned i Orkesteret. Uden at lade sig konsternere og ganske i Situationen og Rollens Aand tog Phister sit store blomstrede Silkelommetørklæde og bandt det om Hovedet til stor Morskab for Publikum. Lidt efter kom Peter (Otto Zinck) ind og overlod den gamle sin Kasket, medens han løb efter

Hatten, der «var falden i Springvandet». Denne lille improviserede Scene vakte megen Munterhed.

Fra Begyndelsen af Treserne skriver sig Phisters fuldendte Fremstilling af Peponnet i *Skikkelige Folk*

Phister som Vinter i «Et Eventyr i Rosenborg Have».
(Efter Fotografi.)

(18de Marts 1860), denne godmodige, forhenværende Klædekræmmer, der under en forloren Skikkelighed stadig kommer med sit: «der er ikke noget skriftligt».

Hans Tale i 4de Akt til Svigersønnen var Glanspunktet i Fremstillingen; uden at opgive noget af Affektationen og uden at nærme sig Parodien virkede han her med vidunderlig Komik.

Nielsen, som skulde have spillet Bassecourt i Stykket, blev syg, før Prøverne begyndte og døde 5 Dage før Opførelsen den 13de Marts 1860. Det kongelige Teater tog mærkeligt nok ingen Notits af hans Døds- eller Begravelsesdag; senere hen blev en Mindefest givet. Edgar Collin fortæller i *Da Capo*, Teaterkalender for for 1889—90, at Heiberg, der aldrig opgav sin Antipati mod Nielsen, et Par Dage efter dennes Død sad i sit Hjem og skrev nogle Linier paa et Blad Papir. Hans Frue spurgte ham, hvad det var, han skrev?

«Aa,» svarede han, «det er kun en Gravskrift over Nielsen, og han læste:

«Som Helt for Melpomenes Dolk
«Man ofte saa Dig uskadt bløde;
«Men da Du kom blandt skikkelige Folk,
«Du fremmed Dig følte og — døde!»

Heibergs Animositet mod Nielsen var af gammel Datum; den skrev sig fra den Tid, da Jomfru Pätges var i Huset hos Wexschalls, hvor Nielsen var en stadig Gæst og generede hende med sit Kurmageri (jvfr. Fru Heibergs Livserindringer).

I December 1861 overtog Phister Poul i *Ungdom og Galskab* og glimrede her imellem sine Omgivelser ved sin naturtro Fremstilling af det gamle jydske Tyende, og 1ste September 1865 føjede han Per Degn i *Erasmus Montanus* til sit Holberg-Galleri. Han havde,

Tak for mange glade
Timer i vort gamle Kor
og Sangforening J. L. Thisted

af hans D

Blad

han skrev

en Gravskrift

Nielsen var af

fra den Tid, da Jomfru

hvor Nielsen var en

hende med sit Kurmageri (jfr.

1861 overtog Phister Poul i

gamle

Fremstilling af det gamle

1ste September 1865 føjede han Per D

Montanus til sit Holberg-Galleri. Han havde

5x

Tak for mange glade
Timer i din gamle Ven
og Kunstbroder J. L. Thiele

uden at bryde Traditionens Aand anlagt Rollen ganske forskellig fra sine to udmærkede Forgængere Ryge og C. N. Rosenkilde; han havde, som Jakob, Montani Broder, spillet sammen med dem begge i Stykket. Hvad han særlig pointerede var Degnens storslaaede Uvidenhed og Stupiditet i Forbindelse med en sveden Snuhed. Han havde anlagt en Maske, som meget mindede om Figuren paa Marstrands bekendte Billede.

Aaret efter fulgte Bazile i Komedien *Barberen i Sevilla*, en mesterlig opfattet og fuldendt komisk Figur af samme Støbning som hans Figurer i det franske Repertoire, Oldfux i *Det arabiske Pulver* og Skomager Tokkerup i *En Spurv i Tranedans*, denne sidste lille Rolle blev i hans Hænder en fremtrædende Figur.

I Sommeren 1864 havde Phister tredie og sidste Gang gæstet Kristiania, hvor han spillede et omfattende Repertoire og blandt andre Roller ogsaa udført Robert i *Amors Genistreger*, som han først en 5—6 Aar efter spillede i København.

Bjørnstjerne Bjørnson skrev den Gang:

«Phister er bleven saa skammelig bestjaalet. Vi ser jo nu, at her har næppe været én dansk Skuespiller, som ikke har smuglet ind af hans Ejendele; hvad han saa gør, har vi som en Genkendelse deraf; det han leverer, virker derfor ikke nok med Overraskelsens Magt! det er os mesterligt, men ikke nyt.»

Bjørnsons Iagttagelse er sikkert rigtig; Phister blev som alle store Skuespillere efterlignet af Kunstens mindre Præster.

VIII.

Sidste Virkeaar og Afgang fra Teatret.

Den 27de Maj 1867 var det 50 Aar siden, at Phister som Dreng optoges i det kgl. Teaters Balletskole. Om Aftenen opførtes *Scapins Skalkestykker* og *Abekatten*, i hvilke Stykker han havde spillet respektive 86 og 85 Gange. Ved sin Indtrædelse paa Scenen som Scapin i 2den Scene blev han af det tætbesatte Hus modtaget med Blomster og endeløs Jubel, og da Hultmann som Octavio i 3die Scene sagde Replikken: «Det er en Karl som — hvis han vil — kan være os til uberegnelig Nytte i alt, hvad der kan møde os» og i det samme tog en af Buketterne op, der laa paa Scenen, og rakte den til Phister, voksede Jubelen til en Ovation. Bifaldet varede ved under det næste Stykke, *Abekatten*, og kulminerede med en stormende Fremkaldelse efter Forestillingens Slutning.

Næste Aar indtraf atter en Festdag: den 27de Decbr. 1868 gik *Maskeraden* og *Nej*, begge Stykker for 150de Gang, og Aftenen blev en Jubelfest i Ordets egentlige Betydning. Phister udførte da ikke længere sin berømte Henrik i *Maskeraden;* han havde netop i

denne Sæson afgivet den til sin unge Elev Olaf Poulsen og selv overtaget Arv. Denne Figur blev i hans Fremstilling et Mesterstykke, navnlig var han uforlignelig

Phister som Arv i «Maskeraden».
(Efter Fotografi)

i Monologen i 1ste Akt, hvor Arv udrustet til Nattevagten i Skindkofte, stort Halstørklæde, rød Hue og Pibe i Munden udtaler sin Misundelse mod Henrik, fordi denne vil kalde sig Henrik von Æbeltoft, ligesom

ogsaa hans Sammenspil med den som Spøgelse udklædte Henrik var et Stykke fuldendt Komik.

I de sidste Aar Phister endnu virkede ved Teatret

Phister ved Slutningen af Treserne.
(Efter Fotografi.)

spillede han af nye større Roller den elskværdige gamle Grøn i *Grøns Fødselsdag* og Hummelskou i *Syvsoverdag*; endvidere ikke mindre end 5 Smaaroller hos Holberg: Tobias i *Mester Gert Westphaler*, Espen i

Jean de France, Jens Olsen og Gunild i *Barselstuen* samt Arv i *Henrik og Pernille*.

Den 3die Maj 1872 gik *Den Stundesløse* for 200de Gang, i hvilken Anledning der i Følge Ministeriets Resolution udbetaltes Phister og Kone 500 Rdlr. som Anerkendelse af deres Fortjenester i den Holbergske Komedie paa den danske Skueplads.

Phister havde allerede i nogen Tid tænkt paa at afslutte sin Virksomhed og søge sin Afsked. Da han en Aften spillede i *Scapins Skalkestykker*, kom han i en Scene med Octavio pludselig til at stoppe ved et Ord, men saa umærkeligt, at hverken hans Medspillende Hultmann eller Suflør Boje, endsige Publikum, anede det. Han blev lidt underlig tilmode derved, men da det nogen Tid efter gentog sig, indgav han straks sin Ansøgning om Afsked til alles store Forundring.

Dronningen, Prinsesse Thyra og flere af den kongelige Familie kom hyppigt i Teatret, da det rygtedes, at Phister vilde forlade det, og Dronningen spurgte ved en Lejlighed Phister om Grunden, «hun selv, Kongen og Prinsesse Thyra havde ofte hørt og set ham spille, men aldrig kunnet spore Svaghed eller Usikkerhed hos ham.»

«Ja, Deres Majestæt,» svarede Phister, «det er netop Grunden, hvorfor jeg gaar nu, at Deres Majestæt ikke skal komme til at spore noget.»

Den 21de Maj 1873 stod paa Teaterplakaterne:

Med Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.
Forestilling for Instructeur Phister ved hans Afgang fra Theatret.

Henrik og Pernille,

Comedie i 3 Acter af Holberg.

Personerne:

Leander	Hr. Hultmann.
Henrik, hans Tjener	— Phister.
Arv, en Gaardskarl	— O. Poulsen.
Leonore, Leanders Forlovede	Frk. Jensen.
Pernille, hendes Pige	Fru Phister.
Magdelone, en gammel Kone	Frk. H. Andersen.
Jeronimus, Leonores Fader	Hr. Cetti.
Leonard, Leanders Ven	— Gundersen.
En Notarius	— Meyer.

Pas de trois

dandses af Frkne. Westberg, Scholl og Schousgaard.

Ja!

Vaudeville-Monolog af J. L. Heiberg.

L. Spohr: Arie af „Jessonda, synges af Hr. N. Simonsen.
Venzano: Vals-Arie synges af Fru Levinsohn.

Epilog.

Alle Billetter var flere Dage i Forvejen revne bort til dobbelte Priser.

Da Phister traadte ind paa Scenen og for sidste Gang viste sig i Henrik-Skikkelsen, gav den bevægede Stemning sig Luft i endeløs Jubel og Bifald, medens Blomsterbuketter regnede ned til ham paa Scenen. Efter Stykkets Slutning fortsattes Jubelen med en saadan Ostentation, at Hultman maatte frem foran Tæppet og meddele, at Phister efter Forestillingens Slutning vilde vise sig for Publikum.

I Monologen *Ja!* fik Publikum Lejlighed til at tage Afsked med Klokker Link, og til Slutning fremsagde Phister dybt bevæget en Epilog, som Høedt havde skrevet i Dagens Anledning:

«Paa denne Scene, hvor jeg nys har sluttet
En Virken, som var hæftet til Minuttet,
Men dog har været lykkelig og lang —
Staar jeg i Aften nu for sidste Gang.

Tillad mig da, mens Tanken gaar tilbage
Og samler i en Sum de gamle Dage,
At bringe Dem for alt mit lange Held
En dybtfølt Tak, et inderligt Farvel!

Farvel og Tak for Deres Bifaldslatter
Hver Gang De saa Dem i min Musas Spejl
Og dobbelt Tak, for hvad jeg dobbelt skatter,
For Deres Skaansomhed mod mine Fejl!

Beskyt som hidindtil vor Scenes Hæder,
Og skærm den Kunst, som end er mig saa kær,
Jeg glemmer aldrig, ved jeg, disse Bræder
Og glemmes, haaber jeg, ej ganske her!»

Under en ustandselig Jubel blev han fremkaldt, og da Tæppet hævede sig sidste Gang for den gamle Mester, rejste hele Publikum og det tilstedeværende Kongehus sig for at hædre ham.

Dagen efter blev han tilsagt til en privat Audiens hos Kongen, der personlig bragte ham sin Tak og forærede ham en Brillantnaal med sit kongelige Navnetræk. — Phister blev i Anledning af sin Bortgang fra Teatret udnævnt til Professor.

Inden Forestillingen skrev Phister i sin Journal:

«Nu gaar jeg paa Teatret for at ende min Skuespillervirksomhed med Henrik i *Henrik og Pernille*, Klokker Link i *Ja* og en skøn *Epilog*, forfattet af min Ven Høedt.

Gid jeg maa være heldig denne sidste Aften.»

Og Dagen efter tilføjede han:

«Gud være lovet, det gik godt. For denne Aften fik jeg en Feu af 2254 Rdlr., samt 200 Rdlr. og en Brillantnaal med min Konges Navnetræk. Hvorledes har jeg fortjent denne Aftens Lykke?»

Bournonville skriver i *Mit Theaterliv:* «En af de sidste Teaterforestillinger i Sæsonen var Phisters Afskedsbenefice, ved hvilken Lejlighed Publikum paa den eklatanteste Maade sagde Farvel til den ypperlige Skuespiller, der ved sin Bortgang efterlader et Savn, der vanskeligt vil kunne erstattes, et Savn, der føles meget stærkt og navnlig af dem, der har kendt hans mangesidige Talent i dets fulde Udstrækning. Thi for at udfylde den Breche, der var brudt ved hans Bortgang, udfordredes i det mindste 4 gode Skuespillere.»

d. 21de Mai 1873
Kl. 5.

[illegible]

Henriette [illegible] Henrik [illegible]
[illegible]

[illegible]

Gud [illegible]
Den denna Aften [illegible] Jeu af
[illegible] 200 rdr) [illegible] 225 rdr.
[illegible]
[illegible]

Meget faa Skuespillere kan stilles ved Siden af Phister, ikke blot for den store Betydning, han har haft for det Teater, hvor han virkede, men for den dramatiske Kunst i det hele taget. I de 24 holbergske Stykker, som blev opførte i det Tidsrum af 50 Aar, han var ved Teatret, har han medvirket i alle, med Undtagelse af *Melampe*. Af smaa som af store har han fremstillet 52 forskellige holbergske Figurer. I ét og alt har han paa det kgl. Teater spillet 649 forskellige Roller, og efter hans Journal er han fra Sæsonen 1837—38 at regne optraadt 6088 Gange. Regner man nu de Gange, han i det foran liggende Tidsrum fra 15de Maj 1819 er optraadt, vil det hele løbe op til noget over 8000 Gange.

Phister havde tjent under 4 Konger og ofte modtaget Beviser paa deres Naade og Velvilje; hans Loyalitet var bekendt. Den første Gang han talte med Frederik den 6te var ved en Nytaarsaudiens. Phisters egentlige Ærinde var «at bede om Forskud paa den Benefice for Flid og Talent», som blev tilstaaet de mere fremragende Skuespillere og Skuespillerinder, og som han med Tiden kunde vente at ville faa. Han var nemlig altid i Forlegenhed for Penge; da han blev konfirmeret, skyldte han saaledes flere Hundrede Rdl. bort. Af sin forholdsvis lille Gage kunde han ikke leve det flotte Liv, som hans Tilbøjelighed og Forfængelighed nu engang havde vænnet ham til. Hans Ekstravagancer med Klæder, syede hos den dyreste Skrædder, hans Maaltider paa Byens fineste Restauranter, hans Rideheste o. s. v. havde bragt ham i en Gæld,

der tvang ham til at gøre Bekendtskab med Aagerkarle. Da han kom ind til Kongen, spurgte denne, hvem han var?

Ja, hans Navn var Phister, og han var Skuespiller ved det kongelige Teater.

«Naa en Søn af den gamle Phister,» vedblev Kongen.

«Nej, Deres Majestæt.»

«Naa,» vedblev Frederik den 6te, «ham, der spiller Henrik, det er altsaa Dem!»

«Ja, Deres Majestæt.»

«Men den anden», indvendte Kongen, «ham, som spiller de gamle Mænd?»

«Ja, Deres Majestæt, det er ogsaa mig.»

«Men saa er De jo en stor Skuespiller,» udbrød Kongen. «Naa, hvad er det saa, De vil?»

Saa kom Phister med sit Andragende.

«Ja, ja,» svarede Kongen, «De har jo ingen stor Gage, og De spiller mere end de fleste — nu skal jeg se, hvad jeg kan gøre.»

I Etatsraad Kirstein, Meddirektør under Holstein, havde Phister ingen god Talsmand. Engang spurgte Frederik den 6te ham, hvorfor Kirstein var saa vred paa ham. Phister svarede, at det maatte være en Fejltagelse, da Etatsraaden absolut maatte holde meget af ham.

«Saa, hvorfor det?» spurgte Kongen smaaleende.

«Jo, Deres Majestæt,» svarede Phister, «jeg opfylder alle min Direktørs Ordrer punktligt. Siger han, at der er Prøve Klokken 11, saa møder jeg; jeg spiller saa-

godt som hver Aften 1 à 2 Roller — saa Etatsraaden maa da absolut elske mig.»

«Haa! Haa! Haa! Naa maa han det,» udbrød Kongen leende, «ja De er god nok!»

Phister mødte aldrig Prinsesse Caroline paa Gaden, uden at denne standsede ham med de Ord:

«Naa, Phister, har De noget morsomt at fortælle?»

Adskillige Aar efter, da Frederik den 7de var bleven Konge, mødte Arveprinsesse Caroline Phister med sin lille Søn, der dengang var 7 Aar, ude i Grønningen; hun standsede og indlod sig i Samtale med ham.

«Er den lille Dreng Deres Søn?» spurgte hun.

«Ja, Deres kongelige Højhed, han er min eneste Dreng! Buk for Hds. kgl. Højhed Arveprinsessen, Fritz!»

«Du ser ud til at være en flink Dreng,» vedblev Prinsessen. «Kan Du noget af din Fædrelandshistorie?»

«Ja,» svarede Phister, «den er hans bedste Læsning!»

«Hvem er Konge i Danmark, Fritz?» spurgte Faderen Drengen.

«Kong Frederik den Syvende,» svarede denne.

«Og hvem er hans Gemalinde?»

«Grevinde Danner!» svarede Drengen.

«Hvorfor er hun hans Gemalinde,» spurgte Faderen.

«Fordi hun er den artigste Pige i hele Landet!» gensvarede Drengen med stor Alvor og Præcision.

Arveprinsessen lo og sagde til Phister:

«Men Phister, hvor kan De lære Barnet saadan noget?»

I Oktober 1850 var Rosenkilde og Nielsen paa Heibergs Indstilling blevne Riddere af Dannebroge. Et Rygte vilde vide, at Phister ogsaa havde været indstillet, men at Grevinde Danner havde bevirket, at han var bleven strøget af Listen. Vist er det, at Grevinden ikke var gunstigt stemt mod ham; Kammerherre Berling gjorde gentagne Gange forgæves Forsøg paa at faa Phister med i en snevrere Kres af Skuespillere, hvoriblandt var Foersom, P. Knudsen og Schram, der tilbragte nogle Dage paa Frederiksborg Slot ved Juletid. Omsider blev Phister sammen med W. Holst Ridder den 10de Juni 1852.

Den 2den Maj 1861 skrev han i sin Journal: «Jeg modtog i Gaar fra Kong Frederik den 7de et Sølvfad med Kande og Bæger, som Bevis paa Hans Majestæts Tilfredshed med min Udførelse af Henriks Rolle i *Den politiske Kandestøber.*» Kongen havde Aftenen forud overværet en Opførelse af denne Komedie.

Phister forandrede ikke sin Betragtning af Grevinde Danner, og ved Frederik den 7des Død skrev han i sin Journal:

«15de Nov. 1863 døde Frederik d. 7de. Teatret lukket til 27de December. Nu er vi da forskaanede for at se Louise Rasmussen ved Kongen af Danmarks Side.»

Den 17de Maj 1867 udnævnte Kong Christian den 9de Phister til Dannebrogsmand.

I Slutningen af Sæsonen 1860—61, den 24de Maj, var Phister bleven udnævnt til Instruktør ved Teatret

efter Indstilling af Teatrets Chef Tillisch. Denne Udnævnelse havde sin egen Historie.

Phisters ældste Datter, Sophie, Datterdatter af Oehlenschläger, skulde have Bryllup med cand. philol. Adjunkt, senere Rektor Ankjær i Horsens, i hvilken Anledning han søgte det Holbergske Brudeudstyrslegat. Hans Niece, Frøken Ingerslev, Datter af forhenværende Rektor, Professor Ingerslev, havde et Par Aar i Forvejen faaet det, da hun skulde have Bryllup med Løjtnant Gandil; Phister antog derfor, at hans Datter Sophie, Oehlenschlägers Datterdatter, maatte være lige saa kvalificeret hertil.

Konsistorium ved Universitetet var Legatbestyrelse, og til dettes enkelte Medlemmer henvendte Phister sig da personlig. Professorerne Clausen og Eschricht indvendte begge, at han ingen Rang havde, hvilket i Følge Fundatsen krævedes. Phister, som havde forsynet sig med en Kopi af Fundatsen, viste nu de lærde Herrer, at der i denne slet ikke var Tale om nogen Rang, men at der stod, at Ansøgerinden skulde være «en fornemme og skikkelig Jomfru», og længere fremme, «at hendes Herkomst er fornemme og reperterlig, om endskønt den ej var saa høj af Rang, og hun selv har levet tugtig og skikkelig og haver et ustraffet Navn og Rygte».

Madvig udtalte derimod straks, at Phister efter hans Anskuelse burde have største Adkomst, da næppe nogen havde virket mere for at hædre Holbergs Minde end han og hans Hustru.

Sagen kom Tillisch for Øre, og han foreslog Phister,

at han vilde indstille ham til Professor; men da denne bestemt undslog sig herfor, udnævntes han til Instruktør, saaledes at han kom i Rangklasse med virkelige Krigsraader, 5te Kl. Nr. 8, og paa denne Maade blev hans Datter kvalificeret til at faa Legatet.

Da Phister 1873 forlod Teatret, blev han, som ovenfor omtalt, af Kongen udnævnt til Professor og tildelt Fortjenstmedaillen i Guld.

Phister havde i sit Teaterliv, der spændte over et Tidsrum af over 50 Aar, virket under flere og højst forskellige Direktioner. Da han som 10 Aars Dreng blev optaget i gamle Bournonvilles Balletskole, var Kammerherre Holstein Chef, en Post han beklædte til 1840. Til ham var i Aarenes Løb adjungerede flere Meddirektører, saaledes Professor Rahbek, Etatsraaderne Olsen og Collin, Justitsraaderne Molbech og Kirstein samt Etatsraad Adler. Efter Holsteins Afgang blev Overhofmarskal Levetzau Chef til 1849, da det kongelige Teater overdroges Staten og henlagdes under Kultusministeriet. Chefstitelen faldt bort, og Professor J. L. Heiberg, tidligere Teatrets Censor, blev valgt til Direktør. Han blev 1856 efterfulgt af Professor N. V. Dorph med Sekretær i Kultusministeriet Christensen som Kommiteret; Aaret efter gik Dorph af, og Christensen blev konstitueret som Direktør, indtil Etatsraad C. Hauch udnævntes til Direktør 1858 med Christensen som 2den Direktør ved Siden. Endelig 1859 overdrog den nye Kultusminister Monrad Styrelsen til Gehejmeraad Tillisch, Chefstitelen kom atter frem og er siden bibeholdt. Etatsraad Kranold afløste Tillisch

1864, og to Aar efter (1866) veg Kranold Pladsen for Etatsraad Linde, der med Justitsraad Berner ved sin Side som Intendant styrede Teatret i ti Aar og saaledes endnu sad ved Roret, da Phister trak sig tilbage.

Phister havde i sine første Aar ved Teatret som Elev ikke saa sjælden været stævnet for Direktionen for Gavtyvestreger og Spilopper; det var ogsaa senere umuligt for hans Naturel og livlige Temperament ikke at komme i Konflikt med Reglementer og Love.

Kirstein, der strengt varetog Økonomien, havde fundet paa at lade alle Slags Spisevarer, som skulde nydes paa Scenen, afskaffe og i deres Sted anskaffe Atrapper af Blik. 1832 skulde Phister som Oskar i *Kostgængeren* i næstsidste Scene komme ind med et Fad stegte Kyllinger til Jfr. Jørgensen, der spillede Madame Guillaume. Der var ved de tidligere Opførelser af Stykket blevet leveret virkelige stegte Kyllinger, men den Aften var det nye Besparingssystem traadt i Kraft til stor Forbitrelse for Personalet. Jfr. Jørgensen, der ogsaa var indigneret over dette Kniberi, opfordrede Phister til at gøre nogle Løjer med Kyllingerne. Han kom da farende ind med Fadet, hvorpaa Kyllingerne laa, men lod det med et Brag falde paa Gulvet, saa at Publikum brast i Latter, der tiltog, da han tog fat i det ene Kyllingeben og saaledes løftede hele Anretningen, baade Fadet og Kyllingerne, op fra Gulvet. Han stod noget og saa paa Fadet og udbrød derpaa:

«Madame, de er brændte sammen med Fadet!»

Kirstein blev naturlig forbitret, men Phister gav den uskyldige og snoede sig fra det.

Kirstein havde ladet opslaa i Foyeren, at ingen af Personalet maatte opholde sig i Kulisserne, naar vedkommende ikke var med i den paagældende Akt. Teaterinspicient Lund, hvem det paalaa at holde Kontrol i saa Henseende, havde allerede oftere noteret Phister for Overtrædelse af Forbudet. En Dag blev Phister saa kaldt ned til Kirstein, fordi han Aftenen i Forvejen, som Troels i *Barselstuen*, havde staaet i Kulissen i 2den Akt og set paa Barselvisitterne. Han indrømmede, at han havde staaet dér, og tilføjede, at det maatte han blive ved med, saa længe han spillede den Rolle. Kirstein udbrød rasende, at i saa Fald skulde han selv tage ham i Nakken og drive ham ud. Phister blev irriteret, men bekæmpede sig, og svarede roligt:

«Det skal Etatsraaden ikke gøre, for jeg vil i saa Fald ikke svare for Følgerne».

Derpaa gik Phister sin Vej.

Om Eftermiddagen kom der Bud til ham fra Teatret, om at møde hos Kirstein i Direktionsværelset. Phister mødte ikke. Da Teaterbudet Walsøe næste Dag hentede ham med en Droske, var Kirstein, som havde konfereret med sine Meddirektører, betydelig afkølet og gjorde Phister en Undskyldning i Regissørerne Liebes og Stages Nærværelse.

Forholdet mellem Phister og Kirstein blev naturligvis ved denne Historie mere spændt end det havde været.

I det hele taget kan man sige, at Phister ikke har staaet i noget egentlig Hengivenhedsforhold til de Di-

rektører, som han virkede under. Han opfyldte sine Pligter som Skuespiller bestemt og nøjagtigt, mødte altid præcist til Prøverne og ligesaa til Forestillingerne om Aftenen, ja i Regelen længe før Tiden, var færdig med sine Roller og Sangpartier paa første Prøve, og, hvad røde Plakater angaar, har næppe nogen skaffet Teatret færre end han. Men han stod ofte i Opposition til Direktionen, hvortil der vel til sine Tider ogsaa kunde være Anledning. Han udtalte altid sin Mening højt og lydeligt, hvorledes saa end velvillige «Kammerater» refererede videre. Saaledes erklærede han sig i Begyndelsen af Fyrrerne, i en mellem Levetzau og Collin opstaaet Konflikt, aabent for den første dels, fordi denne altid havde behandlet ham med Hensynsfuldhed og udsøgt Høflighed, dels ogsaa, fordi han havde sat sig i Hovedet, at Collin hadede ham.

Heiberg var den 23de Juli 1849 bleven Direktør for Teatret. Hvad dets indre Tilstand angik, var der en Del Uorden i de fleste af Forvaltningens Grene, Disciplinen var slap, og Protektion gik stærkt i Svang. Men man var bleven vant til denne patriarkalske Slendrian, hvor Direktionen nød alles Højagtelse og Hengivenhed. Heiberg blev af Publikum imødeset som den Messias, der skulde begynde Reformationsværket og den nye Æra for Teatret. Han besad stor aandelig Myndighed, men havde i Grunden aldrig udmærket sig som nogen praktisk Mand. Han var i Hjertet Aristokrat og indtog en konservativ Holdning ligeoverfor den ved Grundloven opvaagnede Frihedsbevægelse, der i de Aar brød frem i alle Forhold, og som selv-

følgelig ogsaa naaede de kunstneriske. Han holdt paa sin Autoritet og hævdede sin Direktørmyndighed som Æstetiker. Dette blev Anledningen til den bekendte Konflikt med Høedt, som senere kom til Udbrud.

Høedt var gaaet til Teatret af sand og varm Interesse for Skuespilkunsten, som Fru Heiberg skriver i sine *Erindringer*, «i den Tro, at han havde en reformatorisk Mission at udføre, men som det ligefrem var en Forsyndelse, en Troløshed at afbryde om saa Kampen skulde være nok saa haard». Hertil føjer A. C. Larsen i sin Pjece *Taler og Skuespiller* disse Ord: «Alle vi, der har kendt Høedt, maa vedgaa, at dette er uimodsigeligt, han ejede ikke en Udholdenhed, der i mindste Maade svarede til hans store Selvfølelse, men Dommen over ham bliver uvilkaarlig mildere, naar vi betænker, hvorledes han endte, at Vanviddets Taager omsider sænkede sig over hans Sjæl — et Vanvid, der allerede var tilstede i hans første Manddoms Aar».

Saa meget er i alt Fald vist, at Høedt tænkte paa alt andet end Oprør og Mytteri, og at han havde en sjælden Forstand paa Skuespilkunst. Heiberg, hos hvem han fandt alt andet end Sympati, betragtede denne «Aventurier» med skeptisk Overlegenhed, medens denne før sin Debut havde kendt og været en kær Gæst i flere Teaterkrese, saaledes i Rosenkildes, Wiehes, Nielsens og Bournonvilles Hjem, hvorom Frk. Charlotte Bournonville i to Artikler i *Dannebrog*, Mai 1896, med Overskrift *Michael Wiehe og Høedt*, og Fru Sødring i sine *Erindringer* har givet udførlige Meddelelser.

Fru Sødring skriver, at «Høedt som ung Student

ofte kom i gamle Rosenkildes Hus, hvor han var en velset og kærkommen Gæst. Han var i Besiddelse af Jævnhed og Godmodighed og sluttede sig nær til Moder, som holdt meget af ham. Han vandt hendes Hjerte ved sin Hyggelighed og sit gode Gemyt». For hende selv var han en trofast Ven og god Raadgiver. Endvidere skriver hun: «Høedt var efter mit Skøn den første Sceneinstruktør Teatret i min Tid har haft. Han var pligtopfyldende, besjælet af varm Interesse, samvittighedsfuld, ikke Spor af borneret og i høj Grad udholdende og taalmodig».

Frøken Bournonvilles Artikel fremstiller Høedt aldeles upartisk, som han var, med sine Dyder og Lyder. Hun skriver etsteds: «Han var Mand for at svinge Satirens Svøbe endog med en Virtuositet, der ganske vist blændede Tilhørerne, men som tillige skaffede ham bitre Fjender blandt dem, hvem Snærten traf — og den traf forfærdeligt sikkert. Han var i det hele uforsigtig i sin Tale, men underligt nok, saa var den Uforsigtighed, der traf Fru Heibergs uforsonlige Vrede — og som ligefrem blev skæbnesvanger for ham selv — en af de moderateste, han nogensinde har udtalt. Fru Heiberg skriver jo, at det var i et Aftenselskab hos Bournonville, at Høedt havde revet hende ned, uden at hun dog nævner, hvori Nedrivningen bestod. Jeg husker tydeligt hvert Ord, Høedt sagde, saa meget mere, som Fader ikke billigede hans Udtalelse. Han ankede kun over, at Fru Heiberg i Ophelias Vanvidsscene bar den traditionelle Vanvidsdragt og udslagne Haar; at hvis hun havde beholdt sin oprindelige Paa-

klædning, vilde hendes Vanvid have virket mere gribende, medens det nu paa en Maade var annonceret ved Dragten. Da en tilstedeværende ytrede, at den Scene endda var rørende nok, udbrød Høedt meget ivrig:

«Nej, naar en ung Dame kommer op til Hoffet i Natsærk og med uredt Haar, saa maa hun te sig som bindegal, hvis det skal gøre nogen Virkning».

Fru Heiberg, som ved sin Mands Udnævnelse til Direktør for det kongelige Teater, kom til at staa i et vanskeligt Forhold til sine daværende Kammerater, havde ikke Styrke og Resignation nok til at undgaa Skærene og fik snart en mindre heldig Prestige ved Teatret. Et Par Smaatræk er Vidnesbyrd derom. Madam Nielsen og Jfr. Pätges havde i den gamle Teaterbygning det saakaldte «store Skuespillerindeværelse» til at klæde sig i. Nogen Tid efter at Heiberg var bleven Direktør, blev Madam Nielsen, uden Anledning fra hendes Side, flyttet ind i et af de smaa Værelser, hvor Pladsen var meget kneben. En Dag viste hun Fru Heiberg, hvorledes hun havde indrettet sig og ytrede, at hun nu kun manglede et stort Spejl.

«Et stort Spejl!» gentog Fru Heiberg. «Ja — det har Teatret vist ikke Raad til at bekoste».

Heiberg kom netop forbi den aabne Dør, og, da Madam Nielsen gentog sin Ytring, sagde han, at det selvfølgelig skulde blive anskaffet.

Et andet og lignende Træk: *Christian den IV.s Dom* af Søtoft skulde genoptages i Begyndelsen af Heibergs Direktorat. Madam Nielsen skulde spille Katharina

Juul og henvendte sig til nulevende Professor Vermehren, en god Ven af det Nielsenske Hus, om at være hende behjælpelig med et tidssvarende Kostyme. Paa Frederiksborg fandtes et Portræt af Katharina Juul, som han tog en Tegning af og komponerede derpaa efter hollandske Billeder en Fløjels Nederdel til Dragten. En Aften traf Madam Nielsen sammen med Fru Heiberg oppe i Skuespillerindelogen og fortalte hende om sin nye Dragt til *Christian den IV.s Dom.*

«Fløjl!», udbrød Fru Heiberg, «nej, det kan Teatret ikke have Raad til at koste, De maa kunne finde en meget brugelig Dragt i Teatrets Garderobe».

Da Madam Nielsen ikke desto mindre henvendte sig til Heiberg, var der fra hans Side intet i Vejen for, at hun fik Dragten, som hun ønskede den.

I de senere opstaaede Konflikter imellem Heiberg og Høedt og Heiberg og Phister, som Overskou i sin Teaterhistorie har fortalt i Favør af Heiberg, tog Fru Heiberg, som naturligt var, sin Mands Parti og har i sine *Erindringer* ikke kunnet undgaa at være stærk paavirket af lidenskabelig Partiskhed. «Hun var», skriver A. C. Larsen i *Taler og Skuespiller* «i en sørgelig Grad blottet for Evne til objektiv Historieskrivning. Af alle de Indsigelser, der blev nedlagte imod hendes Bog, da den udkom, fremgaar, at næsten alt, hvad der endnu kan kontrolleres, var urigtigt; hun ejede en højst mærkelig Evne til at arrangere Begivenhederne saaledes, at hun selv kom til at staa i det mest glimrende Lys med en Helgenglorie om sit Hoved, medens der faldt

sorte Skygger over dem, der havde haft den Ulykke at være hendes Modstandere.»

I denne Sammenhæng kan anføres nogle Ord af Fru Heibergs nyeste Biograf Clara Bergsøe; denne siger i sin Bog *Johanne Luise Heiberg:* «Kun hendes Nag til Oprørerne kølnedes ikke. Her træffer man trods Draperiet de sikre og bestemte Linier tildels grundede i hendes orientalske Oprindelse, stærk i Nag, stærk i Hengivenhed. Hendes Fjender døde alle tidligt, i det mindste længe før hun, og Høedts tragiske Endeligt, der pegede paa et nervøst oprevet Temperament, kunde have virket forsonende paa mange. Men den Art Forstaaelse — det var ikke Tidens og hendes Styrke. Han har været saa uadskillelig forbunden med hendes Livs Sorg, den «stille nagende Smerte», at hendes stærke og usædvanlige Natur her har holdt fast paa sin første Opfattelse».

«Fru Heiberg var», vidner Fru Sødring i sine *Erindringer*, «forud indtagen mod Høedt, før hun lærte ham at kende». Hun frakendte ham enhver Gnist af Talent, tillagde ham en slet Karakter og en dæmonisk Indflydelse paa M. Wiehe. Hadet til Høedt skrev sig væsentlig fra Jalousi. Det var en offentlig Hemmelighed, at hun saa mere i M. Wiehe end den unge geniale Skuespiller (jvfr. Fru Heibergs *Erindringer*, III 234; A. C. Larsens *Taler og Skuespiller*, 34; Clara Bergsøe: *Johanne Luise Heiberg*, 61—66).

At det var Wiehes store Hengivenhed for Fru Nielsen, der paavirkede ham i hans Optræden i *Hamlet-*

Affæren, og at han stod bag ved Høedt og drev ham til det afgørende Skridt, er en bekendt Sag.

Phister stod som anført i Oprørernes Lejr, og det lille Hof, som Fru Heiberg altid omgav sig med, forsømte ikke at male disse saa sorte som muligt. Han havde dog aldrig noget egentligt Sammenstød med hende, førend hun, efter sin Afgang som Skuespillerinde, var bleven Sceneinstruktrice, og i denne sin Egenskab overværede Høedts Elev, den unge Betty Schnells Prøve. Han har i et Brev til Fru Hennings, i Anledning af dennes 25 Aars Jubilæum, selv fortalt herom. Brevet lød saaledes:

«Højstærede kære Fru Hennings.

Paa 25 Aarsdagen for Deres første Optræden paa det kongelige Teater bringes Dem herved den hjerteligste Lykønskning fra den gamle forhenværende Skuespiller, hvis Syn er for svagt til, at han selv kan skrive, og hvis Høreevne desværre i det sidste Aar er aftagen, saa at han ikke har kunnet høre, hvad der tales paa Scenen. Men Erindringen om de mange skønne Øjeblikke, Deres Kunst har skænket ham, har han Gudskelov tilbage.

Ja, kære Fru Hennings, bestandig vil jeg huske den Dag, da Deres fortræffelige Lærer lod Dem aflægge Prøve for Fru Heiberg, Konferensraad Linde og mig — en Prøve, der blev mærkværdig, ikke blot ved Elevens udmærkede dramatiske Udvikling, men ogsaa ved to hinanden modsatte Bedømmelser, idet nemlig Fru Heiberg, til alles Overraskelse og

mod al Skik og Brug, i Lærerens og Elevens Nærværelse gav det ubegribelige Raad, at den unge Pige burde anvende endnu et Par Aar paa sin kunstneriske Uddannelse. Jeg saa paa Høedt, som var bleg af Forbitrelse, og paa den unge Betty Schnell, der kæmpede med Taarerne, og saa var det, at jeg tog Ordet.

«Tør jeg spørge, er nu Turen til mig at sige min Mening? — En bedre Prøve har jeg aldrig set. Mit Raad er dette: spil De Komedie, min unge Pige, hellere i Dag end i Morgen — notabene — hvis De kan faa Lov til det!»

Modtag nu, kære Fru Hennings, en hjertelig Tak, ikke blot, fordi De saa trofast har indfriet, men ogsaa, fordi De har ydet saa langt ud over det gode Løfte, Deres første Prøve gav. En Tak for Deres fortræffelige Fremstilling af Uskyld, Ynde, Skælmeri og dyb Følelse! Endnu engang Tak for de mange skønne Minder, De har skænket Deres gamle hengivne, Dem beundrende

J. L. Phister.»

Med Hensyn til Fru Heiberg som Sceneinstruktrice skriver Bournonville i *Mit Theaterliv*: «Det kunde ikke andet end gøre et besynderligt Indtryk at se den geniale Skuespillerinde, hvis Ynde og Elskværdighed havde været Hoved-Elementet i hendes kunstneriske Fremtræden, nu som gammel Kone gaa omkring og kommandere med en Embedsmine og en Stemme, der intet havde tilbage af det Trylleri, der tidligere havde

henrevet Kunstens Venner. To Ting havde hun imidlertid beholdt fra sine Velmagtsdage, nemlig sin Protektionslyst og sine udprægede Antipatier». Fru Heibergs Had til Høedt gentog sig i Antipati mod hans 3 Elever Jfr. Julie Smith (senere Fru Paetz), Jfr. Agnes Lange (senere Fru Nyrop) og Jfr. Betty Schnell (senere Fru Hennings).

Som Sceneinstruktrice afbrød hun Phister under en Prøve paa *Kvindens Vaaben*, hvor han spillede Baron Montrichard, med de Ord:

«Ethvert dannet Menneske, der kan Fransk, siger ikke Enthusiasme, men Angthusiasme.»

«Undskyld Fru Heiberg», svarede han, «men, naar jeg siger det, som jeg gør, saa er det i Følge min Opfattelse af Rollens Karakter.»

Ved en Prøve paa *Barselstuen* vilde hun have, at 5te Akts 3die Scene, hvor Gunild kommer ind og sætter Hornene paa Corfitz, skulde foregaa paa aaben Gade. Phister protesterede, og, da Ad. Rosenkilde ogsaa fandt, at det baade var stridende mod Traditionen og ikke i mindste Maade fremgik af Teksten, blev der intet af.

Phister besad stor Ambition; her skal anføres et Par Træk. Teaterchef Tillisch var en aristokratisk og fornem Mand. Han plejede i Sæsonens Løb holdsvis at se de mere fremragende af Teaterpersonalet hos sig til Middag. En Dag kom Walsøe, Teaterbudet, paa Teatret til Phister og skulde hilse fra Excellencen, om han den og den Dag vilde komme ud og spise til

Middag hos ham. Phister studsede, saa vist paa Walsøe og spurgte:

«Vil De gøre Løjer, Walsøe? Hvad er det nu De har for.»

Walsøe forsikrede, at han havde Chefens Ordre til at sige det.

«Nej hold nu op! Tror De, at det kunde falde Chefen ind at lade mig tilsige til en Middag ved Teaterbudet.»

«Ja men, hvad skal jeg saa svare Excellencen?» spurgte Walsøe.

«Svar ham hvad Fanden De vil», sagde Phister og gik sin Vej.

Det samme gentog sig et Par Gange, indtil Tillisch en Dag traf Phister paa Teatret og sagde:

«Naa, De vil nok aldrig komme ud og spise hos mig!»

«Jo, Deres Excellence», svarede Phister, «naar Deres Excellence gør mig den Ære at indbyde mig, skal det være mig en Fornøjelse.»

Saa kom der næste Gang en skriftlig Indbydelse.

Phister, der en lang Tid havde haft anstrengende Teatertjeneste, følte sig en Aften i *Regimentets Datter* utilpas og havde Smerter i Brystet. Han meldte sig derfor i Aftenens Løb fra Tjeneste for næste Dag. Ikke destomindre blev den paa Prøvesedlen i Foyeren ansatte Prøve paa *Barberen i Sevilla* næste Formiddag staaende. Operaen skulde genoptages, og han spillede som bekendt Don Bazile. Han gjorde vedkommende opmærksom herpaa, men denne havde meldt Phisters

Upasselighed til Tillisch, der overværede Forestillingen i Parkettet, hvortil han havde svaret, at naar man kunde spille og synge, som Phister havde gjort den Aften, kunde man ikke være meget syg. Phister blev forbitret, og, da han kom hjem, lod han sin Huslæge Professor Ballin hente, der straks beordrede ham i Seng og skrev en Lægeattest. Næste Morgen Klokken 10 mødte Walsøe med Droske, men maatte køre igen med Lægeattesten.

«Jeg sagde Dem det jo nok», udbrød Walsøe, «naar Hr. Phister melder sig syg, saa er han det min Sjæl ogsaa.»

Fru Sødring fortæller i sine *Erindringer* om en lignende Hensynsløshed mod hende af Tillisch, en Gang, hun havde meldt sig syg.

Ingen har faaet mere Skyld for Intriger ved Teatret end Phister. Det er ogsaa sandsynligt, at han navnlig paa den Tid, da han stod paa Højdepunktet af sin kunstneriske Udvikling og ved sin store Betydning for Teatret havde ikke ringe Indflydelse paa Repertoiret, undertiden kan have benyttet denne paa en urigtig Maade, men mon han i saa Henseende var den første eller vil blive den sidste?

Indførelsen af Feu'en i Begyndelsen af Fyrrerne forvoldte megen Fortræd i Henseende til Personalets indbyrdes Forhold. Naar Overskou i sin Teaterhistorie fortæller om «den umættelige Feubegærlighed, hvoraf netop de mest ansete Skuespillere var betagne», saa er dette naturligvis myntet blandt andre paa Phister,

hvem han efter sit Heiberg-Standpunkt ikke havde noget godt Øje til.

Phister levede og aandede for sin Kunst, og hans sande Kunstnernatur fornægtede sig aldrig; naar han stod overfor noget betydeligt paa den dramatiske Kunsts Omraade, glemte han alt personligt Nag og Bitterhed, saaledes udtalte han sig altid med Beundring om Fru Heibergs Værd som Kunstnerinde. Ligesom han i sin Ungdom havde set op til Scenens daværende Koryfæer, saaledes skattede han, da han selv stod paa sin Kunsts Højde, fuldt ud sine samtidige Kunstfæller. Han satte stor Pris paa gamle Rosenkilde, selv om der ikke sjælden kunde opstaa Smaarivninger imellem dem. Fru Sødring fortæller i sine *Erindringer*, at Phister en Dag sagde til hende: «Naar Deres Fader havde min Korrekthed, og jeg hans Lune, vilde vi være de to største Skuespillere i Verden.»

Fru Sødring mindedes med Glæde den Anerkendelse, Phister gav hende for hendes Udførelse af Madam Stabel i *Audiensen*. «Jeg ejer», fortæller hun i sine *Erindringer*, «i den Anledning et Brev fra Phister. Baade fordi Brevet hidrører fra en Kunstner, som jeg stedse har vurderet højt paa Grund af hans fremragende Evner, der i sjælden Grad var forenede med Smag, Korrekthed og Respekt for Opgaven, som fordi det, ved Siden af sin velvillige Bedømmelse af min Fremstilling, indeholder en Kritik af min tidligere Virksomhed som Kunstnerinde, har Brevet stor Betydning for mig. Brevet lyder saaledes:

«Ser De, min højstærede Kunstsøster, min agtede Veninde, saaledes skal Komedie spilles, som De i Aften har ageret i *Audiensen*, thi bedre tror jeg ikke, der kan fremstilles en komisk Karakter, hverken af Guder eller Mennesker. Tro ikke, at det er Indbildskhed af mig, tro ikke, jeg antager, at min Dom er saa mageløs beroligende og smigrende for Dem, nej — men jeg føler en Trang til at udtale mig over de, efter min individuelle Mening, mageløse Fremskridt, De i den sidste Halvdel af denne Sæson har gjort med Hensyn til kunstnerisk Alvor i Deres komiske Karakterfremstillinger. Lune, Lystighed og Iròni har De altid haft i tilstrækkelig Mængde, men den alvorlige Oprigtighed i Fremstillingen af Deres komiske Karakterer har altid faaet en lille Lussing, thi den skælmske, lystige Julie Sødring miksede sig for meget i Sagen. Hvad der gælder om *Audiensen*, gælder næsten ogsaa om Deres sidste Fremstilling i Aftes af Madam Burmann. Vi har af Hjertet oprigtigt hin Dag hos Adolph lovet hinanden at udtale os for hinanden om vore Kunstpræstationer, dengang udtalte jeg mig til Dem i en modsat Retning, det er derfor en Trang for mig i Aften at sige Dem ovenstaaende, idet jeg underskriver mig, tilfulde følende den Ære, der ved Underskriften bliver mig til Del, Madame Sødring, Deres ærbødige, Dem beundrende Kunstbroder

L. Phister.

6te Mai 1854, Klokken 11¾ Aften.

Med Hensyn til de unge ved Teatret, som var i Besiddelse af Talent, da kunde de altid være visse paa Opmuntring og Imødekommenhed hos Phister; herpaa er iblandt andre hans udmærkede Elev Olaf Poulsen

Olaf Poulsen som ung.
(Efter Fotografi.)

et Bevis. Herom fortæller P. Hansen i sin Teaterhistorie:

Olaf Poulsen havde meldt sig til Antagelsesprøve. «Denne faldt ikke heldigt ud, og Poulsen mente i sin

Forsagthed, at Spillet var uigenkaldeligt tabt — i al Fald paa det kongelige Teater . . . Da kom Tilfældet ham til Hjælp og frelste ham for den danske Skueplads. Phister havde hørt Tale om Prøven, og var noget ærgerlig over, at man ikke havde tilkaldt ham som Skønsmand, da Aspiranten dog udtrykkelig havde meldt sig som lysthavende til det Holbergske Repertoire. Han forlangte at se det unge Menneske, og fandt sig straks tiltalt af hans kønne, frejdige Ansigt med det livlige opvakte Udtryk. Han lod ham spille nogle af Jakobs Scener i *Erasmus Montanus* og erklærede sig derefter rede til at tage sig af hans Uddannelse. Nu begyndte der en streng, men gavnlig Skolegang for Olaf Poulsen — en Dressur om man vil, som for nogen Tid satte Mesterens Præg paa Eleven saa tydeligt, at man bestandig mindedes om Forbilledet, men hvis Tøjler havde til Hensigt at styre, ikke at hemme Løbet.»

Phister tog i flere Aar efter Sæsonens Slutning til Marienbad, hvor han gennemgik Kuren energisk og punktlig; han var dér første Gang 1853. I senere Sommere var han der ikke, men boede i Stedet i Taarbæk, Jægersborg Allé eller paa *Eigaards Minde* ved Charlottenlund. Han drak da sit Marienbadervand om Morgenen og gik stadig den samme Tur ad Jægersborg Allé, over Fortunen, igennem Dyrehaven til Klampenborg, hvor han drak et Glas Vand, og derfra hjem til Frokost. Hans store Punktlighed og Akkuratesse viste sig ogsaa paa disse Morgenture; han gik altid i nøj-

agtig samme Tempo, saa at han Dag efter Dag næsten paa Minuttet passerede de forskellige Mærkesteder.

Phister var af en overordentlig stærk Konstitution, tog daglig Styrtebade, noget, som han blev ved med, til han var over de firsindstyve Aar, og blev han engang imellem hæs, kurerede han sig øjeblikkelig med russiske Dampbade. Et Bevis paa hvilken Jærnkonstitution han besad er følgende. Da han havde været i Norge første Gang, i Sommeren 1839, rejste han hjem over Göteborg og kom en hel Del overanstrængt til København. Han trængte i Grunden til Hvile, saameget mere som han ikke følte sig rigtig tilpas; men han maatte og skulde have Penge og besluttede derfor, ganske ene uden Assistance, at søge at tjene dem paa en forceret Turné i Jylland. Han vilde begynde med at give Forestillinger i Aarhus, derfra tage til Randers og videre Nord paa til Aalborg.

Da han kom til Aarhus, havde han Feber og maatte søge Lægehjælp. Den tilkaldte Læge, Dr. Weiss, erklærede, at han havde Brystbetændelse, fik ham i Seng og aarelod ham paa Foden; efterat han dernæst havde givet ham Omslag paa Brystet og skrevet Recept paa noget Medicin, bad han ham holde sig rolig i Sengen til 2den Dagen efter, da han maatte til Randers i Forretninger. Dagen efter følte Phister sig imidlertid bedre, gav Forestilling om Aftenen, rejste om Natten til Aalborg, spillede dér næste Aften og rejste atter om Natten tilbage til Randers.

Da hans dér bosiddende Søster, Fru Ingerslev, saa ham, blev hun forskrækket over hans Udseende. Han

havde de sidste Døgn ikke gjort andet end spille og rejse, og omtrent ikke faaet Nattesøvn. Han blev øjeblikkelig taget under Behandling af Ingerslevs Læge, bragt til Sengs og faldt straks i en lang og dødlignende Søvn. Da han omsider vaagnede, saa han sig forundręt om og opdagede en fremmed Kone, som sad henne ved Sengens Fodende.

«Hvad er Klokken?» spurgte han.

«Klokken er 7,» svarede hun, «men det er Mandag i Dag, Herren har sovet i et Kørevæk siden i Lørdags Aftes!»

Dagen efter stod Phister op og var rask.

Phister havde i sin Ungdom et stort Bekendtskab, og havde i flere Aar Omgang med en hel Del jævnaldrende, der var ivrige Teatergængere og ikke sjælden gav Tonen an i selve Teatret. Iblandt disse var Lægerne Lorck og Hecquet, Kammerassessor Arnesen, Bibliotekassistent Philipsen, Georg Carstensen, Maleren Anton Melbye og flere andre, men nogen egentlig Ven havde han ikke. Da gjorde han tilfældig Bekendtskab med en Mand ved Navn Christensen, en ivrig Teatergænger og Beundrer af Phister. Han besad Dannelse og stor Elskværdighed, og havde tillige et klart og sundt Blik for Skuespilkunst; Bekendtskabet gik hurtigt over til stadig Omgang og tilsidst til fortroligt Venskab.

Denne Christensen, der fra Begyndelsen af havde været Snedker, var sin Faders Kompagnon i den store Vognmandsforretning paa Købmagergade Nr. 26, og overtog efter Faderens Død Forretningen. — Han blev i Phisters Hus aldrig kaldt for andet end *Christen* eller

Gudfader. Han havde nemlig staaet Fadder til Phisters første Barn, Oehlenschlägers Datterdatter, Sophie, der blev i Hjemmet, indtil hun 1862 blev gift med Adjunkt, senere Rektor, Ankjær. Christensen havde læst en Del, og forstod med faa Ord at give en slaaende sand Kritik over enhver Teaterforestilling, men altid paa en stilfærdig og beskeden Maade. Der var ingen, hvis Dom Phister satte større Pris paa, end *Gudfaders*, og naar han en Aften havde spillet en ny Rolle, ventede han aldrig forgæves paa Christensen: denne indfandt sig altid efter Teatertid en saadan Aften og afsagde sin Dom. Ja, han var endog Phisters fortrolige i Opfattelsen og Anlæget af flere Roller. Overpostmesteren, Grev Danneskjold, der havde lært ham at kende, interesserede sig for ham og fik ham, da Vognmandsforretningen var gaaet tilbage for ham, ansat som Postholder ved den nyoprettede Station ved Taastrup.

Phister havde altid været en god Regnemester og var det lige til det sidste. Imedens han virkede ved Teatret, gik der sjælden nogen Aften, uden at han fik at vide, hvad Forestillingen havde indbragt. Han var da ikke længe om at udregne, ikke blot hvad hans egen Feu havde været, men ogsaa enhver af de medspillendes. Han førte fra Sæsonen 1837—38 en nøjagtig Journal over sin Teatervirksomhed; den indeholder Fortegnelse over hvilke Roller, han Sæsonen igennem havde spillet, og hvor mange Gange hver enkelt, hans Optræden udenfor det kongelige Teater: paa Hofteatret, Teatret i Kannikestræde og hos Private, f. Eks. hos Vinhandler Mønster, Justitsraad Langgaard,

Saison 1852 – 53

Eventyr paa Fodreisen	XXXXXXXXXXX
Oven Taget og nunden	XXX
Alferne	XXXXXXXXXXXXXXXX
Henrik og Pernille	XX
Soldaterlöier	XXXXXXXXXXXX
Fødselsdagen i Studenterlet	XXXXXXXX
Wiolei	XXX
Ungdom og Galskab	XXXXXX
Margrethes Noveller	X
Recensent og Dyret	XXXXXXXX
Jeppe paa Bjerget	XXX
Slægtningerne	XXXX
Regimentets Datter	XXXXXXX
Herr og Fru Möller	XXXX
Den Vægelsindede	X
Den Stundesløse	XXXXXX
Audiensen	XXXXXXX
Tak!	XXXXX
Barselstuen	XX
Geert Westphaler	XX
Maskeraden	XXX
Den politiske Kandestöber	XXXXXXX
Kjöge Huuskors	XXXXXXXX

1852 – 53

		148
Martha	XXXX	
Julestuen	XX	
En Hviledag	XXXXXXXXXXXXX	
De Deporterede	XXXXXXXXXXXXXX	
Pernilles korte Frøkenstand	XXX	
Barnet og Bageren	XXXX	
Scheick Hassan	XXX	
Geert om Faaden	XXX	
Nei!	XXX	
Troverborgen	XXXXXX	
Deporterede	XX	
Søndag paa Amager	X	
Abekatten	XX	

1852 . 53 Fece	[illegible]		B	Honnter	Collo Omsat	Kloster rd	ß	B	Merkingen	
Septbr	123	2	8	203	22	7	5			23
Octbr	165	5	3	258	25	13	1	8	20 rd	20
Novbr	116	5	10	229	21	11	5	8		28
Decbr	78	1	8	141	14	2	4	8	30 rd	17
1853 Janr	109	1	14	185	17	13	5	8		49
Febr	170	1	12	250	22	14	3	8	20	54
Marts	68	4	8	141	14	5				46
April	133	4	3	242	23	6	2			54
Mai	94	5	7	182	17	11	2		15	11

i Studenterforeningen og mange andre Steder, i Regelen i veldædige Øjemed; endvidere en nøjagtig Opgørelse over hans Feu og Godtgørelse for at have spillet i egne Klæder (omstaaende findes Gengivelse af et Par Blade af denne Journal). Desuden indførte han undertiden korte Dagbogsbemærkninger i denne Bog; de fleste af disse er meddelte i dette Skrift.

I Forbindelse med denne minutiøse Akkuratesse stod hos Phister en vis Sirlighed med sin egen Person; han excellerede altid i fine Parfumer og Sæber, og uden at udarte til Ekstravagancer i sin Klædedragt, var han altid klædt som Gentleman.

Han var i mange Punkter stærk konservativ, og holdt fast ved det gamle. Hans Hjem i Rosenborggade, hvor han boede i henved 50 Aar, var og blev uforandret det samme, de samme Møbler og paa den samme Plads i de mange Aar. Naar han en sjælden Gang havde større Selskab, kom det samme Service og de samme Armstager paa Bordet, som han havde fra sit Bryllup 1846. For sin egen Person var han Nøjsomheden selv; han havde sit tarveligt møblerede Sovekammer i et lille étfags Værelse, hvor han sov i en simpel Jærnseng.

Hans Pung stod altid aaben for trængende; ligesom han gav sine Søstre, der sad i smaa Kaar, en aarlig Understøttelse, saaledes bankede næppe nogen fattig forgæves paa hans Dør.

IX.

Alderdom og Død.

Phister havde vel taget Afsked med det kgl. Teater, men hans Helbred var endnu saa godt, at han kunde optræde ved forskellige Privatforestillinger i de følgende Aar.

Først spillede han i April 1874 i Sorø sammen med Mesterlektianere fra Sorø Akademi de fire første Akter af *Jeppe paa Bjærget;* dernæst udførte han paa Oberstinde Holtens Fødselsdag, 25de Oktober samme Aar, sin gamle Glansrolle Ole i *Abekatten* ved en Stuekomedie i Brolæggerstræde, omgiven af Dilettanter, blandt hvilke den unge Danserinde Frk. Anna Scholl (ɔ: Fru Tychsen) spillede Margrethe. Om hende noterede Phister i sin Journal:

«Anna Scholls Udførelse af Margrethes Rolle var meget smuk og fuld af barnlig Ynde og Følelse.»

Endelig 19de December samme Aar optraadte han ved en Privatforestilling paa Folketeatret til Fordel for Fru Arild-Dreyers Pigeskole paa Kristianshavn; han

udførte den Aften Ole i *Abekatten* og Barding i *Soldaterløjer*. Forinden Forestillingen skrev Phister i sin Journal:

«Gid det maa lykkes for de unge elskværdige Damer, som aldrig har været paa Scenen, men som vover dette for den gode Hensigts Skyld.»

Og da han efter Forestillingen atter sad i sit Hjem, tilføjede han:

«Det gik godt. Folk var glade, og de unge Damer behagede. Af en Dilettantforestilling at være, var den ualmindelig vellykket, og Pigeskolen fik en Indtægt af 1124 Rdlr.»

Efter denne Forestilling fulgte en anselig Række Privatforestillinger, der efter Phisters Optegnelser indbragte ialt 33,973 Kroner. Og han, der altid havde været af en godgørende Natur, glædede sig over, at det forundtes ham i hans høje Alderdom at gøre saa meget godt.

Elleve Aar efter at Phister havde sagt Farvel til det kgl. Teaters Scene, stod han atter dér tiljublet af det fuldbesatte Hus. Den 3die December 1884 fejrede Teatret 200 Aars-Dagen for Holbergs Fødsel, og Phister havde med Glæde taget mod Teatrets Opfordring til at medvirke ved denne Lejlighed.

Holger Drachmann havde til Jubelfesten skrevet en Kantate, hvortil Johan Svendsen havde komponeret Musiken. Efter en karakteristisk Indledning gik Tæppet op, og hele Teaterpersonalet viste sig samlet om Holbergs bekransede Buste. Med Afbrydelse af Kor og Solo (Kammersanger Simonsen) fulgte tre Recitations-Numre. Først traadte Emil Poulsen som 1ste Karakter-

skuespiller frem og mindede i versificeret Foredrag om Holbergs udmærkede Fortjenester af den danske Scene og det danske Aandsliv. Efter ham traadte den ældre Holbergfremstiller, Phister, frem, og det varede en Stund, inden den berømte Veteran kunde komme til Orde. I et med ungdommeligt Liv og Lune krydret, versificeret Foredrag af væsentlig humoristisk Indhold skildrede han i korte Træk, hvad Holberg havde ydet sin Samtid, og de Egenskaher i hans Digtning, som gjorde, at han efter 200 Aars Forløb stod æret og elsket af hele det danske Folk. Hans Minde vilde leve, selv om Kunstens Tempel sank i Grus. Til Slutning fremtraadte den yngre Holbergfremstiller, Olaf Poulsen, og tolkede den nulevende Slægts Ærbødighed, Kærlighed og Tak til den udødelige Holberg.

Jubelfesten sluttede med Opførelsen af *Den Stundesløse*. Saasnart Phister bare viste sig som Oldfux, brød Publikum atter ud i stormende Bifald, som ledsagede hans Spil igennem alle Akter. Navnlig steg Bifaldet til sit højeste efter Forklædningsscenen som Tyskeren, det holdt ved i et Par Minutter som Forsøg paa Fremkaldelse for aabent Tæppe, hvad Phister dog — tro imod Traditionen — ikke efterkom. Først efter Forestillingens Slutning, da Jubelen begyndte igen, viste Phister og Frue sig for Publikum. Hele Kongefamilien, tilligemed Kong Georg af Grækenland, overværede Forestillingen, og fra Tilskuerpladsen udbragte Christian Richardt et *Leve Holbergs Minde!*

Phister har i sin Journal skrevet følgende om denne Aften:

«Onsdag den 3die Decbr 1884, i mit 78de Aar. Drachmann havde skrevet et Forspil, hvori han havde bestemt mig til at medvirke; det var saa kønt, at jeg ikke kunde dy mig, men maatte være med. Jeg sagde det — tror jeg nok — godt; thi det var smukt og sandt og nok værdt at sige. Han er Digter! Bagefter var jeg saa fræk at spille Oldfux i *Den Stundesløse*, men det gik skam ogsaa godt».

Nogle Aar senere kunde han notere:

«Den 30te Marts 1889 maatte jeg atter fremsige Drachmanns Digt ved en Forestilling til Indtægt for de fattige under Hds. Majestæt Dronningens Protektion. Det var for Resten godt gjort af en snart 82-aarig Mand!»

Uagtet Phister havde frabedt sig noget Pengehonorar for sin Medvirken ved Jubelfesten, blev der dog fra Teaterbestyrelsen tilstillet ham 1000 Kr., hvilket krænkede ham meget. Han forærede *Ballettens Pensionsfond* de 600 Kr., Korpersonalets Pensionsfond 300 Kr. og Teatrets underordnede Funktionærer Resten 100 Kr.

Nogle Maaneder efter Holbergfesten optraadte Phister endnu en Gang paa den Scene, hvis Pryd han havde været i saa mange Aar. Det var ved hans Hustrus 50 Aars Jubilæumsforestilling 12te April 1885; han udførte da Arv i *Henrik og Pernille*, medens hun for sidste Gang viste sig i sin Ungdoms Glansrolle som Pernille.

Phister vedblev at følge sin kære Elev Olaf Poulsens Fremgang paa det kongelige Teater, og naar han saa kom hjem i sin gamle Stue, satte han sig ikke

Søndagaften d. 28de Nov. 1875

Min kjære, kjære Olaf Poulsen!

Vel er Klokken 11¾, vel er jeg halvblind, og vel volder det mig Vanskelighed at skrive; men jeg vil og kan ikke gaa tilsengs, før jeg har udtrykt Dig min Glæde over Din „Tobias" iaften. Det var en smuk, sandfærdig og sand Fremstilling, uden Unaturlighed for at frembringe Latter, eller rettere sagt — Grin. Har jeg, som jeg glæder mig ved at tro — har megen Deel i Din Maneer at spille Comedien paa, da har Du iaften givet mig en Løn, den Største, Du kan give Din gamle Ven og Kunstbroder

L Phister

Phisters Haandskrift.

saa sjælden hen og skrev Poulsen til de Tanker, dennes Spil havde vakt i hans Sind. Paa disse Breve meddeles her — ved Hr. Olaf Poulsens Velvilje — nogle Prøver.

Søndagaften 28. Febr. 1875.

Min kære, kære Olaf Poulsen.

Vel er Klokken $11^{3}/_{4}$, vel er jeg halvblind, og vel volder det mig Besvær at skrive; men jeg vil og kan ikke gaa til Sengs, før jeg har bevidnet Dig min Glæde over Din Troels i Aften. Det var en smuk, smagfuld og sand Fremstilling uden Overdrivelse for at frembringe Latter, eller rettere sagt — Grin. Hvis jeg, som jeg glæder mig ved at tro, har nogen Del i Din Maade at spille Komedie paa, da har Du i Aften givet mig en Løn, den bedste, Du kan give Din gamle Ven og Kunstbroder

Phister.

* * *

Den 19. April 1876.
Aften Kl. $12^{3}/_{4}$.

Tak for den Glæde, Du skænker den gamle afdankede Skuespiller, Din gamle Ven, hver Gang han ser Dig paa den Scene, hvor Dit Talent har skabt Dig et mangeaarigt Hjem. — Hvad det dog er en fortræffelig sand Figur, Du atter i Aften har fremstillet i Fritz Holst's saa talentfulde Lystspil*). Du, min kære, kære Skuespiller, maa kun tale lidt,

*) *I Overgangstiden*, hvori Poulsen udførte Literat Møllers Rolle.

ganske lidt højere og tydeligere; thi det er Synd, at et eneste Ord skal gaa tabt, da Du saa talentfuldt gengiver, med saameget Lune udstyrer Replikken. God Nat, Du unge Mester!

Din gamle Phister.

*　　*　　*

Onsdagaften den 9de Jan. 1878.

Min kære Olaf Poulsen!

Saaledes skal man — naar man kan — id est, naar man har Talent, og er en dygtig Skuespiller — spille Komedie, som Du har ageret i Aften den 9de Jan. 1878*). Da jeg sidst saa Dig, min kære unge talentfulde Skuespiller, da syntes Din Hovedopgave i det at være den, at ligne et Billed af en bestemt Person. Du har saameget, som Kunsten fordrer, frigiort Dig for dette Forbillede, og spiller nu Din Rolle som en individuel Opfattelse med sandt Lune og Gratie — kort, som en Mester i Din Kunst.

Dersom jeg, hvortil jeg næppe har Udsigt, atter skulde opnaae Tyveaarsalderen, da haaber jeg Du vil antage til Din Elev

Din hengivne gamle Lærer
Joachim Ludvig Phister.

---

*) Denne Aften spilledes *Kongen har sagt det!*, hvori Olaf Poulsen som Dansemester Miton almindelig sagdes at kopiere Balletmester Bournonville.

Jeg saa kun de to første Akter, men jeg antager for givet, at Du er vorden, som det sig sømmer en brav Aktør, tro til Enden.

Hils din Hustru og smør af og til min Gudsøn; thi ligesom hans Fader og Gudfa'er, maa han vist mitunter have lidt Skrup.

Lad mig undertiden vide, hvormange Børn Du i Aarets Løb bliver Fader til, og vil jeg føle mig meget smigret ved at blive Gudfa'r til en lille Pige, thi

«Udaf saadan herlig Stirpe eller Stamme, som hendes Matronskab er, kan ikke andet end pullulere eller udspire saadan nobel Kvist som hendes jomfruelige Dydædelhed, scilicet hendes kære Dotter,» (vide Jakob v. Tyboe).

Da 25 Aars Dagen for Olaf Poulsens Debut indtraf, sendte hans gamle Lærer ham den Medaille, han selv for mange Aar siden havde faaet af en Beundrer, en Grosserer Lund. Med Medaillen, der gengives ovenfor,

fulgte efterstaaende Brev, som Phister havde dikteret og selv sat sit Navn under.

Paaske-Lørdag 1892.

Kære Olaf Poulsen!

For circa 50 Aar siden gav en gammel Holbergianer mig denne Medaille, efter at han havde hørt min Procedure i *Maskeraden* — havde vedkommende hørt din Defension i *Abracadabra*, er jeg sikker paa, at Du havde faaet den, kære Olaf! Maa jeg som din gamle Ven og Lærer overrække Dig den paa din Jubilæumsdag i taknemlig Beundring og Glæde over dit Mesterskab som vor udødelige Holbergs Fremstiller og af Hjertet tilønske Dig en lang kunstnerisk Løbebane.

Din hengivne
Phister.

Til Gengæld sendte Olaf Poulsen sin gamle Lærer den Samling Kostymebilleder, der udkom ved Jubilæet i 1892 med følgende Tilegnelse:

Min kære gamle Lærer
Prof. L. Phister
sender jeg hermed min
Karakterbog
fra
1867—1892
med inderlig Tak for Skoletiden.

Deres hengivne Elev
Olaf Poulsen.

* * *

Phister interesserede sig i alle de Aar, han levede efter sin Afgang fra Teatret, ikke alene fór sin kære Elev, men ogsaa for alt, hvad der vedrørte Teatret, og særligt fulgte han dets økonomiske Forhold med vaagent Øje.

Han havde en fast Karl, der tillige var Vognoplukker ved Teatret om Aftenen, og denne maatte hver Morgen blandt andet fortælle ham, hvordan der havde været Hus den foregaaende Aften. Endnu Dagen før han døde, erkyndigede Phister sig, om hvorledes der havde været solgt Aftenen forud.

De sidste 20 Aar i sit Liv boede Phister om Sommeren i Aalsgaard, hvor han ejede en lille Villa med tilhørende Have ud imod Sundet.

Hans Syn, som med Aarene blev svagere og svagere, var i de senere Aar saa daarligt, at han hverken kunde læse eller skrive; til Slutningen var han omtrent blind og maatte tilbringe søvnløse Nætter i sin Lænestol; men han bar det med en beundringsværdig Taalmodighed.

Trods sit svage Syn vedblev han lige til den sidste Sommer, han levede, at barbere sig selv, uagtet han hverken kunde se Spejlet eller sit Ansigt i det.

Der blev læst højt for ham, og han fulgte med usvækket Interesse alt, hvad der foregik baade ude og herhjemme; han vidste udmærket Besked om alle Spørgsmaal, som stod paa Dagsordenen. Hans Aandskræfter var i en mærkelig Grad usvækkede, og hans Humør holdt sig friskt og næsten ungt, hvorom efterfølgende Brev, der er skrevet Aaret før hans Død, vidner.

LUDVIG PHISTER I HANS SIDSTE LEVEAAR.
(EFTER FOTOGRAFI 1895.)

...ster
... 1895).

LUDVIG PI[illegible] I HANS SIDSTE LEVEAAR.

[illegible] Fotografi [illegible]

Fru Lovise Phister.
(Efter Fotografi fra 1895).

Hellebæk, 6. Aug. 1895

Os elskelige Olaf.

Vor Hilsen som tilforn!

Thi meddele Vi Dig, Du, der ligervis som Marius, der stod paa Carthagos Ruiner, nu staaer statelig som Kunstens Eneherre paa Kunstens Ruiner, at Vi i Vor Visdom haver besluttet, Fredag den 9de hujus, at ville gæste Dig og Din Hustru Klokken 1 a 2 Slet i Dit Slot, Villa Østrup, efter at vi have indtaget en forsvarlig Mellemmad i vort Palads, før Vi med Følge afreise til Dig, saa at Du forventes Din Pligt tro, ikke at ville servere nogen Mellemmad for Os, da saadant ikkun vilde forringe vor Madlyst for Middagen.

Min Hustru — Medaille-Fruen* — blev meget henrykt ved Hjemkomsten fra Taarbæk, da hun erfarede, at hun ved min Naade og Dit Samtykke fik Resolution paa at være med til Gæsteringen hos vor kære Olaf.

Hun er imorges over Sø og salten Vove med Ridder Jerndorff og Fru Amalie**) draget til Skansen***), hvorfra hun hjemkommer imorgen. Og haver vi besluttet, at Farten skal ske udi Landauer fra vort Palads lige til din Slotsport, hvorefter Du haver Dig at rette.

Ludovicus primus.
Jorddrot i Hellebæk.

Givet under vort Segl****) udfærdiget af Følget som er
Ingeborg Malthe*****).

---

*) Fru Phister havde ved sit 50-Aars Jubilæum i 1885 faaet Fortjenstmedaillen i Guld.

**) Fru Amalie ɔ: Fru Jerndorff.

***) Kgl. Skuespiller Emil Poulsens Landsted i Sverige.

****) Da Lakket var dryppet paa Papiret, blev i Stedet for Signet, der i Øjeblikket ikke kunde findes, brugt en ny Ti-Øre, som blev siddende fast i Lakket.

*****) Frøken J. M. var Phisters trofaste Forelæserinde og Plejerske til det sidste.

Naar man besøgte ham, blev han altid glad og taknemlig; det var da særlig Minderne fra hans Teaterliv, som han helst talte om, og som i en vidunderlig Grad kunde oplive ham. Han kunde huske Monologer og Replikker af sine gamle Roller, f. Eks. af Jeppe, Tyskeren i *Den Stundesløse* og af Stykker, der laa langt tilbage i Tiden, ikke at tale om, at han af de gamle Syngestykker endnu kunde huske og synge mange og lange Sange.

Det hændte ham en Nat, et af de sidste Aar, han levede, da han laa vaagen uden at kunne falde i Søvn, at en lille Sang pludselig dukkede op i hans Hukommelse, som han som Dreng havde sunget ved en Kirkekoncert; han huskede den med den tyske Tekst og sang den Dagen efter.

Ligesom hans Syn var taget meget af, saaledes gik det ogsaa, dog i langt ringere Grad, med hans Hørelse, saa at han de sidste Aar holdt op at gaa i Teatret.

Han oplevede en stor Fest det sidste Aar, han levede: den 13. Febr. 1896 fejrede han sit Guldbryllup med sin trofaste Hustru, der nu som gammel fortjent Kunstnerinde sidder ene tilbage med sine Minder.

Hans Død var let. Aftenen forud havde en af hans faa trofaste Venner Valdemar Price besøgt ham, og da denne ved Bortgangen sagde; «God Nat, Farbror, og sov nu godt», trykkede den gamle ham fast og kraftigt i Haanden uden nogetsomhelst Tegn paa særlig Afkræftelse eller overhængende Fare. Om Natten blev han urolig, vilde snart i Seng, snart op i sin Lænestol, og i denne blev han siddende til det sidste,

Klokken 3 lod han sit Lommeur repetere — se kunde han ikke — og da de tre Slag havde lydt, udbrød han: «Aa, er den ikke mere end tre!» Det var hans sidste Ord. Hosten tog til, den tilkaldte Læge erklærede, at der intet mere var at gøre. Klokken 5 faldt han til Ro, Aandedrættet var langsomt og Pulsen meget svag. De omstaaende troede, at han sov, men Klokken henimod 8 opdagede de, at Døden var indtraadt.

Han døde i den samme Stue og i den samme Stol, hvor han i de sidste 40 Aar havde siddet saa mangen Aften og med Begejstring talt om den Kunst, der havde været ham det dyrebareste her i Livet.

Phister døde den 15de September 1896 og jordedes fire Dage derefter 19de September Kl. 9 Morgen paa Holmens Kirkegaard. Han havde efterladt sig et Brev, hvori han blandt andet præcist og nøjagtigt havde truffet Bestemmelse om alt med Hensyn til sin Begravelse lige til de mindste Enkeltheder, om det saa var Ordlyden af Dødsanmeldelsen i Bladene. Han havde i dette Brev udtalt det bestemte Ønske, at hans Begravelse maatte foregaa i størst mulige Stilhed, og saaledes skete det ogsaa: om hans Kiste samledes den Septembermorgen kun de, der i Livet havde staaet ham nærmest, Slægt og Venner samt det kgl. Teaters Bestyrelse og Personale. Lic. theol. H. M. Fenger, der i mange Aar havde været en kær Gæst i Phisters Hus, talte Mindets Ord over den bortgangne. «Han var», saaledes lød hans Ord, «i Grunden en stort anlagt Natur, stærk i sine Følelser, ja Lidenskaber, stor i Fortrin, stor i Fejl, stærk i sin Kærlighed til det og dem, som han elskede; stærk i

sit Had til alt, hvad der forekom ham løgnagtigt og uægte. Derfor er han, og derfor vil han blive saa forskelligt bedømt som Menneske. Men det skal vidnes, at havde han givet et Menneske Plads i sit Hjerte, saa var han en trofast, kærlig og hjælpsom Ven».

* * *

Den danske Skueplads — om nogen Skueplads i det hele taget — har aldrig besiddet saa genial og mangesidig en Skuespiller som Phister, der i henimod et halvt Aarhundrede har udrettet saa meget og saa meget stort. For ham var hans Kunst alt. Hans store og mange Evner, hans energiske Flid overvandt alle Vanskeligheder, førte ham til det Maal, han havde stræbt efter, og gjorde ham til den Kunstner, han blev.

I *Nord og Syd* skrev Goldschmidt: «Phister er en Kunstner, der holder Baandet godt stramt om sig, Tiden og Rollen. Efter flere Aars Forløb kan man paany se ham i samme Stykke — man glemmer, at Tiden er gaaet. Saaledes f. Eks. i *Den Stundesløse*. Ved alle Forklædningsscenerne er lige saa lidt en Fold forandret i Dragten som en Nuance i Stemmen eller Mimiken. I Scenen, hvor han er Jonas Corfitzen ved Siden af den falske Peder Eriksen Bogholder, er der et Øjeblik, hvor Vielgeschrei løber fra dem, og Jonas ser op paa Peder Eriksen. Dette ubeskrivelige skæmske Blik kommer altid i samme Nu som ved tidligere Opførelser, med samme Friskhed, med samme spillende Liv. Det er et af de fortræffeligste Eksempler paa stumt Spil, vort Teater har at opvise. Ligedan gaar

det med Klister i *De Uadskillelige*; hver gnaven Mine, hvert fortrædeligt Kast med Skulderen kommer paa samme Maade, i samme Omfang, i samme Øjeblik som forhen».

Georg Brandes har givet følgende Bidrag til Phisters Karakteristik:

«Der har ofte været opstillet Sammenligning imellem de to store Komikere, som virkede samtidigt C. N. Rosenkilde og L. Phister; grundforskellige var de hver for sig, lige mesterlige.

«Rosenkilde var en mere subjektiv Skuespiller — lyrisk og stemningsfuld — man kunde kalde ham en dramatisk Improvisator. Hans Geni og ungdommelige Lune bragte hver Gang, han spillede samme Rolle, altid noget nyt frem. Han var ikke blot reproducerende men genial skabende; han blev i Grunden aldrig færdig med sin Rolle og havde for Skik, naar han fik en ny, at lempe Replikkerne, saa at de laa mundrette for ham.

«Phister var Korrektheden selv. Det Billede, han gav, var fuldstændigt færdigt paa den første Prøve, udarbejdet i alle Detailler med den største Flid. Der var en velgørende Sikkerhed over hans Spil, man følte, at det tilfældige her ingen Magt havde, og han vidste forud, hvad han vilde og kunde gøre. Med denne Korrekthed blev Phister en mægtig Støtte ikke blot for Stykket selv, men ogsaa for sine medspillende, medens Rosenkilde ofte ved et af sit Genis Lynglimt kunde rive dem med sig; men undertiden ogsaa bringe dem fra Koncepterne».

P. Hansen har i sin Teaterhistorie givet en Karakteristik af Phister, hvori det hedder:

«En sjælden Forening af sjældne Evner gjorde Phister til den udmærkede Kunstner, han var: en klar analytisk Forstand, der ledede ham ind til den digtede Figurs Kærnepunkt, en livfuld anskueliggørende Fantasi, der stillede ham Skikkelsen for Øje med dens samlede Præg. Dertil en ualmindelig Gave til Efterligning af ydre Særegenheder, et for alle Udtryk modtageligt Ansigt, et smidigt Organ, musikalsk Talent, et hærdet og derfor langt op i Aarene lydigt Legeme, Herredømme over alle Kunstens tekniske Midler og som Styrer af det hele en klar og skarp Intelligens.

«Dertil endnu to Ting, saare væsentlige.

«Phister var en Arbejdets, en Studiets Mand; aldrig slap han noget af Hænde, før det var fuldfærdigt; han forlangte Tid til sit Værk, men den utrolige Energi, hvormed han hengav sig til det, gjorde atter, at der blev Forslag i Tiden, saa der udrettedes noget fuldstændigt, som ikke krævede ny og atter ny Tidsanvendelse for at fuldkommengøres — en klog Økonomi, uden hvilken Phisters kunstneriske Gærning ikke kunde bleven saa udstrakt, som den blev. Og saa det: at denne hans Respekt for Arbejdet paa Kunsten ogsaa lagde sig for Dagen i hans Præstation af det opnaaede; han indordnede sig korrekt i Ensemblet, havde Helhedsvirkningen for Øje ikke mindre end sin egen Rolles og forsmaaede at købe sig Latter og Bifald paa sine medspillendes eller Forfatterens Bekostning.

«Hans Smag var lige saa stor som hans Talent».

TILLÆG.

Phisters Repertoire.

En statistisk Oversigt ved Arthur Aumont.

Efterfølgende Fortegnelse giver Phisters Roller paa det kgl. Teater i kronologisk Rækkefølge; den er udarbejdet paa Grundlag af Teatrets Plakater og Journaler og derpaa ved Fru Phisters Velvilje sammenlignet saavel med Phisters egenhændige Journal, som med den Rolleliste, Regisør G. J. Liebe i 1843 forærede Phister, og som denne derefter fortsatte.

Tallet efter Rollen, f. Eks. Menneskehad og Anger: Grevens Søn, 4, angiver det Antal Gange, Phister ialt spillede den angivne Rolle; har han spillet flere Roller i samme Stykke, er disses Følgeorden betegnet med Romertal mellem Stykkets Titel og Rollens Navn, f. Eks. Intermezzet: (I) 1ste Tiggerdreng. I Fortegnelsen findes anført et ParMonologer, de er indrammede i Klammer for at betegne, at de hverken tælles med i Rolletallet eller i Optræden-Antallet. S.-F. betyder Sommerforestillinger.

1818—19: Menneskehad og Anger: Grevens Søn, 4. — Høstgildet: En Bondedreng, 13. — — Optraadte 3 Gange i 2 Roller.

1819—20: Brevet fra Cadiz: Carl, 2. — Den unge hidsige Kone (Komedie): En lille Jockey, 5. — Pizzarro: En Dreng, 1. — Intermezzet: (I) 1ste Tiggerdreng, 7. — Medbejlerne: En Dreng. 6. — — 15 Gange i 7 Roller.

1820—21: Wallensteins Lejr: En Bondedreng, 2. — Paul og Virginie: En lille Dreng, 1. — Figaros Bryllup (Komedie):

(I) Grippesoleil, 2. — **Dyveke** (I) En Page, 9. — **Den politiske Kandestøber**: (I) Anden Dreng, 4. — **Den Døve**: En Dreng, 1 — **Den afbrudte Rejse**: (I) Julien, 1. — — **18** Gange i *12* Roller.

1821—22: **Den unge Zigeunerinde**: Page hos Kongen, 1. — **Mester Gert Westphaler**: (1) Drengen, 10. — **Johanna Montfaucon**: En Dreng, 1. — **Kong Valdemar**: Knud, 8. — **Vejen til Ødelæggelse**: (I) En Opvarter, 5. — **Johanna d'Arc**: (I) En Kulsvierdreng, 1. — **Fridolin**: En Dreng, 1 — **Cendrillon**: (I) En Page, 3. — **Christian IV's Dom**: (I) Carl, 5. — — **29** Gange i *16* Roller.

1822—23: **Jean de France**: (I) En Dreng, 5. — **Det lykkelige Skibbrud**: (I) Christopher, 11. — **Landstedet ved Kongevejen** Krolls Tjener, 2. — **Bortførelsen af Seraillet**: Mustapha, 3. — **Robinson i England**: Charles 5. — **Hekseri**: (I) Leanders Dreng, 5. — **Palnatoke**: (I) Palnir, 2. — — **29** Gange i *15* Roller.

1823—24: **Barselstuen**: (I) Christopher, 7. — **Ungkarlen og Ægtemanden**: En Jockey, 9. — **De to Frimurere**: En Karl, 7, — **Kriminalprocessen**: Felix, 5. — **Soldaterne**: (I) Kadet von Jægerndorf, 1, og (II) En gammel Tjener, 1. — **Indianerne i England**: (I) En Dreng, 3. — **Correggio**: (I) En Opvarter, 5. — **Fejltagelserne**: (I) En Tjener hos Hastings, 4. — — **31** Gange i *18* Roller.

1824—25: **Uldmarkedet**: Samuel, 5. — **Duellen**: En Betjent, 2. — **Brudgommen fra Meksiko**: (I) Tobias, 10. — **Den sanddru Løgner**: En Tjener, 1. — **Christian IV's Dom**: (II) En Papirsvend, 3. — **Røverkaptajnen**: En Dreng, 8. — **Fejltagelserne**: (II) Aminadab, 2, og (III) 3die Tjener hos Heardcastle, 5. — **Hildegard von Hohenheim**: Et Bud, 3. — **Den pantsatte Bondedreng**: Per Nielsen, 6. — **Preciosa**: (I) En Betjent hos Fernando [først 2 G. paa Tysk, senere paa Dansk], 14. — **Lavrbærkransen**: En Tjener hos Obersten, 3. — — **50** Gange i *25* Roller.

S.-F. 1825: **Braun & Comp**: En Tjener, 5. — **Fejl paa begge Sider**: (I) En Tjener, 1 — — **3** Gange i *3* Roller.

1825—26: **Sneen**: Henrik 4. — **Macbeth**: (I) Ung Siward, 4. — **Røverborgen**: (I) En Riddersvend, 8. — **Juta**: En anden Kæmpe, 1. — **Jægerbruden**: (I) 2den Jæger hos Kuno, 1. —

Bedstefaderen: En Tjener, 2. — Kong Salomon og Jørgen Hattemager: (I) En Opvarter, 20. — Den hjemkomne Nabob: Tom, 1. — Gevinsten i Klasselotteriet: Ludvig, 6. — Trylleføjten: 2den Slave, 20 (2 Gange paa Tysk). — Kong Sigurd: Svend, 5. — De to smaa Savoyarder: En Tjener, 2. — Henrik V's. Ungdom: (Lystspil): William, 5. — Den Stundesløse: (I) Jens Sandbüchs, 1. — Den bogstavelige Udtydning: (I) William, 3. — Aprilsnarrene: (I) En Kældersvend, 15. — Palnatoke: (II) Vagn Akison, 2. — Onklens Slot: En Kældersvend, 5. — Sekretæren og Kokken: En Jæger, 4. — De to Dage: (I) En Skildvagt, 4. — Rejsen til Brylluppet: (I) 2den Passager med Leipziger-Deligencen, 1. — Josef og hans Brødre i Ægypten: (I) Zebulon, 4. — — **86** Gange i *37* Roller.

1826—27: Hamlet: Prologus i Skuespillet, 7. — Cendrillon: (II) En Jæger, 15. — Brudgommen fra Meksiko: (II) Juan, 5. — Ildprøven (Lystspil): Valfried, 2. — Spilleren: En Tjener, 3. — Don Ranudo: Hofnarren, 1. — Slottet Montenero: En Gedehyrde, 6. — Stærkodder: Hasting, 4. — Bagtalelsens Skole: (I) En Tjener hos Lady Sneerwell, 2. — Vestindianeren: En Tjener hos Lady Rusport, 1. — Hververne: Per, 4. — Ringen Nr. 1: Jean, 5. — De to Grenaderer: (I) Jasmin, 4. — Landsbyteatret: En Tjener hos Mitrs. Dazzle, 2. — Jægerbruden: (II) 1ste fyrstelige Jæger, 7. — Ringen Nr. 2: (I) Feu, 11. — Barberen i Sevilla (Opera): (I) Fiorillo, 12. — Hvilken af dem er Bruden: En Tjener, 1. — Farens Dage: Gomez, 5. — Munterheds Triumf: Sambo, 1. — Han blander sig i alt: En Tjener hos den gamle Herman, 3. — Axel og Valborg: Endrid hin unge, 19. — Macbeth (II) 1ste Syn, 1. — Die Schweitzer-Familie: Paul, 2. — Fernando Cortez: 4de spanske Høvding, 5. — Intermezzet: (II) En Tjener hos Fru Klinger, 2. — Toni: Eduard, 5. — Den Snaksomme: George, 2. — Jeannot og Colin: Lafleur, 2. — Erik Ejegod: Roller, 3. — Gulddaasen: (I) Lars, 2. — Troingen for vel (af Schall): En Tjener, 1. — Floribella: 3die Maurer, 1. — Syv militære Piger: (I) Theodor, 4. — Erik den syvende: (1) En Riddersvend hos Dronningen, 8. — Don Juan (Opera): Leporello, 32. — — **131** Gange i *54* Roller.

S.-F. 1827: Værelser til Leje paa første Sal: Peter, 2. — Das Donauweibchen: Fuchs, 4. — Udstyret (Scener): Sekretær Beenfeld, 1. — — **7** Gange i *3* Roller.

1827—28: Rejsen til Brylluppet: (II) 1ste Passager med Leipziger-Deligencen, 1. — To Ord: (I) Lafleur, 5. — Bortførelsen: Jakob, 10. — Syv militære Piger: (II) Viktor, 9. — Barselstuen: (II) Claus, 2. — Dyveke: (II) En Tjener hos Fru Møenstrup, 1. — Indianerne i England: (II) Fazir, 2. — Hugo og Adelheid: En Handelssvend, 5. — Jægerbruden: (III) Kilian, 18. — Kærlighed og Politi: Caspar, 5. — Kong Salomon og Jørgen Hattemager: (II) Henrik, 9. — Bagtalelsens Skole: (II) Trip, 2. — Emilie Galotti: (I) Prinsens Kammertjener, 3. — Den dramatiske Skrædder: (I) En Tjener, 1. — Købmanden i Venedig: Stephano, 3 — Pigen ved Søen: (I) Bertram, 5. — Ulysses v. Ithacia: 1ste Stalbroder, 1. — Lulu: (I) En Hyrde, 8. — Fejltagelserne: (IV) Jeremias, 3. — Fanchon: Champagne, 1. — Peters Bryllup: Martin, 1. — Anekdotsamlingen: En Tjener, 1. — Apotekeren og Doktoren; (I) Frands, 2. — Frejas Alter: En Gartner, 2. — Intrigen ved Morskabsteatret: (I) En Politibetjent, 8. — Slaget ved Fehrbellin: En Kammertjener, 3. — Ungdom og Galskab: (I) Johan, 44. — — 105 Gange i *50* Roller.

1828—29: Landsbysangerinderne: Gian-Simone, 4. – Romeo og Julie: Balthasar, 6. — Josef og hans Brødre i Ægypten: (II) Utobal, 8. — Jean de France: (II) Pierre, 1. — Vennernes Fest: En Sømand. 6. — Den honnette Ambition: (I) En Lakaj, 2. — Den dramatiske Skrædder: (II) Søm, 1. — Aprilsnarrene: (II) Simon, 10. — Tiberius: Cajus Caligula, 3. — Johan fra Paris: (I) En Opvarter, 4. — Væringerne i Miklagard: (I) Hiero, 1. — Murmesteren: (1) Baptiste, 14. — Valentine af Mayland: Hertugen af Ferrara, 3. — Gódset Sternberg: (II) Kilian, 6. — Gulddaasen: (II) Jokum, 4. — Recensenten og Dyret: (I) 1ste Herre, 8. — De væltede Vogne: En Prokurator, 4 — Arvingerne: Frederichsen, 4. — William Shakespeare: (I) 1ste Væversvend, 1. — Den afbrudte Rejse: (II) Victor, 1. — Greven af Essex: Jack, 2. — Poeten i Aabenraa: Louis Dalmer, 1. — Kærlighed paa Nikolaj Taarn: Oldermanden for Skrædderne, 2. — Den paadigtede Galskab: Dubois, 6. — Den fortrædelige Formiddag: Bonnetti, 3. — Den hvide Dame: (I) Gabriel, 2 (1 G paa Tysk) — — 113 Gange i *50* Roller.

1829—30: Snyltegæsten: Bilsinger, 20. — Fejl paa begge Sider: (II) Henrik, 7. — Karl den store: Siegbert, 5. — Den

skinsyge Kone: (I) Kaptajn O'Kutter, 2. — William Shakespeare: (II) 2den Væversvend, 1. — Bagtalelsens Skole: (III) Sir Benjamin Backbite, 7 —. Den hvide Dame: (II) Mac-Irton, 68. — Den hjemkomne Nabob: (II) Drinck, 6. — To Ord: (I) La France, 1. — Jøden: Jabal, 3. — Hekseri: (II) En Skomagerdreng, 2. — Preciosa: (II) Pedro, 57. — Pigen ved Søen: (II) William, 7. — Mester Gert Westphaler: (II) Henrik, 7. — Intrigen ved Morskabsteatret: (II) Snegl, 24. — Pernilles korte Frøkenstand: (I) Brenneisen, 1. — Natten før Brylluppet: Hans Tax, 1. — Det tredobbelte Frieri: Schnaps, 1. — Jeppe paa Bjærget: (I) 2den Doktor, 8. — Hekseri: (III) Mester Herman, 2. — De muntre Koner i Windsor: Mygg, 3. — Brødrene Philibert: Joseph, 10. — Lodoiska: Stefano, 3. — Tancredo: Orbassano, 2. — Barselstuen: (III) Troels, 39. — Kærligheds-Drømme: (I) Baptiste, 4. — Erasmus Montanus: (I) Niels Korporal, 5. — Sovedrikken: (I) Hans, 2. — Emilie Galotti: (II) Pirro, 5. — Vor Tids Mennesker: Niels, 5. — Den Stumme i Portici: (I) Pietro, 25. — — **125** Gange i *57* Roller.

S.-F. 1830: Masaniello: Pietro, 1. — Nørreports Vagt St. Hans Aften: Henrik, 1. — Røverne: (I) Grimm, 1. — — **4** Gange i *4* Roller.

1830—31: Lige for Lige: Johan, 2. — Lønkammeret: Thomas, 8. — Christen og Christine: Christen, 32. — De to Dage: (II) Pisano, 4. — Kinafarerne: Ephraim, 2. — Den Stundesløse: (II) Christopher Phedermesser, 1. — Barberen i Sevilla (Opera): (II) Don Bazile, 50. — Hakon Jarl: Stein, 1. — Recensenten og Dyret: (II) Ledermann, 4. — Kærlighed uden Strømper: Mads, 7. — Friedli fra Haslidalen: Tom, 3. — Maskeraden: (I) Henrik, 54. — Kalifen af Bagdad: (I) En Betjent, 5. — Den Gerrige: (I) Henrik, 1. — Erik og Abel: Jørgen, 7. — Fra Diavolo: (I) Giacomo, 42. — — **123** Gange i *45* Roller.

S.-F. 1831: Røverne: (II) Spiegelberg, 1. — Carl XII paa Hjemrejsen: (I) En Officer, 2. — De brutale Klappere: Værten, 2. — Den første Kærlighed: (I) Charles, 73. — Det hvide Lam og den sorte Bjørn: Lorenz, 1. — Kvækeren og Danserinden: Toby, 40. — — **9** Gange i *6* Roller.

1831—32: Den Stumme i Portici: (II) Selva, 6. — Aprilsnarrene: (III) Fugtel, 7. — Væringerne i Miklagard: (II) Kleophas, 1. — Køge Huskors: Niels, 57. — Christian IV's

Dom: (III) En Køgemester hos Palæmon, 2. — De forliebte Haandværksfolk: Partout, 16. — Jakob v. Tyboe: (I) Jens, 5. — Murmesteren: (II) Rica, 8. — Ludlams Hule: (I) Dick, 3. — Carl XII paa Hjemrejsen: (II) Chrysostomus Munkebold, 7. — Det lykkelige Skibbrud: (II) Henrik, 21. — Rübezahl: Birkedommeren, 2. — Billedet og Busten: 3die Gæst, 4. — Den gamle Ægtemand: Victor, 3. — Elskovsdrikken (af Auber): Dr. Fontanarose, 10. — — 130 Gange i *46* Roller.

S.-F. 1832: Hofnarren imod sin Vilje: Puccinello, 5. — Kunstnerliv: Hase, 40. — Laura: Fernando, 1. — Mødet paa Langelinie: Kammerjunker de Blære, 1. — Hovmesteren i Knibe: (I) Hans, 32. — [Indholdet af «Den Stumme i Portici» fortalt af Krigsraad Perlekærs Gaardskarl Niels]. — — 7 Gange i *5* Roller.

1832—33: De to Nætter: Victor, 6. — Kostgængeren: (I) Oscar, 28. — Ravnene: (I) Tartaglia, 6. — Frierens Besøg: (I) Baptiste, 16. — Vinhøsten: Claus, 2. — Joconde: Lerond, 6. — De to Pædagoger: Ledne, 6. — Armod og Højmodighed: Claus, 1. — De Danske i Paris: Mikkel, 80. — Tordenskjold: (II) Frands Lehn, 18. — Lulu: (II) Barca, 1. — Herr Burchardt og hans Familie: Søren Momme, 1. — Cendrillon: (III) Dandini, 4. — Josef og hans Brødre i Ægypten: (III) Issachkar, 2. — Hvem bor her?: Tobias Kause, 1. — Brama og Bayaderen: Olifur, 61. — — 143 Gange i *48* Roller.

1833—34: Den politiske Kandestøber: (II) Henrik, 55. — Johanna d'Arc: (II) En engelsk Soldat i 5te Akt, 3. — Den Stundesløse: (III) Barberen, 2. — Recensenten og Dyret: (III) Klatterup, 127. — Syv militære Piger: (III) Sansquartier, 19. — Apotekeren og Doktoren: (II) Kaptajn Gribskov, 26. — Domherren i Milano: Benetto, 1. — Christens Hjemkomst: Christen, 16. — Guerillabanden: Salvador, 9. — Bruden fra Ludgate: Doeskin, 3. — Min Bedstemoder: Lafleur, 3. — De to Grenaderer: (II) Jaqvinot, 19. — Tempelherren og Jødinden: (I) Wamba, 10. — Den unge Hovmesterinde: Pierre Bernard, 5. — Ludvig XI: Marcel, 14. — Ludovic: Scipio, 25. — En Time i et Stervbo: Modeste Ricart, 3. — — 153 Gange i *54* Roller.

S.-F. 1834: Egmont: Jetter, 4. — Kærlighed ved Hoffet: Pierrot, 8. — Figaros Giftermaal (Komedie): (II) Bridoison, 1. — Hvedebrødsdagene: Koulikoff, 1. — En Fødselsdag i

Slutteriet: (I) Dangle, 15. — Rekruten: Hans, 33. — — 9 Gange i *6* Roller.

1834—35: Robinson: Jack, 3. — Hertugen af Mantua: Bartholo, 4. — Dobbeltgængeren: Dazon, 6. — Sollicitanten: Sorbet, 6. — Klærkevænget: Cantarelli, 8. — Aprilsnarrene: (IV) Zierlich, 55. — Den hemmelige Lidenskab: Victor, 4. — Østergade og Vestergade: (I) Joseph, 27. — Alferne: Mannegrim, 95. — Erasmus Montanus: (II) Jakob, 24. — Fornuftsgiftermaalet: Grunlein, 3. — Palnatoke: (III) Skofte, 4. — Igaar og i Dag: Prangerup, 2. — Macbeth: (III) 1ste Morder, 4. — — 153 Gange i *54* Roller.

S.-F. 1835: Matrosen: Pierre, 13. — De omflakkende Komedianter: Ragotin, 2. — Yelva: Kaluga, 15. — Michel Perrin: Desaunais, 69. — Kærlighed og Mimik: Adonis, 4. — [En sjællandsk Bondekarls Anskuelse af «Axel og Valborg.] — Kærlighed paa Flasker: Gobergeot, 1. — Jean: Rigolard, 25. — — 15 Gange i *7* Roller.

1835—36: Den eneste Fejl: Justitsraad Krag, 22. — Duellanterne: Skade, 2. — Værtshuset: Marcel, 1. — Kjolen gør ikke Manden: Angelo, 3. — Flyttedagen: (I) Charles, 3. — Fader og Søn: Sir Clactown, 1. — Diderich Menchenskræk: Henrik, 21. — Debatten i Politivennen: (I) Andreas, 33. — Festen paa Kenilworth: Michael Lambourne, 7. — Prinsen af Kina (senere: Broncehesten): Tsing-Sing, 26. — Den ellevte Juni: Studenstrup, 1. — Den skinsyge Kone: (II) Sir Harry Begle, 8. — Guldkorset: (I) Pitois, 26. — Min Kone og min Paraply: Ambrosius Forti, 1. — Smeden i Neumark: Johan, 5. — Skilles og mødes: Johan (Meibum), 3. — Don Juan af Østerrig: Don Quexada, 20. — Hans Heiling: Stephan, 19. — Sparekassen: (I) August, 83. — — 191 Gange i *64* Roller.

S.-F. 1836: Nina: Torcol, 3. — Nej: Klokker Link, 180. — Før, under og efter den franske Revolution: Morin, 1. — Capriciosa: (I) Peter, 41. — Tak for Ballet: Carl v. Horst, 1. — — 10 Gange i *5* Roller.

1836—37: Den Fredløse: Bulgari, 2. — Alcaden i Molorido: Tenorio, 2. — Syjomfruerne i Charlottenlund: Peter Poppe, 1. — Jakob v. Tyboe: (II) Per, 11. — Paul Clifford: Josva Longbrough, 5. — Coliche: (I) Coliche, 25. — Den lille Skuespiller: Baron v. Feuerwagen, 1. — Josef og hans Brødre

i Ægypten: (IV) Gad, 1. — Henrik og Pernille: (I) Henrik, 78. — Adolf og Clara: Caspar, 1. — Slottet ved Ætna: Kaspar, 3. — En Kriminalproces: Hr. de Grantois, 11. — — 191 Gange i *65* Roller.

S.-F. 1837: Et Rejse-Eventyr: (I) Julius Smith, 1. — — 1 Gang i *1* Rolle.

1837—38: Ambassadricen: Fortunatus, 10. — Frieren og hans Ven: Grandet, 25. — Kujonen: Adelaid Melinet, 3. — Farinelli: Gil Perez, 123. — Postillonen i Lonjumeau: Biju, 5. — Valeur & Comp.: Blanchet, 22. — Tre Koner paa én Gang: Piccolo, 1. — Den hjemkomne Nabob: (III) Dick Rapid, 4. — Fata Morgana: Arlechino, 5. — Røverborgen: Ridder Bernard, 35. — Olaf den hellige: Afarfaste. 10. — Kong Salomon og Jørgen Hattemager: (III) Villing, 23. — Flugten til Sprogø: Jonas Tanteje, 2. — Fejltagelserne: (V) Tony Lumpkin, 6. — Figaros Giftermaal (Opera): (I) Bartholo, 1, — Tempelherren og Jødinden: (II) Lucas de Beaumanoir, 1. — Fyrste og Page: Carocco, 2. — Enten elskes eller dø: Sauvigny, 26. — — 178 Gange i *57* Roller.

S. F. 1838: Kean: Salomon, 50. — Krigerens Datter: Timoléon de Beaucrisson, 1. — Alpekongen og Menneskefjenden: Kalkun, 2. — — 6 Gange i *3* Roller.

1838—39: Vejen til Ødelæggelse: (II) Charles Goldfinch, 2. — Ægtestand: Morin, 2. — Sauvegarden: Etienne, 5. — Stella (Skuespil): Fumichon, 5. — De Uadskillelige: Klister, 71. — Sovedrikken: (II) Brause, 15. — Kærligheds-Drømme: (II) Gustav de Luzy, 3. — Den sorte Domino: Don Gil Perez, 85. — Ja!: Klokker Link, 16. — Knud den store: Sten Skaftesøn, 3. — Bæbu: Bæbu, 5. — Aladdin: En Jøde, 22. — Sara: Dougal, 4. — — 173 Gange i *51* Gange.

1839—40: Parykmageren: Flechinel, 3. — En Bryllupsdags Fataliteter: Winge, 29. — Hofkoncerten: Astucio, 5. — Kammeraterne: Bernadet, 31. — Anno et Tusinde: Dagobert, 2. — Pariserdrengen: Hr. Bizot, 1. — Mikkels Kærlighedshistorier i Paris: Mikkel, 3. — En Nattegæst: Smith, 3. — Den nye Jordegodsejer: Birkedommeren, 15. — Fabrikanten: François, 6. — En Komedie i det Grønne: Dalby, 2. — Fiskeren og hans Børn: En fornem Franke, 3. — 132 Gange i *47* Roller.

S.-F. 1840: Kilderejsen: Henrik, 8. — Syvsoverdag: Balthasar, 5. — — 11 Gange i *9* Roller.

1840—41: Sheriffen: Jonas Turner, 3. — Regimentets Datter: Sulpice, 63. — De Uafhængige: Dhenneton. 5. — Maurerpigen: Pablo, 3. — Under Laas og Lukke: Polydore, 9. — Julestuen: Skolemesteren, 37. — Bødkeren: Broder Sup, 12. — De Vonner og Vanner (Scener): Jonas, 1. — — 166 Gange i *51* Roller.

S.-F. 1841: Gabrielle de Belle-Isle: d'Auvray, 10. — Edvards Sønner: Sir James Tyrrel, 8. — Scapins Skalkestykker: Scapin, 106. — Fejltagelserne i Mørke: Marcus, 1. — Svanehammen: Guntram, 5. — General og Generalkrigskommissær: Peter Seedorf, 1. — — 14 Gange i *8* Roller.

1841—42: Indkvarteringen: Brandt, 49. — Lises Støvler: Victor, 5. — Skatten: Crispin, 51. — Et Ægteskab i Ludvig XV's Tid: Jasmin, 5. — Thomas Ægypter: Gregorio, 3. — Tordenskjold: (II) Kold, 12. — En Lænke: Hector Ballandard, 9. — — 149 Gange i *39* Roller.

S-F. 1842: Herren ser dine Veje: Pierrot, 12. — Doktoren imod sin Vilje: Sganarel, 40. — Tys: Riclof, 1. — Fuglen i Pæretræet: Søren, 6. — De Usynlige (Fragment): Harlekin, 2. — Den Gerrige (Scener): (II) Harpagon, 1 (jvf. 1850—51). — Suzettes Medgift: Picheloup, 5. — — 14 Gange i *8* Roller.

1842—43: Dina: Paul Gebhard, 38. — Jean de France: (III) Jean, 10. — Dronningens Regiment: Gabriel Désormeaux, 2. — Trækplastret: Walter, 7. — Correggio: (II) Battista, 4. — Kronjuvelerne: Grev de Campo-Major, 6. — Napoleons Befaling: Bernard, 12. — Den Stundesløse: (IV) Oldfux, 93 (1 G. 2. Akt). — Et Rejse-Eventyr: (II) Kammerraad Krahl, 85. — Dagen før Slaget ved Marengo: Carmagnole, 3. — Prinsen og hans Lærer: Abbed Dubois, 1. — — 150 Gange i *43* Roller.

1843—44: Gud velsigne Dem: Lafleur, 6. — Kongen og Bonden: Aubin, 6. — Den honnette Ambition: (II) Henrik, 6. — Ørnens Rede: Lazarus, 5. — «Skinnet bedrager»: Justitsraad Scheiner, 1. — Kongen drømmer: Benth, 11. — Amanda: (I) Greven af Sallenche, 4. — Misforstaaelse paa Misforstaaelse: Muller, 3. — En Aften 1722: Mr. Vegner, 4. — Tordenskjold i Dynekilen: Jeremias Arvidson, 7. — — 195 Gange i *54* Roller.

S.-F. 1844: Statsmand og Borger; Pasqvalo Boppi, 51. — Don Juan (Komedie): Sganarel, 33. — Kærlighed og Vanvid: Carl Jep, 2. — Jægerne: Mathias, 2. — To Familier paa ét Landsted: Strandgaard, 9. — En Aften i Tivoli: Potved, 3. — Adolf og Henriette: Adolf, 19. — — 17 Gange i *7* Roller.

1844—45: Den hjemkomne Sømand: Jørgen, 3. — Gioacchino: En Korporal, 25. — Kalifen af Bagdad: (II) En Kadi, 16. — Fra Diavolo: (II) Lord Kokborough, 34. — Stormen paa København: Anders Bording, 7. — En Bedstemoder: Didier, 14. — Lykkens Blomst: Søren Eilskow, 6. — Klintekongens Brud: Jørgen Knap, 5. — Pak: Per Qvit, 60. — — 189 Gange i *43* Roller.

S.-F. 1845: 2 Gange i *2* Roller.

1845—46: Aagerkarl og Sanger: Leopardi, 1. — William og Emma: Vind, 26. — Den adelsgale Borger: Scapin, 6. — Herr Rasmussen: Rasmussen, 1. — — 168 Gange i *37* Roller.

S.-F. 1846: Figaros Bryllup (Komedie): (III) Figaro, 3. — Familien Riquebourg: Riquebourg, 8. — En Konspiration: Grev de Tournelles, 1. — Genboerne: En Skomager, 88. — Sganarels Rejse til det filosofiske Land: Sganarel, 1. — — 13 Gange i *8* Roller.

1846—47: Dione: Marfagon, 1. — Czaren og Tømmermanden: van Bett, 25. — Hekseri: (IV) Arv, 2. — Intrigerne: Sørensen, 76. — Bagtalelsens Skole: (IV) Snake, 16. — Ser jer i Spejl: Onkelen, 1. — Hun er afsindig: Wilkins, 4. — Valgerda: Bertelsen, 37. — Fruentimmerskolen: Corfitz, 12. — Diamantkorset: Gigoti, 5. — Jeg skal giftes: Jansen, 6. — Den unge Formynderske: Conrad, 2. — Avertissementet: Morten, 4. — — 194 Cange i *45* Roller.

S.-F. 1847: Abracadabra: Henrik, 1. — Erik den syvende: (II) En Hofnar, 1. — Rejsen til Rusland: Florestan Deronval, 2. — Blodhævnen: Gregorio Jacopo, 2. — Den saliske Lov: Guiseppo, 1. — Kunsten at skaffe sig Tilbedere: General de Fay, 6. — 14 Gange i *9* Roller.

1847—48: Badet i Dieppe: de Guibert, 35. — Viola: Signor Andriano, 52. — Ninon: Lord Hastings, 20. — En Søndag paa Amager: Hans, 97. — Federigo: (I) Marchese Leonardo, 2. — Lykkens Hjul: Eiby, 1. — Den nye Barselstue: (I) Hertz-

mann, 6. — Eventyr paa Fodrejsen: Skriverhans, 117. — — 151 Gange i *39* Roller.

1848—49: Et brillant Parti: Thomasin, 4. — Et Sørgehus: Issak Mayer, 3. — Ude og hjemme: Mathieu, 9. — Federigo: (II) Anselmo, 2. — Flyttedagen: (II) Mathias Knap, 4. — Ildprøven (Operette): Gelasius, 6. — Kunstens Dannevirke: En Billedhugger, 8. — Brylluppet ved Como-Søen: Griso, 12. — Gustav III: Bellman, 5. — Tonne gaar i Krigen: Tonne, 6. — En Tur til Arméen: Jeremias Knap, 6. — Operetten: Florimon, 9. — Søstrene paa Kinakullen: Jørgen, 20. — Abekatten: Ole, 110. — — 217 Gange i *52* Roller.

S.-F. 1849: Hr. og Fru Møller: Birch, 67. — — 10 Gange i *6* Roller.

1849—50: Livet i Skoven: Prøvesten, 24. — Slægtningene: Howard, 78. — Pernilles korte Frøkenstand: (II) Henrik, 28. — Æstetisk Sans: Borum, 5. — Tonietta: Cæsario, 28. — Den indbildt Syge: Dr. Kampherius, 10. — Knud Svendsøn: Tofte Utro, 2. — Mariotta: Pasqvale Trombose, 9. — Soldaterløjer: Barding, 137. — Den Vægelsindede: Christoffer, 30. — Gulddaasen: (III) Faldsmaal, 14. — En højere Dannelsesanstalt: Bering, 8. — — 218 Gange i *43* Roller.

1850—51: Den Gerrige: (II) Harpagon, 5 (jvf. S.-F. 1842). — De hemmelige Fonds: Dutillet, 2. — Tjeneren sin Herres Medbejler: Radelzier, 17. — En forklædt Frier: Søren, 8. — Kærlighedens Forsyn: Magister Lériac, 6. — Kong Lear: Lears Hofnar, 20. — Scheik Hassan: Bedreddin, 17. — Jeppe paa Bjærget: (II) Jeppe, 51 [1 Gang de tre første Akter]. — Hemmeligheden: Birkedommeren, 4. — Bagtalelsens Skole: (V) Moses, 28. — Væringerne i Miklagard: (III) Romanos Argyros, 19. — En Fødselsdag i Slutteriet: (II) Krap, 16. — Dronning Marguerites Noveller: Babiesa, 60. — — 191 Gange i *42* Roller.

1851—52: Tordenvejr: Hornum, 23. — Mester Gert Westphaler: (III) Mester Gert, 12. — Æren tabt og vunden: Kapt. Guilford, 17. — Lodsen: Kapt. de Beske, 7. — Audiensen: Richardt, 25. — Stella (Syngestykke): Don Silva d'Atocha, 8. — Kvindens Vaaben: Baron de Montrichard, 28. — Ludlams Hule: (II) George Wilkins, 6. — Stifbørnene: Fleissig, 3. — Den bevægede Tid: Willumsen, 6. — — 215 Gange i *42* Roller.

1852—53: Martha: Lord Tristan, 8. — En Valgdag: Chri-

stoffer Minke, 26. — De Deporterede: James Robertson, 40. — — 175 Gange i *35* Roller.

1853—54: Lovbud og Lovbrud: Don Armado, 6. — Karens Kæreste: Hr. Olesen, 6. — Et Offer: Ritmester v. Arnstedt, 7. — Hjærtet og Pengene: Beaudrille, 10. — Studenterne fra Salamanca: Don Geronimo, 8. — Den forgyldte Svane: Robichon. 5. — Drøm og Daad: Fabio, 11. — — 193 Gange i *38* Roller.

1854—55: Min Lykkestjerne: Kerbennac, 37. — Det tvungne Giftermaal: Pancratius, 6. — Den skønneste Dag i Livet: Bonnemain, 5. — Den Yngste: Cannelore, 26. — Turandot: Pantalone, 2. — Et Eventyr i Ørkenen: Need, 6. — Sovedrikken: (III) Saft, 22. — Prinsessen af Taranto: Terlon, 3. — Kvindelist: Omar Skarkan, 10. — — 211 Gange i *40* Roller.

1855—56: Fritz i sin Lejr: Barthel, 2. — De opdigtede Historier: Morten Klinger, 13. — Capriciosa: (II) Ole Kaninstok, 32. — Østergade og Vestergade: (II) Ephraim Goltz, 20. — Jean de France: (IV) Arv, 8. — Estrella: Ramiro de Huesca, 7. — — 151 Gange i *26* Roller.

1856—57: Jakob v. Tyboe: (III) Jesper Oldfux, 13. — Trop som Ægtemand: Birkedommeren, 3. — Fruentimmerhaderen: Marcel, 4. — Thyre Boløkse og Herremanden: Hr. Jørgen Uldsax, 11. — — 140 Gange i *26* Roller.

1857—58: Den bogstavelige Udtydning: (II) Welsing, 20. — Kongens Yndling: Jonas Klyver, 14. — William Shakespeare: (III) Soberly, 16. — Bonden som Dommer: Don Lopez, 1. — — 165 Gange i *32* Roller.

1858—59: Advokat Patelin: Hr. Patelin, 8. — Et Eventyr i Rosenborg Have: Vinter, 55. — En Velgørers Testament: Chalonchet, 15. — En ministeriel Embedsmand: Møller, 22. — Formynder og Myndling: Magister Dowley, 26. — Frierens Besøg: Dumesnil. 16. — Claus Rigmands Skat: Johannes Klausen, 7. — — 205 Gange i *34* Roller.

1859—60: Kærlighed paa Vildspor: Rønnebær, 17. — Tilfældet har Ret: Mynher Philip, 5. — De Fattiges Dyrehave: Anders, 75. — Skikkelige Folk: Peponnet, 19. — En Badekur: Marius, 4. — — 167 Gange i *34* Roller.

1860—61: Modsætninger: Sørensen, 5. — Besøget i København: Proprietær Poulsen, 40. — Fejltagelserne: (VI) Heardcastle, 13. — Paa Vildspor: Petersen, 6. — Ludlams Hule:

(III) Sir John, 5. — Guldkorset: (II) Remi, 3. — Deklarationen: Klem, 39. — Op og ned: Lafleur, 7. — — 189 Gange i *33* Roller.

1861—62: De lystige Passagerer: Lasaussaye, 5. — Hovmesteren i Knibe: (II) Trane, 11. — En Diplomat: Baron v. Saldorf, 6. — Ungdom og Galskab: (II) Poul, 42 — Skibsværftet: Richardt, 3. — Rosa og Rosita: Holm, 61. — Den nye Barselstue: (II) Baronen, 11. — — 227 Gange i *41* Roller.

1862—63: En Teaterhistorie under Ludvig XIV: Marki de Montreuil, 4 — En Nat mellem Fjældene: Dr. Hammerstein, 6. — — 187 Gange i *42* Roller.

1863—64: Den unge hidsige Kone (Syngestykke): Germain, 14. — Henrik af Navarra: Baron de Legey, 6. — Nonnerne: Gregorius, 9. — Kan ej: Trygg, 9. — En Skillevæg: Mosqueto, 2. — Madonna: Pater Benedikt, 9. — Han er ikke født: Kammerherren, 6. — — 167 Gange i *50* Roller.

1864—65: De lærde Damer: Vadius, 4. — Kostgængeren: (II) Guillaume, 3. — Ravnene: (II) Kloersparruder, 4. — — 146 Gange i *36* Roller.

1865—66: Erasmus Montanus: (III) Per Degn, 21. — To Tidsaldre: Hoël ,7. — Svogeren fra Kalifornien: Mr. Hunter, 5. — Brylluppet paa Ulfsbjerg: Bjørn, 41. — — 151 Gange i *31* Roller.

1866—67: Den første Kærlighed: (II) Dervière, 14. — Barberen i Sevilla (Komedie): Don Bazile, 8. — Det arabiske Pulver: Oldfux, 2. — En Spurv i Tranedans: Tokkerup, 9. — God rolig Nat, Hr. Pantalon: Pantalon, 3. — Mester Gert Westphaler: (IV) Tobias, 3. — — 145 Gange i *36* Roller.

1867—68: En Skavank: Høyer, 14. — De lystige Koner i Windsor: Dr. Cajus, 3. — Debatten i Politivennen: (II) Tommerup, 12. — Figaros Bryllup (Opera): (II) Antonius, 16. — En Udvej: Stange, 4. — Ringen Nr. 2: (II) Sir Harry Wildair, 5. — Kvindehævn: Hussein, 4. — — 158 Gange i *33* Roller.

1868—69: Et Vintereventyr: Autolykos, 5. — Maskeraden: (II) Arv, 17. — I den anden Verden: Dr. Alten, 7. — Pottemager Walter: Walters Vært, 6. — Rabbien og Ridderen: Kaspar, 8. — — 156 Gange i *33* Roller.

1869—70: Jean de France: (V) Espen, 4. — Paschaens Datter: Mustapha, 10. — Barselstuen: (IV) Jens Olsen, 14, og (V) Gunild, 14. — Geniets Komedie: Redaktør Brummer, 2. —

Johan fra Paris: (II) Pedrigo, 3. — Grøns Fødselsdag: Grøn, 16. — Amors Genistreger: Robert*), 5. — — 180 Gange i *31* Roller.

1870—71: Henrik og Pernille: (II) Arv, 5. — Coliche: (II) Hertugen af Bringen, 8. — Aprilnarrene: (V) Tennemann, 19. — — 182 Gange i *35* Roller.

1871—72: Eksamensfeber: Allén, 6. — Tartuffe: Loyal, 8. — Sparekassen: (II) Jakob, 12. — Amanda: (II) Mathurin, 7. — — 151 Gange i *25* Roller.

1872—73: Syvsoverdag: (II) Hummelskou, 12. — Korsikaneren: Scipio, 4. — — 135 Gange i *26* Roller.

I Tiden fra 12. Nov. 1818 til 21. Maj 1873 optraadte Phister:

8252 Gange i *649* Roller;

senere optraadte han *2* Aftener paa det kgl. Teater: 3. Dec. 1884 (Holbergs 200 Aarsfest) som den ældre Holberg-Fremstiller i Holger Drachmanns Kantate og som Oldfux i Den Stundesløse, og 12. April 1885 (Fru Phisters 50 Aars Skuespillerinde-Jubilæum) som Arv i Henrik og Pernille.

---

*) Phister udførte tidligere (1864) denne Rolle i Kristiania.

INDHOLD.

Portræt af Phister. Side.

Forord: Bogens Tilblivelseshistorie.

I. Slægten og Hjemmet . . . . 1.
Slægten Phister og dens tidligst kendte Medlemmer. — Phisters Forældre (med Portræt af Phisters Fader). — Phister skaffer ved en Kongefugleskydning sin Fader Klokkerembedet ved Helliggejstes Kirke (med Afbildning af Phisters Medlems-Skive i «Det kgl. københavnske Skydeselskab»). — Phisters Søskende.

II. I Efterslægten og paa Danseskolen . . . . 9.
Phisters første Undervisning og Skolegang. — Optagelse paa Danseskolen. — Første Gang paa det kgl. Teaters Scene — Bondedrengen i Høstgildet. — Spilopper ved Forestillinger og Prøver. — Phister træffer Lindgreen, der antager ham som Elev.

III. Forbilleder og Læreaar . . . . 21.
Lindgreen (med Portræt). — Ryge (med Portræt). — Frydendahl (med Portræt) — H. C. Knudsen (med Portræt). — Phisters første Smaaroller i Skuespillet. — Hurtige Dubleringer. — Phisters Debut i Den pantsatte Bondedreng. — Ung Siward i Macbeth. — Jean i Ringen Nr. 1 og Feu i Ringen Nr. 2. — Leporello i Don Juan. — Syngespil-Repertoire. — Johan i Ungdom og Galskab. — Ansættelse som Skuespiller.

Side.

VI. **Vordende Kunstner og flot Ungkarl** . . . . . . 56.
Udnævnelse til kgl. Skuespiller. — Phister som italiensk Sanger. — Den Stumme i Portici. — Don Bazile i Barberen i Sevilla (med Kostymebillede). — Frydendahls Anerkendelse. — Holberg-Repertoire. — Henrik i Maskeraden (med Kostymebillede). — Phisters Tanker om Vielgeschrei i Den Stundesløse. — Charles i Den første Kærlighed. — Vaudeville-Repertoire. — Gaardskarlen Niels i Køge Huskors. — Henrik i Det lykkelige Skibbrud. — Phisters Ungkarleliv (med Portræt fra Trediverne). — Christian Schmidt (med Portræt).

V. **Ungdomskærlighed og kunstnerisk Anerkendelse** 73.
Charlotte Oehlenschläger (med Portræt). — Forlovelse med Phister, Forældrenes Modstand, Bryllup. — Mad. Charlotte Phisters Teaterbane. — Hendes Død. — Mikkel i De Danske i Paris (med Kostymebillede). — Olifur i Brama og Bajaderen. — Henrik i Den politiske Kandestøber (med Kostymebillede). — Phister kopierer Syngemester Siboni i Klerkevænget. — Desaunais i Michel Perrin (med Kostymebillede). — Phister spiller Skofte i Palnatoke paa Norsk. — Klokker Link i Nej (med Kostymebillede). — Capriciosa. — Henrik og Pernille. — Udenlandsrejse. — Lindgreens 50 Aars Jubilæum. — Klister i De Uadskillelige. — Jfr. Henriette Jørgensen (Tante Jette). — Gil Perez i Den sorte Domino (med Kostymebillede). — Phisters Sammenstød med Hofinspektør Schønberg og hans Hævn over ham (Madspanden). — Phisters anden Kone (med Portræt). — Gæstespil i Norge. — Møde med Jenny Lind i Göteborg. — Scapin i Scapins Skalkestykker (med Kostymebillede).

VI. **Moden Kunstner og Ægtemand** . . . . 106.
Phisters Spillemaade (med Portræt fra Fyrrerne). — Crispin i Skatten. — Den Stundesløse (med Kostymebilleder af Oldfux og dennes Forklædninger som Pedanten og Tyskeren). — Anden Gang i Norge. —

Side.

Aftenunderholdning paa Føhr. — Sganarel i Don Juan. — Figaro i Figaros Bryllup. — Tragedie-Repertoire. — Den evige Jøde i Genboerne (med Kostymebillede). — Forestilling paa Frederiksborg for den svenske Konge og Dronning. — Phister holder Bryllup med Jfr. Lovise Petersen (med Portræt af denne). — Jfr. Petersens Debut og Overblik over hendes senere Teaterbane (med Haandtegning af Mad. Phister og Kostymebillede af hende som Pernille i Den Stundesløse). — Phister sender Jfr. Petersen et Brev i Holbergs Navn.

VII. **Manddomsaar og kunstnerisk Kulmination** . . 137.

Gigoti i Diamantkorset. — Henrik i Abracadabra. — Lord Hastings i Ninon. — Skriverhans i Eventyr paa Fodrejsen (med Kostymebillede). — Ole i Abekatten (med Kostymebillede). — Samtale med Heiberg om Teaterforhold i Sommeren 1849. — Barding i Soldaterløjer (med Kostymebillede). — Sammenstød med Heiberg. — Jeppe paa Bjærget (med Kostymebilleder af Lindgreen og Phister som Jeppe). — Minke i En Valgdag. — Robertson i De Deporterede (med Kostymebillede). — Nyt Sammenstød med Heiberg i Anledning af Sovedrikken. — Forholdet mellem Phister og Heiberg. — Vinter i Et Eventyr i Rosenborg Have (med Kostymebillede). — Peponnet i Skikkelige Folk. — N. P. Nielsens Død. — Per Degn i Erasmus Montanus. — Phisters tredie Gæstespil i Kristiania. — Bjørnstjerne Bjørnson om Phister.

VIII. **Sidste Virkeaar og Afgang fra Teatret** (med Portræt af Phister). . . . . 164.

Phisters 50 Aars Jubilæum. — Arv i Maskeraden (med Kostymebillede). — Phisters sidste Roller (med Portræt fra Slutningen af Treserne). — Phister søger sin Afsked. — Grunden hertil. — Hans Afskedsforestilling (med Gengivelse af Programmet og Phisters Dagbogsoptegnelse). — Omfanget af Phisters Repertoire. — Forhold til Kongehuset. — Audiens hos Frederik VI. — Samtale med Prinsesse Caroline. — Phisters Aversion mod Grevinde

Side.

Danner. — Udnævnelse til Instruktør. — Phisters Forhold til de forskellige Teaterstyrelser. — Høedt. — Fru Heiberg som Direktørens Frue og som Sceneinstruktrice. — Jfr. Betty Schnells Prøve. (Brev fra Phister til Fru Hennings paa dennes 25 Aars Jubilæums-Dag). — Phisters Ambition. — Hans Anerkendelse af sine Kammerater. (Brev fra Phister til Mad. Sødring). — Phister overfor de unge ved Teatret. — Olaf Poulsen (med Ungdomsportræt). — Phisters Helbred. — «Gudfader». — Phisters Journal (med Gengivelse af to Sider). — Phisters Hjem.

IX. **Alderdom og Død** (med Portræt af Phister fra hans sidste Leveaar). . . . . 201.

Privatforestillinger. — Holbergs 200 Aars Fest. — Sidste Gang paa Scenen ved Fru Phisters Jubilæumsforestilling. — Olaf Poulsen. — Breve fra Phister til denne (med Faksimile af et af disse). — Lykønskning til Olaf Poulsens 25 Aars Jubilæum (med Gengivelse af Holberg-Medaillen). — Poulsens Tak. — Phisters Interesse for Teatret. — Hans sidste Leveaar (med Portræt af hans Hustru som ældre). — Hans Død og Begravelse. — Eftermæle.

Tillæg. Phisters Repertoire. En statistisk Oversigt ved *Arthur Aumont*. . . . . 219.

